

ભારતને ટેરિફ અને પિઝાને લગતા ટ્રમ્પના ઝટકા

૧૦૦ ટકા ટેરિફ લાદતા ખરડા પર સહી કરી: એચ-૧બી પિઝાની વધારેલી ફી એક વર્ષ લંબાવી

બંને નિર્ણયની અસર ભારત અને ખાસ કરીને ભારતીય આઈટી પ્રોફેશનલ્સ પર પડી શકે છે

વોશિંગ્ટન : અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ભારત માટે એક જ દિવસમાં બે મોટા નિર્ણયો લીધા છે. ટ્રમ્પે રશિયા પર પ્રતિબંધને લઈને એવા ખરડા પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે, જે હેઠળ રશિયન તેલ-ગેસ ખરીદતા ભારત સહિતના દેશો પર ૧૦૦ ટકા સુધીનો ટેરિફ લગાવવાનો રસ્તો ખુલ્યો છે. આ ઉપરાંત, વિદેશી કર્મચારીઓ માટેના એચ-૧બી વિઝાની એક લાખ ડોલરની વધારેલી ફી પણ વધુ એક વર્ષ લંબાવવામાં આવી છે. બંને નિર્ણયની અસર ભારત અને ખાસ કરીને ભારતીય આઈટી પ્રોફેશનલ્સ પર પડી શકે છે. અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ટ્રમ્પે એચ-૧બી વિઝા પર વિદેશી કર્મચારીઓને અમેરિકા લાવતા નોકરીદાતાઓ પર લાદવામાં આવતી એક લાખ અમેરિકન ડોલર ફી એક વર્ષ માટે લંબાવી દીધી છે. રાષ્ટ્રપતિ ટ્રમ્પે શુક્રવારે જાહેરાત કરી હતી કે ૨૦૨૨ પમાં ૧૦૦,૦૦૦ ડોલર ફી લાદવાના નિર્ણય પછી મોટી આઈટી આઉટસોર્સિંગ કંપનીઓમાં એચ-૧બી નોંધણીઓની સંખ્યામાં ૯૨ ટકાનો ઘટાડો થયો છે. બીજી તરફ અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે શુક્રવારે ‘લિન્ડસે ઓ. ગ્રેહામ સેન્કશનિંગ રશિયા એન્ડ ઈરાન એક્ટ ઓફ ૨૦૨૬’ પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા. આ કાયદા હેઠળ રાષ્ટ્રપતિ ટ્રમ્પને રશિયા પાસેથી તેલ અને ગેસ નોકરીદાતાઓ ફક્ત સૌથી કુશળ અને આવશ્યક વિદેશી કામદારોને જ નોકરી પર રાખે છે. આ કાર્યક્રમના મૂળ હેતુ સાથે સુસંગત છે. ભારતીય નાગરિકો અમેરિકાના એચ-૧બી વિઝા કાર્યક્રમના સૌથી મોટા લાભાર્થીઓ છે. ૨૦૨૨ પમાં એક લાખ ડોલરની ફી લાદવાના નિર્ણયને પણ કાનૂની પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો છે અને કેસ બે અલગ અલગ ફેડરલ કોર્ટમાં ચાલી રહ્યો છે. ફી વધારાનો આદેશ આ મહિને સમાપ્ત થવાનો હતો. આ આદેશ વિધાર્થી વિઝા પર અમેરિકામાં પહેલાથી જ રહેતા વિદેશી નાગરિકોને આપવામાં આવેલા વિઝા પર લાગુ પડતો ન હતો. આ ફી હાલના વિઝા (જુઓ પાનું ૨) ►►

મહારાષ્ટ્રના પ્રધાનને બેન્કના ડિરેક્ટરપદેથી દૂર કરાયા

લાતુર (મહારાષ્ટ્ર): રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા (આરબીઆઈ)એ મહારાષ્ટ્રના સહકાર ખાતાના પ્રધાન બાબાસાહેબ પાટીલ અને અન્ય સાત ડિરેક્ટરને ૧૦ વર્ષની નિર્ધારિત સમયમર્યાદા કરતા વધુ સમય સુધી હોદ્દા પર કાર્યરત રહેવા બદલ લાતુર સિસ્ટ્રેક્ટ સેન્ટ્રલ કો-ઓપરેટિવ બેન્ક (ડીસીસીબી)ના હોદ્દાઓ પરથી તેમને દૂર કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. બાબાસાહેબ પાટીલ મહારાષ્ટ્રના નાયબ મુખ્ય મંત્રીના પવારના વડપણ હેઠળનાં એનસીપી સાથે જોડાયેલા છે. બેન્કના સભ્ય સતીશ શેશરાવ જાધવ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને મામલે બોમ્બે હાઈ કોર્ટની ઓરેગાબાદ ખંડીકના આપ્યો હતો. આરબીઆઈના સહાયક જનરલ મેનેજર કપિલ ગોસ્વામીએ શુક્રવારે આ આદેશ બહાર પાડ્યો હતો. બેન્કિંગ લૉ (અમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ ૨૦૨૫ (જુઓ પાનું ૨) ►►

રામ મંદિર દાન ચોરી કેસ: આઠ આરોપીની કસ્ટડી લંબાવાઈ

અયોધ્યા: શ્રી રામ જન્મભૂમિ મંદિરમાંથી દાનની ચોરીના આરોપમાં ધરપકડ કરાયેલા આઠ આરોપીની ન્યાયિક કસ્ટડી ૨૧ સપ્ટેમ્બર સુધી લંબાવવામાં આવી છે, એમ તેમના વકીલ, ડેપ્યુટી ચીફ લોગલ એન્ડ ડિફેન્સ કાઉન્સેલ બકુલશેખર સિંહે જણાવ્યું હતું. આઠ આરોપી - અવિનાશ શુક્લા, અંકલ્પ મિશ્રા, લલકુશ મિશ્રા, મનીષ કુમાર યાદવ, કુરુણેશ પાંડે, રામ શંકર મિશ્રા, સુભાષ શ્રીવાસ્તવ અને રામ શંકર (ઉર્ફ ટીનુ)ની આ કેસના સંદર્ભમાં ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. રામ મંદિરમાં ભંડોળના દાનમાં કથિત નાણાકીય ગેરરીતિ બદલ પોલીસે રામ જન્મભૂમિ પોલીસ સ્ટેશનમાં એફઆઈઆર નોંધી હતી. એફઆઈઆર ૨૫ જૂને નોંધવામાં આવી હતી. શ્રી રામ જન્મભૂમિ તીર્થ ક્ષેત્ર ટ્રસ્ટના સભ્ય કૃષ્ણમોહન દ્વારા આ ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. ફરિયાદમાં વ્યક્તિઓ પર ભરતો દ્વારા દાનમાં આપેલા ભંડોળની ચોરી, ઉઘાપત અને ચોજનાબદ્ધ રીતે દુરુપયોગનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. ■

વિકસિત દેશોમાં કાર્બન ઉત્સર્જન ભારત કરતાં ઘણું વધારે છે: મોદી

નવી દિલ્હી : વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ શનિવારે નવી દિલ્હીમાં “પર્યાવરણ અને આબોહવા ગતિશીલતાનું ભવિષ્ય” વિષય પર એક આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદનું ઉદ્ઘાટન કરવા સાથે જણાવ્યું હતું કે વિકસિત દેશોમાં પ્રતિ વ્યક્તિ કાર્બન ઉત્સર્જન ભારત કરતા ઘણું વધારે છે. નેશનલ ગ્રીન ટ્રિબ્યૂનલ (એનજીટી) દ્વારા આયોજિત, બે દિવસીય પરિષદ ૧૯ અને ૨૦ સપ્ટેમ્બરના રોજ યોજાઈ હતી. મોદીએ કહ્યું કે કાર્બન ઉત્સર્જનની જવાબદારી ઘણીવાર વિકાસશીલ દેશો પર અન્યાયી રીતે નાખવામાં આવે છે. તેમણે કહ્યું કે ઐતિહાસિક સત્ય એ છે કે આજે પણ, પ્રતિ વ્યક્તિ કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ભારતનું યોગદાન વૈશ્વિક સરેરાશ કરતા અડધા કરતા ઓછું છે. વિકસિત દેશોમાં પ્રતિ વ્યક્તિ કાર્બન ઉત્સર્જન ભારત કરતાં ઘણું વધારે છે. તેમણે કહ્યું કે ભારત વૈશ્વિક પ્લેટફોર્મ પર આ તથ્યોની મજબૂત રીતે હિમાયત કરે છે. એમણે દરેક ભારતીયને પર્યાવરણના રક્ષણમાં પોતાની ભૂમિકા ભજવવા હાકલ કરી હતી. પરિષદ (જુઓ પાનું ૨) ►►

યુપીમાં સાંસદની કાર પર પથ્થરમારો

સંત કબિર નગર (ઉત્તર પ્રદેશ): ગણેશ વિસર્જન દરમિયાન અહીંના ગામ ખાતે સમાજવાદી પક્ષના સાંસદ લક્ષ્મીકાંત ઉર્ફે પપ્પુ નિશાદની એસયુવી કાર પર પથ્થરમારો કરવામાં આવ્યો હોવાનું પોલીસે શનિવારે કહ્યું હતું. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર સંત કબિર નગરના સાંસદ લક્ષ્મીકાંત ઉર્ફે પપ્પુ નિશાદ પૂરગ્રસ્ત વિસ્તારની મુલાકાત લઈને પાછા ફરી રહ્યા હતા ત્યારે એટલે કે શુક્રવારે મોટી રાતે બાબીરા પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તારમાં આવેલા અમરડોભા ગામ નજીક આ ઘટના બની હતી. સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર અમરડોભા નજીક રસ્તા પર પ્રદર્શન કરી રહેલા લોકોએ સાંસદના વાહનને ઘેરી લીધું હતું અને પથ્થરમારો કર્યો હતો જેને કારણે વાહનની બારીઓના કાચ તૂટી ગયા (જુઓ પાનું ૨) ►►

અમિત શાહ બીમાર

કર્ણાટક: કેન્દ્રીય પ્રધાન અમિત શાહને ફૂડ પોઇઝનિંગને લીધે આરોગ્ય સંબંધિત સમસ્યા સર્જતા તેઓ શનિવારે નિર્ધારિત કાર્યક્રમમાં હાજરી નહોતા આપી શક્યા, એમ સત્તાવાર સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. અમિત શાહ હાલની ગાબુરુસ્થિત નવી શેક્ષણિક ઈમારત કેએલઈ જગદગુરુ ગંગાધર મહાસ્વામીગણુ મૂરૂસાવિરામઠ મેડિકલ કોલેજ અને ૧૨૦૦ પલંગ ધરાવતી કેએલઈ હોસ્પિટલ એન્ડ મેડિકલ રિસર્ચ સેન્ટરનું ઉદ્ઘાટન કરવાના (જુઓ પાનું ૨) ►►

મધ્ય પ્રદેશમાં નાળામાં કાર ખાબકી: આઠનાં મોત

અગર માલવા (મધ્ય પ્રદેશ) : મધ્ય પ્રદેશના અગર માલવા જિલ્લામાં શનિવારે વહેલી સવારે એક કાર વરસાદી પાણીથી ભરાયેલા નાળામાં પડી જતો ત્રણ બાળક અને બે મહિલા સહિત આઠ લોકોનાં મોત થયા હતા, એમ પોલીસે જણાવ્યું હતું. નળખેડા પોલીસ સ્ટેશનના ઇન્ચાર્જ શશી ઉપાધ્યાયે જણાવ્યું હતું કે, જિલ્લા મુખ્યાલયથી લગભગ ૩૦ કિમી. દૂર નળખેડા શહેરમાં બગુલામુખી મંદિર પાસે આ અકસ્માત થયો હતો. તેમણે કહ્યું કે ઓડિશાના શ્રદ્ધાળુઓ સાથેની કાર વરસાદી પાણીથી ભરાયેલા નાળામાં પડી ગઈ હતી અને તેમાં સવાર ત્રણ બાળક, બે મહિલા અને ત્રણ પુરુષ સહિત તમામનાં મોત થયા હતા. નળખેડા પોલીસે બચાવ કામગીરી શરૂ કરીને મુત્તદેહોને બહાર કાઢ્યા હતા અને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલી આપ્યા હતા, એમ અધિકારીએ ઉમેર્યું હતું. આ મામલે કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે અને વધુ વિગતોની રાહ જોવાઈ રહી છે. ■

ઉમેદવારી પાછી ખેંચનાર મમતાના ઉમેદવારનો ચુ-ટર્ન, હવે ચૂંટણી લડશે

કોલકાતા: પશ્ચિમ બંગાળના રેજનગર વિધાનસભા પેટાચૂંટણીમાં મમતા બેનર્જીની છાવણીના નામાંકન પાછું ખેંચવાની જાહેરાત કરનાર ઉમેદવાર રબીઉલ આલમ ચૌધરીએ હવે ચૂંટણી લડવાનો નિર્ણય લીધો છે. ઉમેદવારી પાછી ખેંચવાની જાહેરાત કર્યાના માત્ર ત્રણ કલાક બાદ તેમણે ચુ-ટર્ન લેતા (જુઓ પાનું ૨) ►►

અમેરિકાને ઇરાન સાથેના યુદ્ધનો ખર્ચ ૪૩.૬ અબજ ડોલર થયો

વોશિંગ્ટન: સંસદસભ્યોને અપાયેલી તાજા આંકડાકીય માહિતી પ્રમાણે ઇરાન સાથેના અમેરિકાના યુદ્ધને લીધે તેના લશ્કરને ૪૩.૬ અબજ અમેરિકન ડોલરનો ખર્ચ થયો. મધ્ય પૂર્વના ઓપરેશન પર દેખેરાખ રાખતા અમેરિકાના સેન્ટ્રલ કમાન્ડે આ આંકડાકીય માહિતી આપી હતી. ઈઝરાયેલ અને અમેરિકાએ ૨૮ ફેબ્રુઆરીએ ઇરાન પર હુમલો કર્યો ત્યાર બાદનો આ લશ્કરી ખર્ચ છે. સંસદની બજેટ ઓફિસે જારી કરેલા અહેવાલ પ્રમાણે પહેલી ઓગસ્ટ સુધી યુદ્ધને લીધે ૩૮ અબજ ડોલરનો ખર્ચ થયો હતો અને લડાઈની તીવ્રતાના આધારે દર મહિને ત્રણ અબજ ડોલરનો ખર્ચ થશે. આર્કડાના વિસ્ફોષણ બતાડે છે કે અમેરિકાનું લશ્કર સતત મોંઘે દારૂગોળો વાપરે (જુઓ પાનું ૨) ►►

જાપાનમાં એશિયન ગેમ્સની હાઈ-ટેક ઓપનિંગ સેરેમની

મનુ ભાસ્કર અને સેહરાવતે સંભાળી ભારતીય સંઘની આગેવાની

નાગોયા: ૨૦મી એશિયન ગેમ્સમાં ક્રિકેટ સહિત અમુક રમતોની કેટલીક ઇવેન્ટ થોડા દિવસથી શરૂ થઈ ચૂકી છે, પરંતુ આ રમતોત્સવનો સત્તાવાર આરંભ ગઈ કાલે જાપાનમાં હાઈ-ટેક ઓપનિંગ સેરેમની સાથે થયો હતો. આ રંગારંગ સમારોહ મિઝુહો પાર્ક ઍથલેટિક સ્ટેડિયમમાં ૩૦,૦૦૦ જેટલા પ્રેક્ષકોની હાજરીમાં થયો હતો જેમાં જાપાને ટેકનોલોજી તેમ જ ઉદ્યોગના ક્ષેત્રે પોતાની જે ક્ષમતા અને કાબેલિયતની ઝલક કરાવી હતી. બે કલાકના શાનદાર સમારંભનો જાપાનના રાજા નારુહિતોએ એશિયન ગેમ્સના આરંભની જાહેરાત કરી હતી. ત્યારે રાણી મસાકો તેમ જ પ્રિન્સ અકિશિનો, રમતોત્સવના પ્રમુખ તેમ જ પ્રિન્સેસ કિકો પણ ઉપસ્થિત હતા. આ પ્રસંગે ઓલિમ્પિક કાઉન્સિલ ઓફ એશિયાના પ્રમુખ શેખ જોઆન બિન હુમાદ અલ થાની પણ હાજર હતા. એશિયન ગેમ્સમાં ૪૫ દેશ ભાગ લઈ રહ્યા છે અને ૧૧,૦૦૦-પ્લસ ઍથલીટો-ખેલાડીઓ તેમ જ ૬,૦૦૦ જેટલા અધિકારીઓ જાપાન આવ્યા છે. આ રમતોત્સવમાં કુલ મળીને ૪૬૯ ગોલ્ડ મેડલ આપવામાં આવશે. બીજી રીતે કહીએ તો જાપાનની એશિયન ગેમ્સ એશિયાને આટલા યંચિયનો આપશે. ‘હદયની લયબદ્ધ અને (જુઓ પાનું ૨) ►►

તિરુપતિના લાડુનાં ઘીમાં ભેળસેળ : એકની ધરપકડ

નવી દિલ્હી: એન્ફોર્સમેન્ટ ડિરેક્ટોરેટ (ઇડી)એ પ્રખ્યાત તિરુપતિ લાડુ પ્રસાદમ બનાવવા માટે વપરાતા ઘીમાં કથિત ભેળસેળ અંગેની મની-લોન્ડરિંગ તપાસના સંબંધમાં ‘સુક્રિત ફૂડ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ’ના પ્રમોટર કેલાશ ચંદ મંગલાની ધરપકડ કરી છે. ઇડીનો આરોપ છે કે તિરુમાલા તિરુપતિ દેવસ્થાનમ (ટીટીડી)ને ‘એગમાર્ક સ્પેશ્યલ ગ્રેડ ગાયના ઘી’ તરીકે જે ઘી પુરું પાડવામાં આવ્યું હતું, તે રિફાઇન્ડ પામ ઓઈલ, પામ કર્નલ ઓઈલ, પામોલિન અને વિવિધ રસાયણોનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવ્યું હતું. મંગલાની ધરપકડ ઇડીની હેઠરાબાદ ઓફિસ દ્વારા ૧૭ સપ્ટેમ્બરના રોજ ‘પ્રિવેન્શન ઓફ (જુઓ પાનું ૨) ►►

સુરતમાં જાણીતી ફૂડ ડિલિવરી એપ સામે મનપાની કડક કાર્યવાહી, વેરહાઉસમાંથી સડેલું ભોજન મળ્યું

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: સુરત મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (મનપા)ના આરોગ્ય અને ખાદ્ય વિભાગે ગોરાટના જવાહરમ સોસાયટી વિસ્તારમાં આવેલા જાણીતી ફૂડ ડિલિવરી એપના ડાર્ક સ્ટોરમાંથી વાસી ખાદ્ય પદાર્થો મળી આવ્યા બાદ તેની સામે કાર્યવાહી કરી હતી. સ્થાનિક રહેવાસીઓની ફરિયાદોના આધારે, ખાદ્ય સુરક્ષા અધિકારીઓએ વેરહાઉસ પર ઓર્થોટી રેડ પાડી હતી અને તેમાં ૬૦ લિટર મુદત પૂરી થઈ ગયેલી છાશ, વાસી અને મુદત પૂરી ન થઈ ગયેલી બ્રૅડ પેકેટ મળી આવ્યા, જે ગ્રાહકોને ડિલિવરી માટે રાખવામાં આવ્યા હોવાનું કહેવાય છે. અધિકારીઓએ અયોગ્ય ખાદ્ય પદાર્થો જપ્ત કરી તેનો ત્યાં જ નાશ કરી નાખ્યો હતો અને આ રીતે ગ્રાહકોને આવા સડેલા પદાર્થોથી બચાવ્યા હતા. મનપાએ એપ પર ખાદ્ય સુરક્ષા અને સ્વચ્છતાના ધોરણોના ઉલ્લંઘન બદલ ₹૨૫,૦૦૦ નો દંડ ફટકાર્યો હતો. કંપનીના મેનેજમેન્ટને એક કારણ બતાવો નોટિસ પણ જારી કરવામાં આવી છે, જેમાં સુવિધામાં ખાદ્ય સંગ્રહ અને સ્વચ્છતામાં ખામીઓ માટે ખુલાસો માંગવામાં આવ્યો છે. ડિલિવરી નેટવર્ક દ્વારા વેચાતા ખાદ્ય ઉત્પાદનોની ગુણવત્તા અને સંગ્રહ અંગે ક્લિવક-કોમર્સ પ્લેટફોર્મની તપાસ પણ વધી રહી છે. ગ્રાહકો તેમના પર વિશ્વાસ કરી દિવસદીઠ હજારોની સંખ્યામાં ઓર્ડર કરતા હોય છે ત્યારે હવે ગ્રાહકોએ પણ ચેતીને રહેવાની જરૂર છે. ■

આદિજાતિ વિસ્તારોમાં હવે ૧૦૮ ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સેવા માત્ર ૧૦ મિનિટમાં પહોંચી જશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતનાં આદિજાતિ વિસ્તારોમાં ૧૦૮ની ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો રિસ્પોન્સ સમય ઘટાડવા માટે રાજ્ય સરકારનાં આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ દ્વારા વિશેષ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. ગુજરાતનાં અંતરિયાળ અને દુર્ગમ વિસ્તારોમાં પણ હવે ૧૦૮ની ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સેવા માત્ર દસ મિનિટમાં જ પહોંચી જાય તે માટેનું વિશેષ આયોજન કર્યું છે અને ટૂંક સમયમાં જ, આદિજાતિ વિસ્તારોની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિને અનુકૂળ હોય એવી ૮૯ નવી એમ્બ્યુલન્સો આ વિસ્તારોમાં મૂકવામાં આવશે. નવી એમ્બ્યુલન્સોના ઉમેરા સાથે, પસંદ કાર્યેલા આદિજાતિ વસ્તી ધરાવતા જિલ્લાઓમાં એમ્બ્યુલન્સોની હાલ સંખ્યા ૫૫૩ થી વધીને ૬૪૨ થઈ જશે. સમગ્ર રાજ્યમાં ૧૦૮ ઇમરજન્સી એમ્બ્યુલન્સ સેવાનો સરેરાશ રિસ્પોન્સ ટાઈમ લગભગ ૧૩ મિનિટ અને ૧૦ સેકન્ડ છે. શહેરી વિસ્તારોમાં આ સમય અંદાજે ૮ મિનિટ અને ૫૫ સેકન્ડ છે, જ્યારે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં તે ૧૬ મિનિટ અને ૨૮ સેકન્ડ છે. જોકે, આદિજાતિ વિસ્તારોમાં ભૌગોલિક પરિસ્થિતિઓને કારણે, સરેરાશ ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટાઈમ અંદાજે ૧૮ મિનિટ અને ૩૨ સેકન્ડ છે. નવી એમ્બ્યુલન્સ સાથે, રાજ્યનો ઉદ્દેશ્ય આદિજાતિ વિસ્તારોમાં સરેરાશ ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટાઈમ હાલની ૧૮ મિનિટ ૩૨ સેકન્ડથી ઘટાડીને લગભગ ૧૦ મિનિટ કરવાનો છે. ■

ભુજ નજીક મિરજાપરના જંગલમાં ગેરકાયદે બાંધકામો પર બુલડોઝર ફેરવી ₹૧૫ કરોડની જમીન મુક્ત કરાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભુજ : નજીક આવેલા મિરજાપર અનામત જંગલ વિસ્તારમાં સરકારી જમીન પચાવી પાડવાના ઇરાદે ઊભા કરાયેલા ગેરકાયદે બાંધકામો સામે વન વિભાગે લાલ આંખ કરી છે. વન વિભાગના કાફલાએ વહેલી પરોઢે કડક પોલીસ બંદોબસ્ત વચ્ચે ત્રાટકી ધાર્મિક સ્થળોની આડમાં ખડકી દેવાયેલાં પાકાં બાંધકામો તોડી પાડી આશરે રૂ ૧૫ કરોડની બજારમૂલ્ય ધરાવતી ૩,૦૦૦ ચોરસ મીટર અનામત વનભૂમિને

દબાણમુક્ત કરાવી હતી. વિભાગીય સૂત્રો પાસેથી પ્રાપ્ત વિગતો અનુસાર, ભુજ પશ્ચિમ રેન્જ હેઠળ આઈ.ટી.આઈ. કોલેજ નજીક આવેલા મિરજાપર અનામત જંગલના રક્ષિત વિસ્તારમાં લાંબા સમયથી ગેરકાયદે દબાણો ખડકાઈ ગયાં હતાં. વન વિભાગ દ્વારા અગાઉ સંબંધિતોને કાયદેસરની નોટિસો ફટકારી સ્વેચ્છાએ દબાણ હટાવી લેવા મુદત અપાઈ હતી. નોટિસની સમયમર્યાદા પૂર્ણ થતાં જ ૧૯ સપ્ટેમ્બરના રોજ વહેલી પરોઢે ૪૨૭

વાચ્યે વનતંત્રની ટીમોએ જે સીબી મશીનરી સાથે દરોડો પાડ્યો હતો. અહીં હઝરત મિશ્કીન્સા વલી તેમજ હઝરત મામુસાઈ દરગાહના નામે ખડકી દેવાયેલાં પાકાં ધાર્મિક સ્કચર તેમજ તેની આસપાસની અન્ય ગેરકાયદે ઓરડીઓ અને બાંધકામોને જમીનદોસ્ત કરી દેવાયાં હતાં. આ મેગા ડિમોલિશન દરમિયાન આશરે ૩,૦૦૦ ચોરસ મીટર જેટલી કિંમતી વન જમીન ખાલી કરાવી વિભાગે પોતાનો કાયદેસરનો બોર્ડ-તાર કેન્સિંગ સાથેનો કબજો સ્થાપિત કર્યો હતો. ખાલી

કરાવેલી આ જમીનની અંદાજિત કિંમત રૂ. ૧૫ કરોડ આંકવામાં આવી છે. આ સંયુક્ત ઓપરેશનમાં વન કર્મચારીઓનો મોટો કાફલો જોડાયો હતો. ડિમોલિશન વેળાએ કોઈ અનિચ્છનીય બનાવ ન બને તે માટે ભુજ શહેર પોલીસનો યુસ્ત બંદોબસ્ત તૈનાત રખાયો હતો. સુરક્ષિત વન વિસ્તારના કુદરતી સંસાધનો અને વન્યજીવોના રહેઠાણનું રક્ષણ કરવા માટે આગામી દિવસોમાં પણ ગેરકાયદે દબાણો સામે ઝુંબેશ યથાવત રહેશે તેવો સ્પષ્ટ સંદેશ તંત્ર દ્વારા અપાયો છે. ■

જામનગરમાં હોટલ-રેસ્ટોરન્ટમાંથી ૧૧૮ પેઢીના નમૂના લઈ તપાસ, ૩૦૩ કિલો અખાધ ચીજવસ્તુઓનો નાશ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

જામનગર : મહાનગરપાલિકા કમિશનર દીપેશ કેડિયાના માર્ગદર્શન હેઠળ શહેરના નાગરિકોને હેલ્થી અને હાઇજનિક ફૂડ મળી રહે તે માટે ફૂડ શાખા દ્વારા હોટલ-રેસ્ટોરન્ટ તથા ફાસ્ટ ફૂડ/બેકરીમાં વપરાતા તેલ, પ્રિન્ટેડ પેકડ ખાદ્ય પદાર્થો તેમજ હોટલ-રેસ્ટોરન્ટમાં વપરાતા વાસી ફૂડ અંગે સઘન તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

મહાનગરપાલિકાની ફૂડ સેફ્ટી ઓફિસરની ટીમ દ્વારા ખોડિયાર કોલોની, દિગ્ગમ સર્કલ, એસ.ટી. રોડ, સુમેર ક્લબ રોડ, દિગ્વિજય પ્લોટ, પ્રદર્શન મેદાન, ગુલાબનગર, ગાયત્રી ચોક, નવાગામ ઘેડ, સેન્ડલ બેંક રોડ, હવાઈ ચોક, લાલપુર બાયપાસ, નંદનવન, ૫૮

દિગ્વિજય પ્લોટ, જોડીયા બંગલો તથા ઉધોગનગર સહિતના વિવિધ વિસ્તારોમાં આવેલા હોટલ-રેસ્ટોરન્ટ, ફરાસણ તથા બેકરીની તપાસ કરવામાં આવી હતી.

તપાસ દરમિયાન કુલ ૧૧૮ પેઢીની તપાસ કરવામાં આવી હતી. જેમાં અખાદ્ય હોવાનું જણાતા કુલ ૩૦૩ કિલો જે ૮ લી ચીજવસ્તુઓનો સ્થળ પર નાશ કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરાંત ટીપીસી ૨૫થી વધુ જણાતા ૧૦ કિલો તેલનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમજ ૫૯ કિલો પેકેટ પસ્તીનો પણ નાશ કરી સાફ-સફાઈ અને સ્વચ્છતાના ઉચ્ચતમ ધોરણે જાળવવા તાકીદ કરવામાં આવી હતી. ફૂડ શાખા દ્વારા કરવામાં આવેલી સમગ્ર કાર્યવાહીમાં કુલ

સુરેન્દ્રનગરમાં સંકલન બેઠકમાં લોકપ્રશ્નોના ઝડપી ઉકેલ સાથે સેવા-સ્પર્શતા અભિયાનની કામગીરી માટે કલેક્ટરની સૂચના

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

સુરેન્નગર : જિલ્લા કલેક્ટર જી. એચ. સોલંકીના અધ્યક્ષસ્થાને કલેક્ટર કચેરીના સભાખંડ ખાતે જિલ્લા સંકલન સહ ફરિયાદ સમિતિની બેઠક યોજાઈ હતી. બેઠકમાં જિલ્લાના નાગરિકોને સ્પર્શતા વિવિધ પ્રશ્નો, લોકફરિયાદો તેમજ પ્રગટિ હેઠળના વિકાસકાર્યો અંગે વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. લોકપ્રતિનિધિઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા વિવિધ પ્રશ્નો અંગે સંબંધિત અધિકારીઓ પાસેથી વિગતો મેળવી સમયસર નિકાલ માટે જરૂરી સૂચનાઓ

આપવામાં આવી હતી.

બેઠક દરમિયાન ગત સંકલન બેઠકમાં કરવામાં આવેલી સૂચનાઓના અમલની સમીક્ષા પણ કરવામાં આવી હતી. કલેક્ટરએ અધિકારીઓને લોકપ્રશ્નો પ્રત્યે સેવદનશીલ રહીને બાકી ફરિયાદોનો સત્વરે નિકાલ કરવા તેમજ સરકારી હુકમોનું યુસ્તપણે પાલન કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.

આ ઉપરાંત આગામી ૧૭ ઓક્ટોબર સુધી યોજનારા સેવા સંકલ્પ અભિયાન અને સ્વચ્છતા અભિયાનને સફળ બનાવવા માટે પણ વિસ્તૃત

આયોજન અંગે ચર્ચા થઈ હતી. સમગ્ર જિલ્લામાં સઘન સ્વચ્છતા ઝુંબેશ હાથ ધરવા, વધુમાં વધુ જનભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવા તથા સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ અને લોકકલ્યાણકારી યોજનાઓનો લાભ ઘેચાડના નાગરિકો સુધી પહોંચાડવા કલેક્ટરશ્રીએ સૂચના આપી હતી.

તમામ વિભાગો વચ્ચે અસરકારક સંકલન રહે, સેવા સેતુ કેમ્પોનું સુચારૂ સંચાલન થાય અને અભિયાનની કામગીરીનું દૈનિક મોનિટરિંગ કરવામાં આવે તે અંગે પણ ભાર મૂકાયો હતો.

વિભાગીય અધિકારીઓ સાથેની બેઠકમાં

સરકારી કર્મચારીઓના પેન્શન કેસો, ખાનગી અહેવાલોનું લેખન, તાબાની કચેરીઓનું નિરીક્ષણ, સરકારી લેણાંની બાકી વસૂલાત તથા વિવિધ અરજીઓના નિકાલ સહિતના મુદ્દાઓની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી.

તકેદારી આયોગની અરજીઓ, આરટીઆઈ અરજીઓ, એ.જી. ઓડિટ પેરા તેમજ કલેક્ટર કચેરી દ્વારા મોકલાયેલા પ્રતોની સ્થિતિ અંગે પણ વિગતો મેળવી ઓનલાઈન ડેટા એન્ટ્રી સમયસર પૂર્ણ કરવા સૂચના આપવામાં આવી હતી. ■

પાકિસ્તાન જેલમાં મૃત્યુ પામેલા ઉનાના માછીમારનો મૃતદેહ પતન પહોંચ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
ગૌર સોમનાથ : પાકિસ્તાનની જેલમાં બીમારોના કારણે મૃત્યુ પામેલા ગૌર સોમનાથ જિલ્લાના ઉના તાલુકાના કોબ ગામના માછીમાર બીજલ કરશનભાઈ ભાલીયાનો મૃતદેહ કાયદાકીય પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા બાદ ભારત લાવવામાં આવ્યો હતો. અમૃતસર બોર્ડ પર કિશરીઝ વિભાગના અધિકારીઓએ મૃતદેહ સ્વીકાર્યા બાદ દિલ્હીથી વિમાન મારફતે અમદાવાદ અને ત્યાંથી એમ્બ્યુલન્સ મારફતે મોડી રાત્રે કોબ ગામે પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો. મૃતદેહ ઘરે પહોંચતા જ પરિવારજનોમાં હૈયાફટ રૂદ્ધન સાથે સમગ્ર ગામમાં શોકનો માહોલ ઘ્યાઈ ગયો હતો મળતી માહિતી મુજબ, બીજલભાઈનું પાકિસ્તાનની કરાચી સ્થિત હોસ્પિટલમાં સારવાર દરમિયાન તા. ૨૫ ઓગસ્ટના રોજ અવસાન થયું હોવાની માહિતી પરિવારજનોને મળી હતી. બાદમાં મૃતદેહ દિલ્હીથી અમદાવાદ એરપોર્ટ લાવવામાં આવ્યા બાદ એમ્બ્યુલન્સ મારફતે કોબ ગામે લાવવામાં આવ્યો હતો. મોડી રાત્રે આશરે ૧૩૦ વાચ્યે મૃતદેહ ઘરે પહોંચતા વાતાવરણ ગમગીન બની ગયું હતું. ■

કચ્છની ૧૨ શૈક્ષણિક છાત્રાલયોમાં ફૂડ એન્ડ ડ્રગ્સ વિભાગનું મેગા ચેકિંગ, ૧૦ જેટલા શંકાસ્પદ નમૂના સીલ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભુજ : રાજ્ય સરકારના ખોરાક અને ઔષધ નિયમન તંત્ર દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના આરોગ્ય અને ભોજનની ગુણવત્તાને ધ્યાને રાખીને કચ્છ જિલ્લાની ૧૨ જેટલી જાણીતી શૈક્ષણિક હોસ્ટેલોમાં વ્યાપક આકસ્મિક તપાસ હાથ ધરવામાં આવી છે. ફૂડ સેફ્ટી ઓફિસની ટુકડીએ અત્યાઙ દરોડા પાડી રસોડાની સ્વચ્છતાની સમીક્ષા કરી ૧૦ જેટલા ખાદ્ય પદાર્થોના સેમ્પલ મેળવી પૃથક્કરણ અર્થે લેબોરેટરીમાં મોકલી આપ્યા છે. મળતી માહિતી મુજબ, ફૂડ સેફ્ટી ઓફિસર એમ. પટેલના નેતૃત્વમાં રચાયેલી ટુકડીએ કચ્છ યુનિવર્સિટી પરિસર સ્થિત અન્નપૂર્ણ ભવન, ભુજની સરકારી નાંખણ હોસ્ટેલ, જી.કે. જનરલ સંલગ્ન

અદાણી મેડિકલ કોલેજ હોસ્ટેલ, લેલા પટેલ બોર્ડિંગ (ભચાઉ) તેમજ માંડવી સ્થિત વીરાચત્તન વિદ્યાપીઠ સહિત કુલ ૧૨ છાત્રાલયોની મેસ અને કિચનમાં સઘન સરપ્રાઇઝ ચેકિંગ હાથ ધર્યું હતું. આ દરમિયાન વપરાતા તેલ, મસાલા, અનાજ તેમજ તૈયાર ભોજન સહિતના ૧૦ જેટલા શંકાસ્પદ નમૂના સીલ કરવામાં આવ્યા હતા.

તપાસ દરમિયાન મેસના રસોઇયા તેમજ ભોજન પીરસતા તમામ કર્મચારીઓ માટે માથા પર કેપ/ટોપી, હાથમાં સર્જિકલ ગ્લોવ્ઝ અને સ્વચ્છ એપ્રોન પહેરવા સહિતના ફૂડ સેફ્ટીના અનિવાર્ય નિયમોના પાલનની ચકાસણી કરવામાં આવી હતી. અધિકારીઓએ છાત્રાલય સંચાલકોને પીવાના કે રસોઈના શુદ્ધ પાણીનો જ ઉપયોગ કરવા,

આર્થિક તંગીથી કંટાળી જૂનાગઢમાં પતિ-પત્નીએ ઝેરી દવા ગટગટાવી આયબું ટૂંકાવ્યું

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

જૂનાગઢ : શહેરમાં એક હૃદયદાવક ઘટના બની હતી. એક દંપતીએ આર્થિક સંકડામણથી કંટાળીને ઝેરી ટીકડા પીને જીવન ટૂંકાવ્યું હતું. હાલમાં દંપતીના મોતને લઈને પરિવારજનોમાં શોકનો માહોલ વ્યાપી ગયો હતો. મળતી માહિતી મુજબ, આર્થિક સંકડામણના કારણે દંપતીએ આ પગલું ભર્યું હતું. જોકે, જીવન ટૂંકાવવાના ચોક્કસ કારણ અંગે પોલીસ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી છે. દંપતીને ક્યા સંજોગોમાં આર્થિક મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડ્યો હતો અને

ઘટનાની પાછળ અન્ય કોઈ કારણ હતું કે કેમ તે અંગે પણ તપાસ કરવામાં આવી રહી છે. ઝેરી ટીકડા ખાધા બાદ દંપતીની તબિયત લથડી તોમને સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા. તબીબોની સારવાર છતાં બંનેની સ્થિતિમાં સુધારો ન થતાં અંતે બંનેનું મોત થયું હતું. ઘટનાની જાણ થતાં પોલીસ પણ હોસ્પિટલ ખાતે પહોંચી હતી અને સમગ્ર મામલે જરૂરી કાયદેસરની કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી. પોલીસે દંપતીના મૃતદેહોને પોસ્ટમોર્ટમ માટે ખસેડવાની કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી. પોસ્ટમોર્ટમ બાદ

બંનેના મૃતદેહ પરિવારજનોને સોંપવામાં આવશે. ઘટનાને લઈને પોલીસ દ્વારા પરિવારજનો તથા નજીકના લોકોની પૂછપછ કરવામાં આવી રહી છે. તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ જ જીવન ટૂંકાવવાના ચોક્કસ કારણ અંગે વધુ સ્પષ્ટતા થઈ શકશે. જૂનાગઢમાં બનેલી આ ઘટનાને પગલે પોલીસ દ્વારા સમગ્ર મામલે તપાસ હાથ ધરવામાં આવી છે. ઘટનાસ્થળેથી કોઈ નોંધ, અન્ય પુરાવા અથવા ઘટનાને લગતી મહત્વની માહિતી મળી છેકે કેમ તે દિશામાં પણ તપાસ કરવામાં આવી રહી છે. ■

ભાવનગરના શેત્રુંજી ડેમના ૨૦ દરવાજા ખોલાયા, ૪,૮૦૦ ક્યૂસેક પાણી છોડાયું, ૧૭ ગામને અલર્ટ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભાવનગર : જિલ્લાના પાલિતાણા તાલુકાના રાજસ્થળી ખાતે આવેલો શેત્રુંજી ડેમ તેની પૂર્ણ સપાટીએ ભરાઈ ગયો છે. ઉપરવાસમાંથી સતત પાણીની આવક થઈ રહી હોવાથી ડેમનું રૂલ લેવલ જાળવવા માટે વહીવટી તંત્ર દ્વારા પાણી છોડવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. શેત્રુંજી ડેમના ૨૦ દરવાજા એક-એક ફૂટ (૦.૩૦ મીટર) જેટલી ઊંચાઈએ ખોલવામાં આવ્યા છે અને ડેમમાંથી નદીમાં અંદાજે ૪,૮૦૦ ક્યુસેક પાણીનો પ્રવાહ છોડવામાં આવી રહ્યો છે. ડેમમાંથી પાણી છોડવામાં આવતા નદીના પટ અને નીચાણવાળા વિસ્તારોમાં પાણીનું સ્તર વધવાની શક્યતા છે. જેને પગલે ભાવનગર જિલ્લા વહીવટી તંત્ર દ્વારા પાલિતાણા અને તળાજા તાલુકાના ૧૭ ગામોને હાઈ એલર્ટ કરવામાં આવ્યા છે. તંત્ર દ્વારા નીચાણવાળા વિસ્તારોમાં રહેતા લોકોને નદીના પટમાં ન જવા, નદી-નાળા ઓળંગવાનો પ્રયાસ ન કરવા તેમજ સાવચેતી રાખવા સૂચના આપવામાં આવી છે. સ્થાનિક તંત્ર દ્વારા પરિસ્થિતિ પર સતત નજર રાખવામાં આવી રહી છે. ■

ઈન્ડેન્ટ સામે માત્ર ૧૦ ટકા જથ્થો મળતો હોવાનો આક્ષેપ રાજકોટની સિવિલ-જનાના હોસ્પિટલમાં દવાઓ અને સિરિંજની અછત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટ : શહેરની સિવિલ અને જનાના હોસ્પિટલમાં દવાઓ અને મેડિકલ સામગ્રીની અછત હોવાના આક્ષેપો થઈ રહ્યા છે. હોસ્પિટલના વોર્ડમાં દર્દીઓ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી સામાન્ય દવાઓ, જેમાં કુખાવાની તેમજ ઉલટી-ઉબકાની દવાઓનો સમાવેશ થાય છે, પૂરતા પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ ન હોવાની ફરિયાદો ઉઠી છે. આ ઉપરાંત સિરિંજનો જથ્થો પણ ઓછો હોવાના કારણે દર્દીઓ અને વોર્ડ સ્ટાફને મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે.

મળતી માહિતી મુજબ, વિવિધ વોર્ડમાંથી જરૂરી દવાઓ અને મેડિકલ સામગ્રી માટે રોડોમાં ઇન્ડેન્ટ મોકલવામાં આવે છે. જોકે, ઇન્ડેન્ટમાં માંગવામાં

આવેલા જથ્થાની સામે માત્ર આશરે ૧૦ ટકા જેટલો જ જથ્થો આપવામાં આવતો હોવાના આક્ષેપો થઈ રહ્યા છે. હોંટું કે, સરકારી હોસ્પિટલમાં સારવાર માટે આવતા દર્દીઓમાં મોટાભાગના લોકો આર્થિક રીતે નબળા હોય છે. ત્યારે જો હોસ્પિટલમાં જ જરૂરી દવાઓ ઉપલબ્ધ ન હોય તો બહારથી દવા ખરીદવાનો વધારાનો ખર્ચ તેમના માટે મુશ્કેલીરૂપ બને છે. હવે સવાલ એ છેકે રાજકોટની સિવિલ અને જનાના હોસ્પિટલમાં દવાઓ તથા સિરિંજની અછત કેમ સર્જઈ અને દર્દીઓને પૂરતો જથ્થો ક્યારે ઉપલબ્ધ થશે? હોસ્પિટલ તંત્ર અને સામગ્રીનો પૂરતો સપ્લાય ન થતો હોવાના આક્ષેપો પણ બહાર આવ્યા છે.

સ્ટોર અને વોર્ડ વચ્ચે પણ મુશ્કેલી ઊભી થઈ રહી હોવાનું ચર્ચાઈ રહ્યું છે. દર્દીઓના સગા-સંબંધીઓએ જણાવ્યું હતું કે, સરકારી હોસ્પિટલમાં સારવાર માટે આવતા દર્દીઓમાં મોટાભાગના લોકો આર્થિક રીતે નબળા હોય છે. ત્યારે જો હોસ્પિટલમાં જ જરૂરી દવાઓ ઉપલબ્ધ ન હોય તો બહારથી દવા ખરીદવાનો વધારાનો ખર્ચ તેમના માટે મુશ્કેલીરૂપ બને છે. હવે સવાલ એ છેકે રાજકોટની સિવિલ અને જનાના હોસ્પિટલમાં દવાઓ તથા સિરિંજની અછત કેમ સર્જઈ અને દર્દીઓને પૂરતો જથ્થો ક્યારે ઉપલબ્ધ થશે? હોસ્પિટલ તંત્ર અને સંબંધિત વિભાગ દ્વારા આ અંગે શું કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે તે જોવું મહત્વપૂર્ણ રહેશે. ■

રાજકોટ મનપાની આવાસ યોજનામાં ફાળવણી મુદ્દે ફરી વિવાદ, જનરલ બોર્ડમાં કોંગ્રેસે ઉઠાવ્યા સવાલો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

રાજકોટ : મહાનગરપાલિકાની આવાસ યોજનાઓને મુદ્દે છેલ્લા કેટલાક દિવસોથી ચાલી રહેલો વિવાદ શનિવારે મળેલી જનરલ બોર્ડની બેઠકમાં વધુ ઉગ્ર બન્યો હતો. આવાસના લાભાર્થીઓની પસંદગી, ક્વાર્ટરની ફાળવણી, પાત્રતા ચકાસણી અને કેટલાક લાભાર્થીઓ દ્વારા આવાસના ઉપયોગ અંગે કોંગ્રેસ દ્વારા મનપાના સત્તાધીશો અને તંત્ર સામે ગંભીર સવાલો ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. કોંગ્રેસ દ્વારા આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે, જરૂરિયાતમંદ અને ઘરવિહોણા લોકો માટે બનાવવામાં આવેલી આવાસ યોજનામાં નિયમોનું પાલન થયું છે કે નહીં તેની તપાસ જરૂરી છે. ખાસ કરીને કેટલાક

રાજકીય પદ્ધાધિકારીઓ અને કોર્પોરેટો સાથે સંકળાયેલા નામો આવાસની ફાળવણીમાં બહાર આવતા સમગ્ર પ્રક્રિયાની પારદર્શિતા સામે સવાલો ઉભા થયા છે. કોંગ્રેસે એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે લાભાર્થીઓની યાદી તૈયાર કરતી વખતે દસ્તાવેજોની ચકાસણીમાં બેદરકારી થઈ છે અથવા તો કોઈ સ્તરે મિલિભગત થઈ હોવાની આશંકા છે. દેશલ નીચેથી વહીવટ કરી લાભાર્થીઓની યાદીમાં ગેરરીતિ આચરાઈ હોય તો સમગ્ર આવાસ ફાળવણીની પ્રક્રિયાની નિષ્પક્ષ

તપાસ થવી જોઈએ તેવી માંગ પણ કોંગ્રેસ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

આ સમગ્ર મામલામાં મહત્વની બાબત એ છે કે સપ્ટેમ્બર મહિનાની શરૂઆતમાં રાજકોટ મનપા દ્વારા કરાયેલા આવાસના ડ્રોમાં ૧૬૫ લાભાર્થીઓને

આવાસ ફાળવાયા બાદ ગેરરીતિની આશંકા ઊભી થતાં ડ્રો રદ કરવામાં આવ્યો હતો. અહેવાલો મુજબ, ફાળવણીમાં ગોલમાલ અથવા આર્થિક વ્યવહારની આશંકાને પગલે આ નિર્ણય લેવાયો હતો.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છેકે, તાજેતરમાં ડેયુટી મેયર દક્ષાબેન વસાણીના નામે આવાસ હોવાના મુદ્દે આક્ષેપો થઈ રહ્યા છે. મીડિયા અહેવાલ મુજબ નટરાજનગરની આવાસ યોજનાના એક ફ્લેટ સાથે તેમનું નામ જોડાયું છે અને હાલ ત્યાં અન્ય વ્યક્તિ રહેતી હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે. તે વ્યક્તિએ આ આવાસ રૂ.૬ લાખમાં ખરીદ્યો હોવાનો દાવો પણ કર્યો છે. આ દાવાની સત્તાવાર દસ્તાવેજી પુષ્ટિ થવી હજુ જરૂરી છે. ■

નેપાળની પૂર હોનારતમાં સંપર્કવિહોણા બનેલા જાફરાબાદના ગોમતીદાસ બાપુ હેમખેમ પરત ફર્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમરેલી : જિલ્લાના જાફરાબાદ તાલુકાના ખંડેરા હનુમાનજી મંદિરના મહંત કમત્રપ્રસાદ બાબુલાલ ઉર્ફે ગોમતીદાસ બાપુ નેપાળમાં સર્જાયેલી પૂર હોનારત દરમિયાન સંપર્કવિહોણા બન્યા બાદ આખરે હેમખેમ જાફરાબાદ પરત ફર્યા હતા. લાંબા સમય સુધી બાપુનો સંપર્ક ન થતાં સ્વકડગણ, સાધુ સમ્રાજ તેમજ ભક્તોમાં ચિંતાની લાગણી વ્યાપી હતી. જોકે, ગોમતીદાસ બાપુ સુરુક્ષિત પરત ફરતા સમગ્ર પંથકમાં હર્ષની લાગણી ધ્યાઈ છે. પ્રાપ્ત વિગતો મુજબ ગોમતીદાસ બાપુ ૧૦ સપ્ટેમ્બરના રોજ સાધુ સમ્રાજના સંતો સાથે અયોધ્યાથી નેપાળની યાત્રાએ ગયા હતા. નેપાળમાં પૂર જેવી કુદરતી હોનારત સર્જ્યા બાદ અનેક વિસ્તારોમાં જનજીવન પ્રભાવિત થયું હતું. આ દરમિયાન ગોમતીદાસ બાપુનો

પરિવારજનો, સેવકો અને ભક્તો સાથેનો સંપર્ક તૂટી ગયો હતો. પરિણામે તેમના સ્વજનો અને ભક્તોમાં ચિંતા વધુ વેરી બની હતી. નેપાળમાં પૂર હોનારત બાદ સંપર્કવિહોણા બનેલા લોકો અંગે તૈયાર કરવામાં આવેલી સત્તાવાર યાદીમાં બન્યા બાદ આખરે હેમખેમ જાફરાબાદ પરત ફર્યા હતા. લાંબા સમય સુધી બાપુનો સંપર્ક ન થતાં જાફરાબાદ અને સમ્રાજ સમ્રાજના વિસ્તારમાં તેમના ભક્તોમાં ચિંતાનો માહોલ સર્જાયો હતો. બાપુ સલામત હશે કે નહીં તે અંગે સેવકો અને ભક્તો સતત માહિતી મેળવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા. દરમિયાન ગોમતીદાસ બાપુ નેપાળની યાત્રા પૂર્ણ થતીને સુરક્ષિત રીતે પરત ફર્યા હોવાની માહિતી મળતાં જ ભક્તોમાં રાહતની લાગણી પ્રસરી હતી. ગોમતીદાસ બાપુ જાફરાબાદ પરત ફરતા તેમના અનુયાયીઓ અને ભક્તો મોટી સંખ્યામાં ઉમટી પડ્યા હતા. ■

તાલુકામાં નોંધાયા છે. જ્યારે સૌથી ઓછે માત્ર ૧ કિસ્સો સરહદી લખપત તાલુકામાં સામે આવ્યો છે. અન્ય વિસ્તારોની વાત કરીએ તો ગાંધીધામ મહાનગરપાલિકા વિસ્તારમાં ૩૩, ભચાઉ તાલુકામાં ૨૮, માંડવીમાં ૨૨, અબડાસામાં ૧૯, નખત્રાણામાં ૧૮, અંજારમાં ૧૫, રાપરમાં ૩ અને મુંદરા તાલુકામાં ૨ વ્યક્તિ સર્પદંશનો ભોગ બન્યા હતા.

જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારી ડૉ. કેશવકુમાર સિંધિ વિગતો આપતાં જણાવ્યું હતું કે, જિલ્લાની તમામ સરકારી પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રો, સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્રો, સબ-ડિસ્ટ્રિક્ટ અને ડિસ્ટ્રિક્ટ હોસ્પિટલોમાં સાપના ઝેર સામે રક્ષણ આપતાં એન્ટિ સ્નેક વેનમ ઇન્જેક્શનનો પૂરતો સ્ટોક ઉપલબ્ધ રાખવામાં આવ્યો છે. ■

તાતા ગ્રૂપમાં તિરાડ વધશે કે સંઘાશે ?

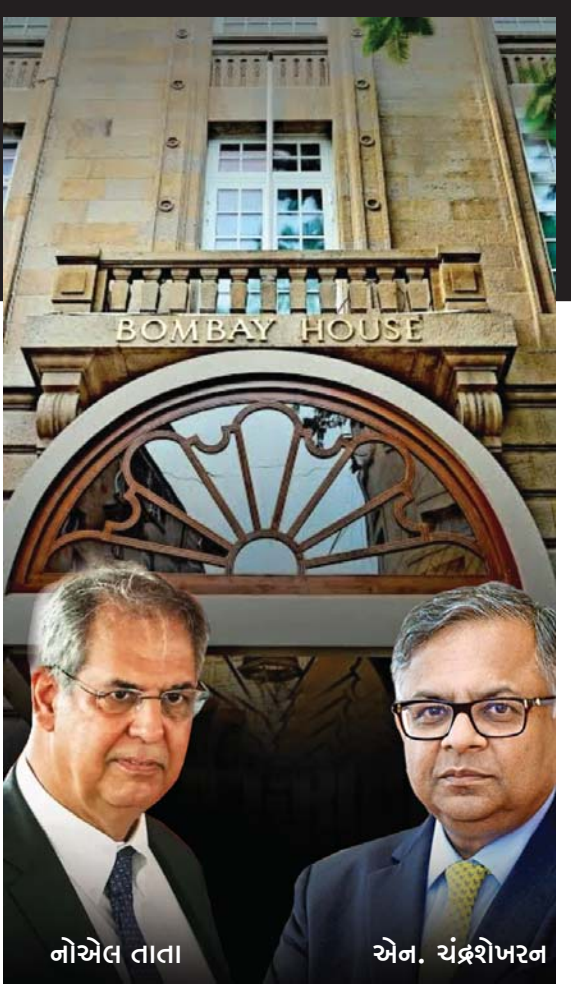
કોર્પોરેટ જગતમાં જાણીતી કંપનીઓ વચ્ચે આંતરિક વાદ-વિખવાદની વાત અજાણી નથી, પણ તાતા જૂથમાં આડકતરી રીતે પારસીઓના વર્ચસ્વને મુઠ્ઠે ખેલાઈ રહેલો આ જંગ એક નવી જ દિશા તરફ ફંટાઈ રહ્યો છે

ભારતના સૌથી પ્રતિષ્ઠિત મનાતા તાતા ગ્રૂપમાં ફરી ઘમાસાણ શરૂ થયું છે. આ ઘમાસાણના મૂળમાં તાતા સન્સના એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેનપદે નટરાજન ચંદ્રશેખરનની ફરી નિમણૂક છે. એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેન તરીકે એન. ચંદ્રશેખરનનો કાર્યકાળ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૭માં પૂરો થવાનો છે, પણ ગયા મહિને એટલે કે ઓગસ્ટમાં તેમણે સામેથી કહી દીધેલું કે, પોતે હવે ફરી એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેન બનવા નથી માગતા. ચંદ્રશેખરનની વાત માનીને નવા ચેરમેનની શોધ પણ શરૂ કરી દેવામાં આવી, પણ તાતા સન્સના બોર્ડની નોમિનેશન અને રેક્યુનેશન કમિટીએ ચંદ્રશેખરનને પોતાના નિર્ણય અંગે ફરી વિચારવાની વિનંતી કરી તેથી ચંદ્રશેખરને પલટી મારી દીધી ને હા પાડી દીધી.

ચંદ્રશેખરે હા પાડી દેતાં ૧૭ સપ્ટેમ્બરે મળેલી તાતા સન્સની બોર્ડ મીટિંગમાં ચંદ્રશેખરનને બીજા ૫ વર્ષ માટે એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેન બનાવવાનો ઠરાવ પસાર કરી દીધો. તાતા સન્સના બોર્ડમાં ચંદ્રશેખરન ઉપરાંત દીલીએસના વેણુ શ્રીનિવાસન, રતન તાતાના સાવકા ભાઈ નોએલ તાતા, યુનિલીવરના ગ્લોબલ સીઈઓ રહી ચૂકેલા હરીશ મનવાણી, અનિતા જયોર્જ અને સૌરભ અગ્રવાલ એમ છ ડિરેક્ટર છે. અગ્રવાલ એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટર હોવાથી તેમની પાસે મતદાનનો અધિકાર નથી. બાકી રહેલા પાંચ ડિરેક્ટર્સમાંથી નોએલ તાતા સિવાયના બાકીના ડિરેક્ટરે નટરાજન ચંદ્રશેખરનને વધુ પાંચ વર્ષ માટે એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેન નિમણવી તરફેણમાં મતદાન કરતાં ૪-૧ની બહુમતીથી ઠરાવ પસાર થઈ ગયો.

સામાન્ય રીતે બહુમતી ડિરેક્ટર્સનો નિર્ણય માન્ય રાખવો પડે, પણ તાતા ગ્રૂપની શેર હોલ્ડિંગ પેટર્નના કારણે નોએલ તાતાનો વાંધો ચંદ્રશેખરનની વધુ પાંચ વર્ષ માટે એક્ઝિક્યુટિવ ચેરમેનપદે નિમણૂકમાં મોટો અવરોધ બની જાય એવી શક્યતા છે. ભારતમાં બીજાં કોર્પોરેટ ગ્રૂપ્સની માલિકી કોઈ ને કોઈ પરિવારના હાથમાં છે. રિલાયન્સ ગ્રૂપ અંબાણીનું છે કેમ કે તેમની પાસે

બહુમતી શેર છે ને એ જ રીતે અદાણી જૂથ ગોતમ અદાણીનું છે. બજાજ ગ્રૂપમાં બહુમતી શેર બજાજ પરિવાર સાથે હોવાથી કંપની પર તેમનો કબજો છે ને બિરલા ગ્રૂપની કંપનીઓમાં પણ એ જ સ્થિતી છે, પણ તાતા ગ્રૂપમાં બહુમતી હિસ્સો તાતા સન્સનો છે, પણ તાતા સન્સમાં બહુમતી હિસ્સો તાતા ટ્રસ્ટ્સનો છે. આ કારણે તાતા ગ્રૂપમાં સર્વોપરી સંસ્થા તાતા ટ્રસ્ટ્સ છે ને તાતા ટ્રસ્ટ્સના ચેરમેન તરીકે નોએલ તાતા છે તેથી નોએલ તાતાનો વાંધો મહત્વનો છે.

તાતા ટ્રસ્ટ્સમાં સર દોરાબજી ટ્રસ્ટ અને સર રતન તાતા ટ્રસ્ટ મુખ્ય છે. આ બંને ટ્રસ્ટનો તાતા સન્સમાં હિસ્સો ૫૪ ટકા છે. બીજાં દસેક ટ્રસ્ટ છે ને એ બધાંનો લગભગ ૧૨ ટકા હિસ્સો મળીને તાતા સન્સમાં તાતા ટ્રસ્ટ્સનો હિસ્સો ૬૬ ટકા થઈ જાય છે તેથી તાતા ગ્રૂપની કંપનીઓનાં અસલી માલિક

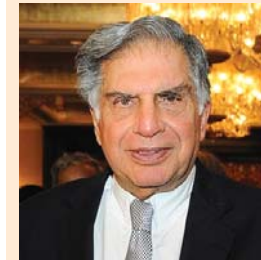
તાતા ટ્રસ્ટ છે. બીજું એ કે, તાતા ટ્રસ્ટ્સ પાસે ખાસ વીટો પાવર્સ છે. બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સના ત્રીજા ભાગ સુધીના સભ્યોની નિમણૂક કરવાની સત્તા પણ છે. આ બધાના કારણે તાતા ટ્રસ્ટ્સનો નિર્ણય સર્વોપરી ગણાતો, પણ તાતા સન્સે તેને પડકારીને ચંદ્રશેખરનની ફરી નિમણૂક કરી દેતાં તાતા સામ્રાજ્યના મુખ્ય મથક ‘બોમ્બે હાઉસ’માં જોરદાર કોર્પોરેટ જંગ શરૂ થઈ ગયો છે.

આ કોર્પોરેટ જંગ કાનૂની જંગમાં પણ ફેરવાશે કેમ કે નોએલ તાતા નમતું જોખવાના મૂકમાં નથી. ચંદ્રશેખરનની નિમણૂક સામે નોએલ તાતાએ વીટો વાપરેલો, પણ તાતા સન્સના બોર્ડ આ વીટો રદ કરી દીધો પછી ચંદ્રશેખરનની નિમણૂક સંપૂર્ણપણે ‘ગેરકાયદેસર’ અને ‘અમાન્ય’ ગણાવીને નોએલે કોર્ટમાં જવાની જાહેરાત કરી જ છે. નિયમો મુજબ ચેરમેનની નિમણૂક માટે ટ્રસ્ટના નોમિની ડિરેક્ટરોની સહમતી જરૂરી છે, પણ એ સંમતિ પણ નથી લેવાઈ એવો મુદ્દો પણ નોએલે ઊભો કર્યો છે.

નોએલને એક વાંધો તાતા સન્સના શેરબજારમાં લિસ્ટિંગને લગતો વિવાદ પણ છે. ‘રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા’એ તાતા સન્સને હાઈ ક્લાસ નોન-બેંકિંગ ફાયનાન્શિયલ કંપની (NFBC)ની કેટેગરીમાં મૂકી હતી. રિઝર્વ બેંકના નિયમ હેઠળ આ પ્રકારની કંપનીનું શેરબજારમાં લિસ્ટિંગ ફરજિયાત છે, પણ રતન તાતા આવી લિસ્ટિંગની વિરુદ્ધ હતા તેથી તાતા સન્સે પોતાનું ટેનું ચૂકવીને પોતાને આ નિયમ લાગુ નહીં પાડવા રિઝર્વ બેંકમાં અરજી કરી. ૧૧ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ના રોજ રિઝર્વ બેંકે અરજ ફગાવી દીધી. નોએલ તાતાએ આ નિર્ણય અંગે ફેરવિયારણા કરીને રિઝર્વ બેંક પાસે વધુ ત્રણ વર્ષનો સમય માગવા અને તાતા સન્સને ખાનગી કંપની તરીકે જ ચાલુ રાખવાની તરફેણ કરી પણ તાતા સન્સના બોર્ડ કાનૂની વિવાદમાં પડ્યા વિના રિઝર્વ બેંકનો નિર્ણય માથે ચડાવીને લિસ્ટિંગ માટે ઠરાવ કરવાનો નિર્ણય લીધો. તાતા સન્સનો આઈપીઓ આવે ત્યારે ચંદ્રશેખરન જેવો અનુભવી માણસ હોય તો ફરક પડે તેથી ચંદ્રશેખરને ફરી ચેરમેનપદે નિમણવો નિર્ણય લેવાયો, પણ નોએલને લિસ્ટિંગ અને ફેરનિમણૂક બંને સામે વાંધો હોવાથી કોફરું ગૂંચવાયું છે.

ભારતમાં કોર્પોરેટ ગ્રૂપમાં ઝગડા-અણબનાવની વાત નવી નથી. અંબાણીથી માંડીને મર્ચન્ટ- પિરામલ -સિંઘાનિયા ગ્રૂપ સુધીનાં બધાં જાણીતાં કોર્પોરેટ ગ્રૂપમાં વિખવાદ થયા છે. તાતા ગ્રૂપમાં પણ વિવાદ થયા છે. જેઆરડી તાતાએ જ્યારે રતન તાતાને તાતા ગ્રૂપની કમાન સોંપવાનો નિર્ણય લીધો ત્યારે રુસી મોદીએ બાંધો ચડાવેલી. જોરદાર જંગ પછી રુસી મોદીને મનાવી લેવામાં આવ્યા હતા. સાયરસ મિશ્રીને ૨૦૧૬માં તાતા ગ્રૂપના ચેરમેન બનાવાયા એ પછી પણ જોરદાર જંગ જામેલો ને વાત સુધીમ કોર્ટ લગી ગયેલી તેથી તાતા ગ્રૂપ માટે પણ આ લઘાઈ નવી વાત નથી આ લઘાઈના કારણે તાતા ગ્રૂપ પર પારસીઓનું વર્ચસ્વ રહેશે કે નહીં તેનો ફેંસલો થવાનો છે તેથી આ લઘાઈ બધાંથી અલગ છે.

તાતા ગ્રૂપમાં વરસો સુધી પારસીઓનો દબદબો હતો. જેઆરડી તાતાએ વરસો સુધી તાતા ગ્રૂપનું સુકાન સંભાળ્યું અને પછી રતન તાતા લાંબો સમય રહ્યા. સમયની માગને કારણે રતન તાતાએ તાતા ગ્રૂપના વહીવટમાં ભિન પારસીઓને મહત્ત્વ આપ્યું, પણ તાતા ગ્રૂપમાં પારસીઓનું જ વર્ચસ્વ રહે તેનું ધ્યાન પણ ખાસ રખવામાં આવ્યું છે, . આ કારણે જ રતન તાતા પોતે તાતા સન્સનો પબ્લિક ઈશ્યુ લાવવાની વિરુદ્ધ હતા. નોએલ રતન તાતાના સાવકા ભાઈ છે, પણ રતને તેમને સગા ભાઈની જેમ સાચવ્યા છે તેથી એ રતન તાતાની પરંપરાને વળગી રહેવા માગે છે. તાતા સન્સનો પબ્લિક ઈશ્યુ આવે તો

રતન તાતા

તાતા ગ્રૂપના વિવાદના કારણે ચર્ચામાં આવી ગયેલા નોએલ ખુદ રતન તાતાના સાવકા ભાઈ છે. રતન તાતાના પિતા નવલ અને માતા સૂનુના ડિવોર્સ થયા ત્યારે રતન માત્ર ૧૦ વર્ષના હતા. આ કારણે રતન તાતા અને તેમના નાના ભાઈ જિમીને નવલને દત્તક લેનારાં નવજાભાઈએ ઉછેર્યા છે. નવજાભાઈ તાતા ગ્રૂપના સ્થાપક જશશેઠજી તાતાના નાના પુત્ર સર રતનજી તાતાનાં વિધવા હતાં. રતનનાં માતા સુનુએ ડિવોર્સ પછી સર જમશેદજી જેજીભોય સાથે લગ્ન કર્યા હતાં. આ લગ્નથી શિરીન, દીના અને ગીતા એમ ત્રણ દીકરી થઈ. રતનના પિતા નવલે સિમોન સાથે લગ્ન કર્યા. સિમોન ફ્રાન્સમાં જન્મ્યાં અને સ્વિત્ઝરલેન્ડના જીનિવામાં મોટાં થયાં છે. કેથોલિક પરિવારના સિમોન ૧૯૫૩માં ટુરિસ્ટ તરીકે ભારત આવ્યાં ત્યારે નવલના પ્રેમમાં પડી ગયાં હતાં. બે વર્ષ પછી ૧૯૫૫માં સિમોન સાથે નવલે લગ્ન કર્યા અને મુંબઈમાં સ્થાયી થયા. નોએલ નવલ-સિમોનનું એક માત્ર સંતાન છે.

સિમોન અને નવલનાં લગ્ન વખતે તાતા ગ્રૂપના ચેરમેન તરીકે જેઆરડી તાતા હતા, તેમણે સિમોનને ‘લેક્મ’ની જવાબદારી સોંપી. સિમોને ૧૯૬૨માં સાવ નાની કંપની મનાતી લેક્મને ભારતની ટોચની કોસ્મેટિક બ્રાન્ડ બનાવી. ૧૯૯૧માં રતન તાતા ગ્રૂપના ચેરમેન બન્યા પછી ૧૯૯૬માં લેક્મે હિંદુસ્તાન લીવરને વેચી નાંખીને તેમાંથી થયેલી ૨૦૦ કરોડની આવકમાંથી ‘ટ્રેન્ટ’ બનાવી. સિમોન આ કંપનીના ચેરમેન હતાં જ્યારે રતને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે સાવકા ભાઈ નોએલને મૂક્યા. ટ્રેન્ટ પાસે અત્યારે વેસ્ટસાઈઝ, ગુડિયો, ઝારા, સ્ટાર બજાર, ઉત્સા, મિઝબુ, સામોહ, માક્સિમો દુત્તી, બુકર ઈન્ડિયા બ્રાન્ડના ૯૦૦થી વધારે સ્ટોર છે. રતન તાતાએ નોએલના દીકરા નેવિલને ટ્રેન્ટ સોંપી જ્યારે મોટી દીકરી લેહરને ઇન્ડિયન હોટેલ્સ કંપની લિમિટેડ આપી. નોએલની બીજી પુત્રી માયાને ડિજિટલ બિઝનેસમાં આગળ કરી. આ રીતે સાવકા ભાઈ સાથે પણ રતન તાતાના સંબંધો ગાઢ હતા તેથી નોએલ તેમના રસ્તે ચાલી રહ્યા છે.

તાતા ટ્રસ્ટ્સનું વર્ચસ્વ ઘટે તેથી નોએલ પબ્લિક ઈશ્યુ લાવવાની તરફેણમાં નથી , પણ કામદો તેમની તરફેણમાં નથી. તાતા સન્સ પબ્લિક લિમિટેડ કંપની બને તો તાતા ટ્રસ્ટ્સના વીટો વાપર અને બોર્ડમાં ડિરેક્ટર્સ નિમવાની સત્તા સહિતના અધિકારો પણ હિનવાઈ જાય. તાતા ટ્રસ્ટસ પણ માંખા રોકાણકારો જેવું જ ગણાય તેથી કોઈ વિશેષાધિકાર ના રહે. આ સંજોગોમાં નોએલ તાતાનો વાંધો બહુ લાંબો ટકે એવો નથી. અત્યારે નોએલ તાતા કદાચ ચંદ્રશેખરનની નિમણૂકને ૨૨ કરાવવામાં મક્કળ થાય તો પણ લાંબા ગળે તો તેમનો દબદબો અને અધિકારો જવાના જ છે. નોએલ આ વાસ્તવિકતાને જેટલા ઝડપથી સ્વીકારે એટલા ફાયદામાં રહેશે.

ઈન્સ્ટાગ્રામની ફીડમાં સરળતાથી બદલો વિષય

કોઈ જ પ્રકારના સેટિંગ વગર જ બદલી જશે વૉલ

સોશ્વલ મીડિયા એપ્લિકેશન પર દરરોજ કંઈક નવું આવે છે. આ નવા ટ્રેન્ડમાં યુવાનો હોશભેર ભાગ લેતા હોય છે. પોતાના એકથી એક ચડિયાતા અવતાર બનાવીને મિત્રોને શેર કરે છે. એક હકીકત એવી પણ છે કે, સોશ્વલ મીડિયા પર એકિટવ દરેક યુઝર્સની વૉલ-ફીડ અલગ અલગ હોય છે. આ માટે અઢગક વિષયો છે, ઘણાય એવા વિષયો છે જે દરેકમાં સામાન્ય હોય છે, જેમ કે સમાચારના પેજ, લાઈફસ્ટાઈલના પેજ, માહિતી કે કંઈક નવું શીખવતા પેજ, આવા પેજ પર જ્યારે કોઈ વિઝિટ કરે છે ત્યારે કેટલા એ પેજને ફોલો કરે છે એની નાનકડી ઝલક જોવા મળે છે.

આ ઉપરાંત એ જ પેજ પર કોઈ મરચુઅલ ફેન્ડ હોય તો એ પણ અલગથી જોવા મળે. આવા પેજના કિએટર્સ માટે પણ એના વાંચકો-દર્શકો ખાસ હોય છે. આ માટે જ તે સતત એક્ટિવ રહેતા હોય છે. ઘણીવાર એવું બન્યું હશે કે, સોશ્વલ મીડિયા ખોલવાનો પણ કંટાળો આવ્યો હશે. આ પાછળનું કારણ એ છે કે, એક જ પ્રકારના વિષયો, ફીડ, વીડિયો કે ફોટોથી કંટાળો આવે એ સ્વાભાવિક છે. ઘણીવાર વારંવાર સ્ક્રોલ કરીને પણ એક જ પ્રકારના વિષયથી બોર થઈ જવાય. આવું ન થાય એ માટે સરળતાથી આવી ફીડને બદલી શકાય છે.

આ માટે નવું કંઈ સર્ચ કરવા જવાની પણ જરૂર નથી. જે વિષય ગમતો હોય એ વિષયને લઈ થોડું સર્ચ કરવાની જ જરૂર છે. સામાન્ય રીતે આવું ફેસબુક અને ઈન્સ્ટાગ્રામ પર વધારે જોવા મળે છે... આવું થાય એ સમયે એવો તો વિચાર આવે કે, આ ફીડને સરળતાથી બદલી શકાતી હોત. આ ઈચ્છા સાકાર કરવી હવે શક્ય છે. આ માટે પેજ પરથી કે એકાઉન્ટ પરથી જેને ફોલો કરો છો એને અલફોલો કરવાની પણ જરૂર નથી.

બીજી એક વાત એવી પણ છે કે, આમ કરવાથી જૂના વિષયો જતા રહેવાનો પણ ડર હોય તો એવું બિલકુલ થયું નથી. આ પ્રોસેસના વિધિવત પગલાં લેવામાં આવે તો એ ખૂબ જટિલ છે, પણ ડિજિટલની દુનિયામાં એક જ પ્રોસેસની ખૂબજ અલગ રીત હોય છે.

આ માટે સૌથી પહેલા જોઈએ કે, કેવી રીતે ઈન્સ્ટાગ્રામ પર કેવી રીતે હોમ બટન પર ક્લિક કરતા જ વિષયો બદલે છે.

સૌથી પહેલા ઈન્સ્ટાગ્રામ મોબાઈલ એપ્લિકેશન ઓપન કરી સર્ચ બોક્સમાં જાવ. અહીંયા જે નવા વિષય વિશે જાણવું છે, જોવું છે એ ટાઈપ કરો. સર્ચનું પરિણામ એ આવશે કે જે સૌથી વધુ વિઝિટ થયું હશે કે પોપ્યુલર હશે એ પેજ પહેલા આવશે. આ પેજ પર ક્લિક કરીને એને માત્ર સ્ક્રોલ કરો, જે પોસ્ટ ગમે એમાં એક કોમેન્ટ કરી દો. બસ પછી ફોલો નહીં કરો તો પણ આ જ વિષયની ફીડ-મેસેજ, ફોટો-વીડિયો, નોટિફિકેશન બધુ જ એક જ ક્લિક પર તમારા હોમપેજ સુધી આવી જશે.

ફેસબુકમાં પણ આ વસ્તુ સરળતાથી કરી શકાય છે. આ માટે સૌથી પહેલા એ જોવાનું

રહે છે કે, ફેસબુકના હોમ પર કે વૉલ પર શું આવી રહ્યું છે. સ્ક્રોલ કરતાની સાથે જ બીજા કેટલાક પેજના સજેશન આવશે. સાથે ફોલો બટન બ્લુ કલરનું દેખાશે. આવા પેજના વિષયો નોટ કરો. રસપ્રદ લાગે તો ફોલો કરી દો અથવા એના પર એક કોમેન્ટ કરી દો. આ પછી જ્યારે પણ એ પેજ પર કોઈ પોસ્ટ થશે એની અપડેટ મળતી રહેશે. ફેસબુકમાં પણ હવે વીડિયોનો વિકલ્પ મળી રહ્યો છે. અહીં પણ વીડિયો સર્ચ કરીને જે ઝોનના વીડિયોમાં રસ છે એ વીડિયો પર એક કોમેન્ટ કરી દો.

દાખલા તરીકે: ઓટો, બ્યૂટી એન્ડ ફેશન, ટેકનોલોજી, મ્યુઝિક, સિનેમા, ન્યૂઝ, ફોટોગ્રાફી આવા કીવર્ડ સર્ચ કરતા પણ જે બેસ્ટ અને પોપ્યુલર હશે એ નવી ફીડ હોમપેજ સુધી ઓટોમેટિક આવી જશે. આ માટે જરૂરી નથી કે પેજને ફોલો કરવું. જરૂરી નથી કે લાઈક કરવું, માત્ર એક કોમેન્ટ દ્વારા જ એ વિષયનો તમામ ડેટા હોમપેજ સુધી આવી જશે. એક જ ટિવસમાં જુદા જુદા વિષયને લઈ ફીડ અપડેટ કરી શકાય છે. આવું બેથી ત્રણ ટિવસના અંતરમાં કરવાથી આખરે ફેસબુકના હોમપેજ પર કે વૉલ પર આવતી વિષય સામગ્રી સરળતાથી બદલી જશે.

વર્ષ ૨૦૨૨થી ફોટો પ્લેટફોર્મ ઈન્સ્ટાગ્રામ, વીડિયો ફોર્મેટમાં ફેરવાયું જેમાં સૌથી વધારે આ એપ્લિકેશનના વીડિયો ફોર્મેટમાં જોવાય છે.

ઝાંખી પડતી કલામાં ફરી પુરાશે રંગ ભારતીય કલાને બચાવવા નવું ઝુંબેશ

ભારતની ઓળખ માત્ર તેની વિશાળ ભૂમિ, રંગબેરંગી પોશાકો, અનેક પ્રકારના તહેવારો અને સંકેતો બોલીઓ તેમ જ ડાઝનબંધ ભાષાઓથી જ નથી, ભારતની ઓળખનું એક મોટું અને મજબૂત માધ્યમ આપણી લોક અને પરંપરાગત કલા પણ છે. આપણે દેશના દરેક ક્ષેત્રમાં પોતાની માટી, આખોહવા, આસ્થા અને જીવનશૈલીને અનુરૂપ પોતાની અનોખી કલા પરંપરાઓ પણ વિકસાવી છે. વાસ્તવમાં આ જ કલા પરંપરાઓએ સદીઓથી ભારતીય સંસ્કૃતિના આત્મને જીવંત રાખ્યો છે. પછી તે મધુબની પેઇન્ટિંગ્સ હોય, પટ્થિત્ર હોય, કલમકારી હોય, વાલી હોય, ગોહલ હોય, ફડ હોય, પીકોરા હોય, કાંગડા હોય, તંજાવુર હોય, એપન હોય, કાવી હોય કે પછી મંજૂષ્ઠા જેવી કલા હોય. આ બધું માત્ર ચિત્રો નથી, પરંતુ પોતપોતાના સમાજ અને સંસ્કૃતિની આ બધી કળાઓ જીવંત દસ્તાવેજ છે, પરંતુ બદલાતી જીવનશૈલી, ઝડપથી વધી રહેલા શહેરીકરણ અને મશીન આધારિત ઉત્પાદન તેમ જ ટેકનોલોજીએ આ પરંપરાગત કલાઓ માટે અસ્તિત્વનું સંકટ ઊભું કર્યું છે.

ઘણા લોક કલાકારો મજબૂરીવશ બીજો રોજગાર અપનાવવા માટે મજબૂર થયા છે. તેથી અનેક કળા શૈલીઓ ધીમે-ધીમે વહેવારિક ધરાતલ પરથી સમેટાઈઈ માત્ર સ્મૃતિઓ સુધી સીમિત થઈ રહી છે. આવા સમયે આ કળાઓના સંરક્ષણ અને પુનર્જીવનની દિશામાં શરૂ થયેલી નવી પહેલ આ કલાને જીવંત રાખવાની આશા બનીને સામે આવી છે. વાસ્તવમાં આજે સંરક્ષણનો અર્થ માત્ર જૂનાં ચિત્રો કે ભીંતચિત્રો બચાવવા પૂરતો નથી. હવે આ કલાકારોને આર્થિક રીતે સફલત બનાવવાનો, નવી પેઢીને આની સાથે જોડવાનો અને આધુનિક ટેકનોલોજીના માધ્યમથી તેને વૈવિ્ધ્ય મંચ સુધી પહોંચાડવાનો પ્રયાસ પણ છે. ભારતમાં અનેક યુનિવર્સિટીઓ, સંગ્રહાલયો, સાંસ્કૃતિક સંસ્થાઓ અને સ્વયંસેવી સંસ્થાઓ લોકકળાના દસ્તાવેજો તૈયાર કરી રહી છે. પહેલાં જ્યાં કોઈ કલાનું જ્ઞાન માત્ર ગુરુ-શિષ્ય પરંપરાથી આગળ વધતું હતું, ત્યો હવે આ માધ્યમ ડિજિટલ રેકોર્ડિંગ, આનલાઈન આર્કાઈવિંગ અને વર્ચ્યુઅલ પ્રદર્શનો દ્વારા પણ થઈ રહ્યું છે. આનાથી આવનારી પેઢીઓ માટે આ કલાઓનું જ્ઞાન સુરક્ષિત રહેશે. સૌથી

ઉત્સાહજનક પરિવર્તન એ છે કે ટેકનોલોજી હવે પરંપરાની હરીફ નથી રહી, પરંતુ તેની સહયોગી બની રહી છે. ઉત્તરાખંડની ફેમસ એપન કળાને ડિજિટલ માધ્યમો અને વર્ચ્યુઅલ ટેકનોલોજી દ્વારા સુરક્ષિત કરવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે. આનાથી માત્ર તેની ડિઝાઇન અને પ્રતીકોના વૈજ્ઞાનિક દસ્તાવેજો જ તૈયાર નથી થઈ રહ્યા, પરંતુ યુવાવર્ગ પણ આ કલા સાથે જોડાઈ રહ્યો છે. આવી જ રીતે ગોવા અને કર્ણાટકના દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોની પરંપરાગત કાવી કલા, જે કુદરતી લાલ માટી અને ચૂનાથી દીવાલો પર બનાવવામાં આવે છે, તે પુનર્જીવનની દિશામાં આગળ વધી રહી છે. સંરક્ષણ નિષ્ણાતો જૂનાં મંદિરો અને ઐતિહાસિક ઇમારતોમાં આ કળાને સુરક્ષિત રાખવાની સાથે-સાથે નવા કલાકારોને તેની તાલીમ પણ આપી રહ્યા છે. ભારતની અનેક કળાઓ જીવંત દસ્તાવેજ છે, પરંતુ બદલાતી જીવનશૈલી, ઝડપથી વધી રહેલા શહેરીકરણ અને મશીન આધારિત ઉત્પાદન તેમ જ ટેકનોલોજીએ આ પરંપરાગત કલાઓ માટે અસ્તિત્વનું સંકટ ઊભું કર્યું છે.

પહેલાં કોઈ નાના ગામનો કલાકાર પોતાની કલા વેચવા માટે એટલે કે રોજીરોટી કમાવવા માટે માત્ર પોતાના સ્થાનિક વિસ્તાર સુધી જ સીમિત હતો. પોતાના મેળા અને બજાર સુધી જ તેની કળાની કદર કરનારા લોકો હતા. પરંતુ હવે એ જ કલાકાર પોતાનાં ચિત્રો, મૂર્તિઓ કે હસ્તશિલ્પ માત્ર દેશ કે રાજ્યના કોઈ ખૂણે જ નહીં, પરંતુ ખૂબ જ સરળતાથી દુનિયાના ખૂણે-ખૂણે વેચી શકે છે. ઇન્સ્ટાગ્રામ, યુટ્યુબ અને આનલાઇન માર્કેટ પ્લેસે પરંપરાગત કળાને નવું બજાર આપ્યું છે. નવી શિક્ષણ નીતિએ ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા અને સ્થાનિક કળાઓ પર આપેલા વધતા જોરે એક સકારાત્મક અને કોલેજોમાં લોકકલા આધારિત કાર્યશાળાઓનું આયોજન કરવામાં આવી રહ્યું છે. આ કાર્યશાળાઓમાં બાળકો માત્ર ચિત્ર બનાવતા જ નથી શીખી રહ્યા, પરંતુ તેની પાછળ છુપાયેલા ઇતિહાસ, લોકકથાઓ અને

સાંસ્કૃતિક મૂલ્યોને પણ આત્મસાત કરી રહ્યા છે... અને હા, તાજેતરનાં વર્ષોમાં ટુરિઝમ પણ કલાઓના સંરક્ષણમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે. રાજસ્થાન, મધ્ય પ્રદેશ, બિહાર, ઓડિશા, ગુજરાત અને ઉત્તરાખંડ જેવાં રાજ્યોમાં હસ્તકલા મેળાઓ અને સાંસ્કૃતિક ઉત્સવો સ્થાનિક કલાકારો માટે એક નવું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડી રહ્યા છે.

આ પ્રદેશોમાં ફરવા આવેલા પ્રવાસીઓ હવે આ કલાકારોને સીધા મળે છે અને તેમની સાથે તેમ જ તેમની કળા સાથે તેમનો સંવાદ થાય છે, જેનાથી માત્ર પ્રવાસીઓ દ્વારા જ સ્થાનિક કલાનું જ્ઞાન બહાર નથી જઈ રહ્યું, પરંતુ પ્રવાસીઓ સારી માત્રામાં કળાનાં ઉત્પાદનો ખરીદી પણ રહ્યા છે. આ રીતે પ્રવાસીઓ દ્વારા પણ સ્થાનિક કલા હવે દેશ-વિદેશની સફર ખેડી રહી છે અને પોતાની સીમાઓથી પર જઈને નવો પ્રભાવ ઊભો કરી રહી છે. જો કે, આનો અર્થ એ નથી કે આજનો યુગ દરેક પ્રકારની કળાઓ માટે સુવર્ણ યુગ છે. હજુ પણ ઘણું કામ બાકી છે. હજુ પણ અનેક પડકારો છે. ઘણા કલાકારોને યોગ્ય મહેનતાણું મળતું નથી, સસ્તા મશીન-નિર્મિત ઉત્પાદનો પરંપરાગત હસ્તકળાની હરીફાઈ વધારી રહ્યા છે.

યુવા પેઢીનો એક ભાગ આ વ્યવસાયને આર્થિક દ્રષ્ટિએ અસુરક્ષિત માને છે. જો આ બધી સમસ્યાઓનો યોગ્ય રીતે ઉકેલ લાવવામાં નહીં આવે, તો આ મશીનીકરણ ઘણી દુર્લભ કળા પરંપરાઓ માટે સંકટ બની જશે. તેથી આપણે એ વિચારવું પડશે કે કલા અને કલાકારોનું સંરક્ષણ માત્ર સરકારનું કામ નથી. સમાજ, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ, ખાનગી ઉદ્યોગો, કલા સંગ્રહકો અને સામાન્ય નાગરિકોએ પણ પોતાની કળાઓના ઇતિહાસ અને ભૂગોળને સુરક્ષિત અને સંવર્ધિત રાખવા માટે સક્રિય ભૂમિકા ભજવવી પડશે. કારણ કે કલા માત્ર ભૂતકાળનો વારસો નથી હોતી, તે આપણા ભવિષ્યની સાંસ્કૃતિક મૂડી પણ હોય છે. આવા સમયમાં કળાઓનું સંરક્ષણ એ તેમના પ્રત્યેનો આદર જ નહીં, પરંતુ આપણી જવાબદારી પણ છે. ભારતીય સમાજમાં આ વધુ જરૂરી છે, કારણ કે ભારતીય સમાજની સ્મૃતિ સામૂહિકતામાં રહેલી છે. આવા સમયે જો આપણે કલાને બચાવીશું, તો ભારતીય સમાજની સામૂહિકતા પણ બચેલી રહેશે.

આજે
આટલું જ
શોભિત દેસાઈ
feedback@
bombaysamachar.com

લગભગ તો ખબર જ નથી ૯૦% ગુજરાતીઓને કે જાગ એક પૂર્ણ અભિવ્યક્તિ છે, એમાં કશાચનો વધારો કરવાથી એ કાવ્યમય અભિવ્યક્તિ ક્રિયાપદ કે વિશેષણ કે બીજું કંઈ પણ બની શકે છે, એમાંની કવિતાના ભોગે...રપાનું એક ગીત તો આવું હતું...

આછી આછી તે મધરાતે જીવણ જોયો રે તને,

આછો ઊંધમાં ઝીલાયો, આછો જાગમાં ઝીલાયો.

ખરબચડા આંસુથી જીવણ રોયો રે તને. જાળીયે ચડીને અમે ઝૂલાણતું દીકું કાંઈ ફળિયે મોંસૂઝણનું ઝાડ અમે રે જીવણ બંધ પરબીડિયુંને, તમે કાગળની માલ્સલું લખાણ.

મારા વેણના અભાવે જીવણ, મોઢાો રે તને,

ઘાસની સળીયે ભોંય વીંધતી ઊગે રે, એવું અમને તો ઊગતાં ન આવડયું.

આછા આછા અડબેરી છાતીએ ઉભાઈ પછી

ક્યાં ખોઈ બેઠો તું તારી જાગને?!

આપ લગી પૂગતાં ન આવડયું
પછી પાછલી પરોઢે જીવણ ખોયો રે તને.
- રમેશ પારેખ

આ જાગ તંદ્રા પણ હોઈ શકે, સંમોહન પણ હોઈ શકે, દીર્ઘ બેધ્યાનપણું પણ હોઈ શકે, વશીકરણ પણ હોઈ શકે કે ચહેરા પરથી નજર હટાવવાની અશક્તિ પણ હોઈ શકે. હવે વાત કરીએ જાગવું ક્રિયાપદની તો એનાં વર્તમાન જાગે છે અને ભૂત જાગી ગયા કે જાગી અત્યંત ગદ્યાળુ છે, પણ જો જાગવું ને ચાલુ ભવિષ્યમાં મૂકી તો જાગનો ૯૦% શુંગાર પાછો આવી જાય છે, ભલે શુંગાર તમારી સૂઈ ગયેલી મદનગી ચેતાવી-પેટાવી તમારા બાહુને શક્તિ પ્રદાન કરતો હોય... રમેશ પારેખ આવ્યા એ પહેલાં વેણીભાઈ પુરોહિત જેવા અને જેવડા પદ્યકાર પોતાની જાણ બહાર પોતાના અભાનમાંથી આવી નીપજ લઈ આવતા બેડી ફગાવવાના વિષય પર...

આપણામાંથી કોક તો જાગે!
કોક તો જાગે!
આપણામાંથી કોક તો જાગે
કોક તો જાગે!
કોક તો જાગે આપણામાંથી

હાથ જમાને ઝેરને પીધાં વેરને પીધાં
આધીનનાં અંધેરને પીધાં
કેંક કડાવ્યાં કેરને પીધાં
આજ જમાનો અંતરાશે એક વૂંટડો માગે
સાચ-ખમીરનો વૂંટડો માગે
આપણામાંથી કોક તો જાગે!

બાપદાદાની બાંધેલ ડેલી
એક ફળીબંધ હોય હવેલી
ગામની ચંત્યા ગોંદરે મેલી
એ ચ નિરાંતે લીમડા હટે ઢોલિયા ઢાળી
સહુ સૂતાં હોય એમ કાં લાગે?
આપણામાંથી કોક તો જાગે!

સોડ તાણી સહુ આપણે સૂતાં
આપણે ઓશીકે આપણાં જૂતાં
ઘોર અંધારા આબથી ચૂતાં
ઘોર અંધારી રાત જેવી
ઘનઘોર તવારીખ સોરવા લાગે
આપણામાંથી કોક તો જાગે!

આમથી આવે કોડ કોલાહલ
તેમથી વહેતાં લોહી છલોછલ
તોય ઊભાં જે માનવી મોસલ

અપરખાં, વગડાઉ ને એવાં
ધ્યાનબ્દેરાંમાં
લમણામાં મર લાકિયું વાગે!
આપણામાંથી કોક તો જાગે!

કોઈ જાગે કે કોઈ ના જાગે
કોઈ શું જાગે?
તું જ જાઓ તો તું જ જા જાગે
આપણામાંથી તું જ જા આગે!

-વેણીભાઈ પુરોહિત

સુરેન ઠાકર ‘મેહુલ’ બહુ મોટા ભાષ્યકાર. એમના સંચાલનમાં ૧૪ ઓગસ્ટ ૧૯૭૮ના પાટક રના એક ખાનગી મુશાયરાના આયોજનમાં શામેલ હું એક ગાથા પર થઈ ગયો હતો મંત્રમુગ્ધ. ટૂંકમાં અને સાવ ગદ્યાળુ વર્ણનમાં એમની ગાથા યાદ કરું તો બૉમ્બ ફૂટવાની બીજી સવારે છાપામાં દુર્ઘટનાના સમાચાર વાંચતા ભગતસિંહના બાપા ભગતસિંહની મા ને કહે છે: ‘અરી! સૂનપી હો? !’ ચે અખબારમેં બૉમ્બ વિસ્ફોટ કે જિમ્મેદાર જીન લોગોંકે બારે મેં લીખા ગયા

વલો કચ્છ
ગિરિરાજ
feedback@
bombaysamachar.com

કચ્છની ભાતીગળ સંસ્કૃતિ, લોકજીવન અને ધાર્મિક પરંપરાઓ વિશ્વભરમાં આગવી ઓળખ ધરાવે છે. મોટો રણ વિસ્તાર, સમુદ્ર કિનારો અને ઐતિહાસિક ધામો ધરાવતી આ ભૂમિમાં વાગડ પંથકનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. વાગડનો વ્યક્તિ ભુજ આવે તો કહેશે કચ્છ જઈએ છીએ એવી એક સંસ્કૃતિ કે જે કચ્છના પૂર્વમાં કચ્છની કચ્છી ઓછી ગુજરાતની ગુજરાતી સંસ્કૃતિ સાચવી બેઠું છે. પરંતુ સંસ્કૃતિક મેળાઓ પૂર્વ પશ્ચિમ છેડાને ભેગા કરવામાં ખૂબ મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. એ પછી પશ્ચિમ કચ્છનું માતાનો મઢ ધામ હોય કે પૂર્વ કચ્છનો રવેચી ધામ. ભાદરવી આઠમના રવેચીનો મેળો અને આસોની નવરાત્રીએ માતાના મઢે માનવ મહેરામણ ઊમટે છે. આ વખતે વાત કરવી છે, રવેચીના મેળાને.

રાપર તાલુકામાં આવેલું રવ ગામ અને ત્યાં બિરાજમાન રવેચી માતાજીનું મંદિર સમગ્ર વાગડ જ નહીં, પણ સમગ્ર પ્રદેશ અને પ્રવાસીઓ માટે પરમ આસ્થાનું કેન્દ્ર છે. દર વર્ષે ભાદરવા સુદ આઠમ (ભાદરવી આઠમ) અને નોમના દિવસે અહીં યોજાતો ‘રવેચીનો મેળો’ વાગડ પ્રદેશનો

કચ્છ-વાગડની આસ્થાનો મહાકુંભ: રવેચી મેળો

સૌથી મોટો અને લોક સંસ્કૃતિથી છલકાતો મેળો માનવામાં આવે છે. લોકકથાઓ અનુસાર, આ ધામનો સંબંધ દ્વાપર યુગ અને પાંડવોના અજ્ઞાતવાસ સાથે પણ જોવામાં આવે છે. એવી લોકવાયકા છે કે પાંડવોએ પોતાના વનવાસ દરમિયાન આ ક્ષેત્રમાં ભ્રમણ કર્યું હતું અને આ પવિત્ર સ્થળે પૂજા-અર્ચના કરી હતી.

ઐતિહાસિક દષ્ટિએ જુઓ તો રવેચી માતાજીને વાગડના રાજપૂતો, રબારી, આહીર, ચારણ, પટેલ અને અન્ય તમામ સમાજ પોતાની કુળદેવી અથવા ઇષ્ટદેવી તરીકે પૂજે છે. મંદિર પરિસરમાં આવેલ તળાવ અને તેની આસપાસની લીલોતરી આ ધામને આધ્યાત્મિક શાંતિ અર્પે છે. વાગડ વિસ્તારમાં આઈ રવેચીને ‘હરતી-ફરતી દેવી’ અને ‘ભકતોના કષ્ટ હરનારી માતા’ તરીકે પૂજવામાં આવે છે. સ્થાનિક લોકોમાં માતાજી પ્રત્યે એટલી ગાઢ શ્રદ્ધા છે કે કોઈ પણ શુભ કાર્યની શરૂઆત રવેચી માતાજીના સ્મરણ વગર થતી નથી. નવજાત શિશુના બાબરી હોય, નવા વાહનની પૂજા કરવી હોય કે ઘરમાં કોઈ મંગળ પ્રસંગ હોય, લોકો રવેચી ધામ આવીને માતાજીના આશીર્વાદ ચોક્કસ લે છે.

ઇન્ટરનેટ પરથી મળેલી માહિતી અનુસાર, આ મંદિર ઈ. સ. ૧૮૨૧ (સંવત ૧૮૭૮)ના વર્ષમાં ૬૩૩ પાઉન્ડ

(૨૪,૦૦૦ કચ્છ કોરી)ના ખર્ચે બાંધવામાં આવ્યું હતું. આ મંદિર ૩૦ ફીટ લાંબું, ૧૭ ફીટ પહોળું અને ૫૪ ફીટ ઊંચાઈની સાથે બે ગુંબજો ધરાવે છે. જેમાં પ્રથમ ૭ ચોરસ ફીટ અને બીજો ૧૪X૭ ફીટનો છે. મંદિરનો મુખ્ય ભાગ ૧૪ ફીટ X ૧૩ ફીટ વિસ્તાર પર ૪૪ ફીટ ઊંચાઈ પર છે. તે પહેલાંના સમયનું મંદિર, જે ૯ ગુંબજ ધરાવતું હતું અને પાંડવો દ્વારા બાંધવામા આવ્યું હતું, તેનો બાબી સૈન્ય દ્વારા વિનાશ કરી દેવામાં આવ્યો હતો તેમ મનાય છે.

મંદિરમાં માતાજીની મૂર્તિ તેજોમય છે અને ભકતો દરરોજ અહીં ફેંકુ પગલાં અને ધજા ચડાવીને પોતાની મનોકામના પૂર્ણ કરે છે. વર્ષોથી ચાલતી પરંપરા મુજબ અહીં દરરોજ સવાર-સાંજ થતી આરતીનો નાદ સમગ્ર વાતાવરણને પવિત્ર બનાવી દે છે. છેલ્લા અઠવાડિયામાં મેઘરાજાની મહેર થઈ હોવાથી આ વખતે વાગડની ઘરા ઉત્સવધેલી બની છે.

મેળામાં આવતા લોકોનો અસલ કચ્છી પહેરવેશ. રબારી, આહીર અને ભરવાડ સમાજના પુરુષો પોતાના પરંપરાગત કચ્છી ચોરણા, કેડીયાં અને માથે બાંધેલી રબારી પાઘડીમાં સજ્જ થઈને આવે છે. જ્યારે મહિલાઓ હાથે ભરેલા પરંપરાગત આભલા-

ભરતકામવાળા આભલા-કાપડા, ઘાઘરા અને સોના-ચાંદીના દાગોનાઓથી સજ્જ થઈને આવે છે. મેળો જાણે વિવિધ રંગોનો મહાસાગર બની જાય છે.

હજારોની સંખ્યામાં આવતા ભકતો માટે અહીં મહાપ્રસાદ (અન્નક્ષેત્ર)નું આયોજન કરવામાં આવે છે. વિવિધ સામાજિક સંસ્થાઓ અને ટ્રસ્ટ દ્વારા પીવાના પાણી, રહેવાની અને સ્વાસ્થ્ય સેવાઓની મફત વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે. કચ્છના પ્રવાસન ક્ષેત્રે રવેચી ધામનું પોતાનું એક આગવું સ્થાન છે. રણ ઉત્સવ કે ધોળાવીરા જતા પ્રવાસીઓ માટે વાગડ પ્રદેશની અસલ ભૌગોલિક અને સાંસ્કૃતિક ઓળખ સમજવા માટે રવેચી ધામની મુલાકાત લેવી જોઈએ અને વાગડની અસ્મિતા, એકતા અને સંસ્કૃતિને માણવી જોઈએ. સમય બદલાયો હોવા છતાં, રવેચીના મેળામાં આજે પણ એ જ પ્રાચીન લોકજીવનની મહેક અને શ્રદ્ધાનો ધબકારો અનુભવાય છે. જય આઈ રવેચી માતાજી!

હે રવના થાણકવાળી રવેચી મા
ધન ધન રવવાળી રવરાય મા
તારા ગુણ ગાયે જગ
માત તારું શરણું સૌથી પ્યારું

સડે
ધારાવાહિક
અનિલ રાવલ
feedback@bombaysamachar.com

જૈનાબે રાધાને સમંદરખાન સાથેની પોતાની રિશ્તેદારીની ચોંકાવનારી વાત કરી ત્યારે રાધાને શ્રીલર નવલકથાનો એક આંચકાદાયક અને રોમાંચક વળાંક લાગ્યો હતો. ક્યારેક સંજોગો માણસને વિચિત્ર વળાંક પર લાવીને મૂકી દતા હોય છે. જૈનાબની એન્ડ્રીથી ગોપાલેશ્વરના મિશનમાં એક નવું શ્રીલ ઉમેરાયું હતું. જૈનાબે પોતાના જ આતંકવાદી પિતરાઈ ભાઈ અજમલને મળવાનું હતું અને રાધાએ અજમલથી પોતાની ઓળખ છુપાવવાની હતી. બંનેની સ્થિતિ કફોડી હતી. આતંકવાદી હુમલાનું રહસ્ય અકબંધ હતું. હજી તો શંકર ઉર્ફ અન્વડલ અઝીમને ખતમ કરાયો હતો. બીજી તરફ, સમંદર ખાને અમરબાબુ બનીને ઘૂસેલા અબુ અલ-કાસિમ અને પાગલની ભૂમિકામાં ભમતા અજમલ અન્સારીને ભારતીય ઇતિહાસનો એક કલાંકિત અને વરવો અંજામ આપવાનું ફરમાન કરી દીધું હતું. ખરો ખતરનાક ખેલ હવે શરૂ થવાનો હતો. જૈનાબે અજમલને શોધવાનો હતો... અજમલ ક્યાં મળશે? જૈનાબે સમંદર ખાનને પૂછેલું, પણ એનો ટૂંકો જવાબ હતો: ‘વોહી તુમ્હે ઢૂંઢે લેગા...’

યામિની સવારે ઠંડી હવાની લહેરખીની જેમ ધરમશાળાના કાઉન્ટર પાસેથી પસાર થઈ ત્યારે એને જોઈને જગદીશની આંખો પહોળી થઈ ગઈ હતી. હજી આગલે દિવસે જે યામિનીને એણે નમાઝ પઢતાં જોયેલી એને સવાર સવારમાં ગુલાબી સાડીમાં નીરખીને, એની ખૂબસૂરતી... એનો ઠસસો નીહારીને જગદીશના મોંમાંથી ‘તેરી પ્યારી પ્યારી સુરત કો કિસી કી નઝર ના લગે....’ ગીત ગાવાનું મન થઇ ગયું હતું...

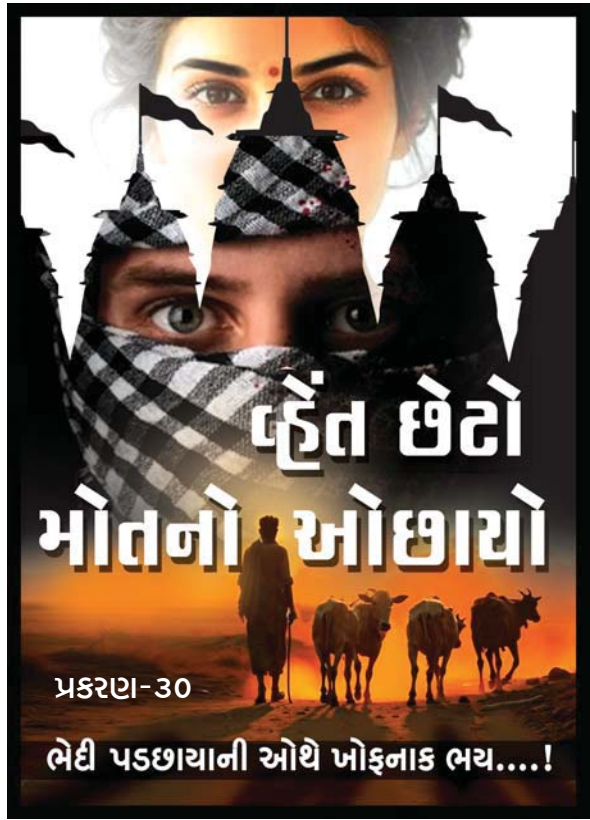
‘દર્શન કરવા?’ એણે યામિનીને રોકીને થોડી વધુવાર નીરખી લેવાના આશયે પૂછ્યું.

‘હા, અહીં દર્શન સિવાય બીજું શું કરવાનું હોય...?’ યામિની કહીને નીકળી ગઈ. હકીકતમાં યામિની દર્શન સિવાય બીજું ઘણું કરવા નીકળી પડી હતી. એણે રાધા પાસેથી મંદિર, મંદિર પરિસર, બજાર, ખાવા-પીવાની જગ્યાઓ વિશે જાણકારી મેળવી લીધી હતી. આમ છતાં એ જાળવીને કદમ ઉકાવી રહી હતી, કોઈ પણ ઘડીએ અજમલનો ભેટો થવાની ઘાસતી સાથે... અજમલ મળશે પછી શું થશે એની કલ્પના સાથે...

‘દૂધ કી સેવા કરાઓ, દૂધ કી સેવા... બોલો મંડમજી...’ ખભા પર દૂધ ભરેલો ઘડો રાખીને રાધવ યામિનીની સાથે સાથે ચાલવા લાગ્યો. યામિની ચોંકી ઊઠી... એને માટે આ નવું હતું. રાધાએ આવી કોઈ સેવાની વાત કરી નહોતી.

‘મંડમજી, દર્શન કિયે કી નહીં... જાઓ પહેલે દર્શન કરો, ફિર સેવા કે લિયે મુઝ સે દૂધ લે લેના...’ રાધવ બોલ્યો. રાધા આવું કાંઈ બોલી નથી... એ ત્યાં જ ઊભી રહીને વિચારવા લાગી. રાધાએ શા માટે કહ્યું નહીં હોય તરત જ એનો જવાબ મળી જતાં એણે પૂછ્યુ: ‘કહાં જાના હૈ દર્શન કે લિયે...?’

‘ઑહ નઇ હૈ આપ... સીધા જાઇએ, આગે સે બાયેં મૂઝ ફર ફિર

સીધા જાઇએ... ગુલાબ કુંજ કે બાહર લંબી લાઇન હોગી... જલદી જાઇએ, દર્શન બંધ હો જાયેંગે.’ રાધવ બોલતો રહ્યો ને યામિની દર્શન કરવા હોઈ ગઈ.

‘મैं થીં રાહ દેખતા હું... દૂધ કી સેવા મત ભુલિયેગા...’ રાધવે મોટેથી કહ્યું.

રાધવને ગોપાલેશ્વરમાં આવતી દરેક વ્યક્તિ આતંકવાદી લાગતી હતી.

ગોપાલેશ્વરના ગુલાબ કુંજની બહારના રસ્તા પર એક બેસૂરો અવાજ ગુંજતો હતો:

‘પ્રભુજી તૂમ દર્શન બિન મોય ઘડી ચૈન નહીં આવે...

અન્ન નહીં ભાવે, નીંદ ન આવે, વિરહ સતાવે મોય...’

ગોપાલેશ્વરનાં દર્શને આવેલા ભાવિકોને મીરાંબાઈમાં કે મીરાંના ભજનમાં કે એના એકતારાના ટુનટુનિયામાં કોઈ રસ નહોતો... એ લોકો તો પોતાના ગિરધર ગોપાલાની ઝાંખી કરવાની ઉતાવળમાં હતા, પણ રસ્તા પર બેસીને બેસૂરા સ્વરે ગાઈ રહેલી એ મીરાંબાઈને એના ખાસ પ્રભુજીનાં દર્શન વિના ચેન પડતું નહતું... એના વિરહમાં, એના ઇન્તેજારમાં એની ઊંધ હરામ થઈ ગઈ હતી. મીરાના સ્વાંગમાં રસ્તે રઝળતી રાધા અજમલની ઝાંખી માટે ઝંખતી હતી...

યામિની ગુલાબ કુંજના વિશાળ દ્વારમાંથી ભાવિકોની ભીડનો અનુભવ કરતી બહાર નીકળી. અન્ય દર્શનાર્થીઓની જેમ એની પણ નજર રાધા પર પડી નહીં, પરંતુ રાધાએ એને જોઈ લીધી. જૈનાબે ગોપાલાનાં દર્શન કર્યા? ભજન થંભી ગયું, એકતારો અટકી ગયો.

ચિશ્તીની દરગાહ પર એક હિન્દુની યાદર ચડી શકે તો જૈનાબની આસ્થા મંદિરમાં પ્રવેશી કેમ ન શકે... આસ્થાને ધર્મસ્થળના ઉંબરાની બહાર ન રાખી શકાય... એને કોઈ ધર્મના દાયરામાં બાંધી ન શકાય. જૈનાબનું મિશન આસ્થા કે કોઈ બંદગીથી પર છે... રાધાએ વિચાર્યું ને આપોઆપ એકતારો બજી ઉઠ્યો... ગળામાંથી ફરી અવાજ નીકળ્યો: ‘પ્રભુજી તૂમ દર્શન બિન મોય ઘડી ચૈન નહીં આવે...’ રાધા અને જૈનાબની ખોજ એક જ હતી, અજમલ. પણ અજમલ એક જુદા જ સ્વાંગમાં હતો... એનાં રંગરૂપ જુદાં હતાં... એની ચાલઢાલ જુદી હતી. એ જૈનાબને ઓળખી શકે, પણ જૈનાબની ચકોર આંખોમાંથી એ છટકી શકે એમ હતો. બીજી બાજુ, રાધા અજમલને કે અજમલ રાધાને ઓળખી શકે એમ નહતાં. બંનેના સ્વાંગ અલગ હતા, રૂપરંગ અલગ હતાં, ચાલઢાલ અલગ હતી.

જૈનાબની આંખો અજમલને શોધી રહી હતી. કોઈને શોધતા ન હોઈએ એ રીતે કોઈને શોધવાનું અઘરું હોય છે. અચાનક એનું ધ્યાન રાધાના શબ્દો પર ગયું...

‘પ્રભુજી, તૂમ દર્શન બિન મોય ઘડી ચૈન નહીં આવે... અન્ન નહીં ભાવે, નીંદ ન આવે, વિરહ સતાવે મોય...’ એને થયું કે આ બાઈ મારા મનની વાત ગાઈને કહી રહી છે... અજમલને મળવાના ખોડે એની ઊંધ હરામ કરી નાખી હતી... એ નજીક ગઈ... એણે ધ્યાનથી જોયું... એ વધુ નજીક ગઈ... રાધા ભેશ બદલીને... એ રાધાને ઓળખી ગઈ... ને પછી હળવેકથી ત્યાંથી સરકી ગઈ. મીરાનું ભજન ને એકતારાનો અવાજ દૂર થતો ગયો. અજમલને મળવાનો ખોફ નજીક આવતો ગયો.

ગોપાલેશ્વર મંદિરના ટ્રસ્ટની ઑફિસમાં દેવીપ્રસાદજી અને યમુના ધરમશાળાના મુખ્ય ટ્રસ્ટી વિશ્નાથજી મંદિરના ટ્રસ્ટીઓની વચ્ચે બેઠા હતા.

‘આપ બેજલમડ અને ગોપાલેશ્વર મંદિરની સન્માનનીય વ્યક્તિ છો એટલે માફ કરજો, પણ અમારા ધ્યાનમાં આવ્યું છે કે રાધા અહુજા તમારી સિક્કારિશથી ધરમશાળામાં રહે છે... વિશ્નાથજીના કહેવા મુજબ એ તમારી પાસે ચિત્રકામ શીખવા આવી છે... હકીકતમાં એ કોણ છે...? આટલો વખત કોઈ ધરમશાળામાં રહે કે ઊતરે નહીં... અમને શંકા છે...’ મંદિરના મુખ્ય ટ્રસ્ટી ધરમપાલજીએ કહ્યું.

‘ગઈ કાલે રાધા અહુજાની ફેન્ડ યામિની લખતરિયા આવી... નવાઈની વાત એ છે કે બંને સાથે રહેવાને બદલે અલગ અલગ રૂમમાં રહે છે’ વિશ્વનાથજીએ કહ્યું.

‘આખરે મંદિર અને ભકતોની સલામતીનો સવાલ છે’ ધરમપાલજી બોલ્યા.

દેવીપ્રસાદજીને મીટિંગ માટે બોલાવ્યા ત્યારે જ એમને આ વાતનો અહેશો આવી ગયો હતો.

ગોપાલેશ્વરનું સમગ્ર ચિત્ર બદલાઈ જવાની ક્ષણે એમની પીંછીને અટકાવી દેવામાં આવી રહી હતી. તેઓ ધરમપાલજીની વાતથી ધરમસંકટમાં મુકાઈ ગયા હતા.

‘અમે, મંદિરના ટ્રસ્ટી મંડળે વિશ્વનાથજીને રૂમ ખાલી કરાવવાનું કહી દીધું છે...’ ધરમપાલજીએ કહ્યું.

હૈ, મુઝે ડર હૈ શાયદ ઈનમેં સે એક અપના ભગત તો નહીં?'

ત્યારે મા ઘૂંઘટમાંથી મ્હોં બહાર કાઢી ઊંચા સર સાથે કહે છે : ‘અખ ભી તુમ્હે સિફ ડર હૈ કહીં વો અપના ભગત તો નહીં? મુઝે તો પક્કા ભરોશા હૈ કી ચે કામ અપને ભગત કે સિવા કિસીકા હો હી નહીં સકતા.’

હણાવાની આગલી રાતે અભિમન્યુ માના આશીર્વાદ લેવા જાય છે અને કહે છે : ‘આજ કંઈક અમંગળ મને વરતાઈ રહ્યું છે. હોઈ શકે છે કે કદાચ આવતી કાલે સાંજે હું ન પણ હોઉં અને કદાચ જેવો છું એવો પણ ન હોઉં.’

ના અભિમન્યુને પોતાના ભવિષ્યનો ડર નથી, મા કેમ લેશે એની નાની કે મોટી હાનિ એની ધિંતા છે. ત્યારે મા માત્ર એટલું જ કહે છે: ‘તારી લાશ જોઈને મારી આંખમાંથી એક ટીપું પડે તો મારી દાસી વિશાલા મને ખંજર હુલાવી દે. અરે સુપુત્ર! આવા ધન્ય દિવસ માટે તો ક્ષત્રાણિયો સંતાનો જન્માવતી હોય છે...

૧૭મી સપ્ટેમ્બર આવી અને જતી રહી ડશે. જન્મદિવસ- બેકાબૂ સંસ્થાઓ તરફ કૂચ અને બીજું ઘણું બધું થઈ ચૂક્યું હશે રવિ ૨૦ સપ્ટેમ્બરે તમે આ લેખ વાંચશો ત્યારે...

ચારે દિશાઓમાંથી સર્વને સુંદર વિચારો પ્રાપ્ત થાઓ.

આજે આટલું જ...

‘દેવીપ્રસાદજી, મને માફ કરજો, પણ મારી પાસે બીજો કોઈ રસ્તો નથી. અમે લોકો મંદિર સિક્કયોરિટી કે પોલીસને જાણ કરવા નથી માગતા... અમે તમારી આમન્યા જાળવીએ છીએ’ વિશ્વનાથજીએ કહ્યું.

‘મંદિર અને લોકોની સુરક્ષાને લઈને તમારી ચિંતા હું સમજી શકું છું... હું બંનેને સારી રીતે ઓળખું છું... કોઈ અંગત કારણસર અલગ રૂમ રાખી હશે... આમેય રાધાની તાલીમ પૂરી થઈ ગઈ છે...’ દેવીપ્રસાદજીએ કહ્યું.

‘મેં નિયમની વિરુદ્ધ જઈને આટલા દિવસ રાખી... તમે એમને જવાનું અલ્ટિમેટમ આપી દો...’ વિશ્વનાથજીએ કહી દીધું.

‘અલ્ટિમેટમ આપવાની અને પાલી કરાવવાની જવાબદારી મારી...’ દેવીપ્રસાદજી બોલીને ઊભા થઈ ગયા.

મંદિરના ટ્રસ્ટીઓના નિર્ણયથી રાધા અને ટીમ મુશ્કેલીમાં મુકાઈ ગઈ. રાતે દસ વાગ્યે દેવીપ્રસાદજીના ઘરે મીટિંગ બોલાવાઈ. દેવીપ્રસાદજીએ નિર્ણય જણાવ્યો.

‘ટ્રસ્ટીઓને શંકા કઈ રીતે ગઈ...?’ રાધાએ પૂછ્યું.

‘શંકા કઈ રીતે ગઈ એની ખબર નથી, પણ અચાનક મને વિશ્વનાથજીએ બોલાવીને તમારા અને યામિની વિશે પૂછ્યું. દેવીપ્રસાદજીની ભલામણથી જ એમણે રૂમ આપી હતી, પણ પછી શા માટે આવું કર્યું એ નથી સમજાતું?’ જગદીશ બોલ્યો.

‘એક કામ કરીએ રાધા અને યામિનીને મારા ઘરમાં રાખું...’

દેવીપ્રસાદજીએ કહ્યું.

સર્જકના સથવારે રમેશ પુરોહિત feedback@bombsaysamachar.com

ગુજરાતીમાં અત્યારે એટલા બધા કવિઓ ગઝલ નામના રમકાંથી રમી રહ્યા છે કે લોકો શું પણ કવિઓ પણ એકબીજાને ઓળખતા નથી. આમાં હું તમને એમ કહું કે હરીશકુમાર પુરુષોત્તમભાઈ મહેતા નામના કવિ-ગઝલકારને ઓળખો છો તો નવાણું ટકા જવાબ નકારમાં જ આપશે. પણ હું એમ કહું તો આ શેર ‘સોલિડ’ મહેતાનો છે તો તમે તરત કહેશો કે આ કવિને તમે વાંચ્યા છે. આ કવિની પ્રયોગશીલતા નોખી અનોખી છે પણ કોઇએ નોંધ સુધ્યાં લીધી નથી.

આપણે સોલિડ મહેતા: જીવન, સર્જન અને એમની કૃતિઓનું વિવેચન કરીએ તો ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ ઉપયોગી બની રહે. ગુજરાતી ગઝલના આધુનિક વિકાસમાં અનેક ગઝલકારોએ પરંપરાગત ગઝલના સ્વરૂપને જાળવી રાખીને તેમાં આધુનિક સંવેદના, અસ્તિત્વબોધ, એકાંત, આંતરિક સંઘર્ષ અને ભાષાકીય પ્રયોગશીલતા ઉમેરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. સોલિડ મહેતા આ પ્રવાહમાં નોંધપાત્ર ગઝલકાર તરીકે અભ્યાસ પાત્ર રહ્યા છે.

આપણે જોયું તેમ સોલિડનું મૂળ નામ તો હરીશકુમાર હતું. ઉપલબ્ધ સાહિત્યિક સંદર્ભોમાં તેમનો જન્મ ૧૨ જુલાઇ ૧૯૫૩માં અને અવસાન ૬ નવેમ્બર, ૨૦૧૯માં દર્શાવવામાં આવે છે.

એમની ઓળખ મુખ્યત્વે ગઝલકાર તરીકે છે તેમની કૃતિઓમાં ‘શબ્દાયન’, ‘ચતુષ્કલ’ અને ‘સંભૂતિ’ છે.

આ ઉપરાંત આ કવિએ ‘અંતરિયાળ’ કાવ્ય સંગ્રહ ૧૯૮૨માં ‘સમાધાન’- સંપાદન ૧૯૯૧માં અને ‘અચકો મચકો કારેલી’ બાળ કાવ્યસંગ્રહ ૨૦૦૦માં આપ્યા છે.

સોલિડ મહેતાનું સાહિત્યિક વ્યક્તિત્વ તેમની કૃતિઓ દ્વારા વધુ સ્પષ્ટ બને છે. ઉપલબ્ધ જીવનચરિત્રાત્મક સામગ્રી મર્યાદિત હોવાથી તેમના શિક્ષણ, વ્યવસાય, પારિવારિક જીવન વગેરે વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા થઇ એમ નથી. વ્યવસાયે એ શિક્ષક હતા. ૧૯૭૯માં નિર્મળા સાથે લગ્ન કર્યા હતા. ‘સોલિડ મહેતા’ આમ તો તેમનું સાહિત્યિક ઉપનામ હતું, પણ વહેવારમાં નામ થઇ ગયું હતું.

તેમની સર્જનયાત્રાનું વિશેષ કેન્દ્ર ગઝલ રહ્યો છે. તેમની રચનાઓ પરથી જણાય છે કે તેઓ માત્ર ભાવપ્રકાશન પૂરતા ગઝલકાર નથી : છંદ, કાફિયા-રદીફ, કલ્પના અને ભાષાના સંયોજન અંગે પણ પ્રયોગશીલ વલણ ધરાવે છે.

સુખનો પાસવર્ડ આશુ પટેલ feedback@bombsaysamachar.com

સૌરાષ્ટ્રના એક નાનકડા ગામમાં એક જ્ઞાતિની વાડીમાં લગ્ન પ્રસંગ ચાલી રહ્યો હતો. એ વખતે બાજુના શહેરની એક કેટરિંગ કંપનીની એક્સરખાં કપડાંમાં સજ્જ થયેલી યુવતીઓ શૂઝ અને ચંપલ પહેરીને બધા મહેમાનોને ચા અને કોફી પીરસી રહી હતી. વાડીના હોલમાં ગાદલાં પાયરેલાં હતાં એના પર મહેમાનો બેઠા હતા. તમામ મહેમાનોએ પોતાનાં ચંપલ કે જૂતાં બહાર ઉતાર્યાં હતાં, પરંતુ કેટરિંગ કંપનીની છોકરીઓ શૂઝ કે સેન્ડલ પહેરીને ચા-કોફી પીરસી રહી હતી. એમાંની અનેક છોકરીઓનાં શૂઝ અને ચંપલ મેલાં હતાં એટલે ગાદલાં મેલાં થઈ રહ્યાં હતાં.

એ જોઈને એક યુવાને તે યુવતીઓની લીડર જેવી લાગતી એક યુવતીને કહ્યું કે ‘બહેન, તમે શૂઝ અને ચંપલ કાઢીને પીરસો. અમે બધાં પણ ચંપલ કાઢીને બેઠા છીએ. તમારામાંથી અમુક બેનોનાં જૂતાં મેલાં છે એટલે બધાં જૂતાં બહાર કાઢીને પીરસો નહીં તો આ ગાદલાંઓ ખરાબ થઈ રહ્યાં છે ને એના પર હજી બીજા બધા મહેમાનો આવી રહ્યા છે તેમણે પણ અહીં બેસવાનું છે.’

આ વાત સાંભળી ન સાંભળી કરીને તે યુવતી મોં મચકોડીને જતી રહી. એના વર્તાવથી પેલા યુવાને ગુસ્સો આવી ગયો. તેણે ઊંચા અવાજે તેને કહ્યું, ‘બહેન શાંતિથી વાત કરું છું તો સમજાતું નથી?’

તેણે ગુસ્સો કર્યો એટલે તેની બાજુમાં બેઠેલા એક વડીલ તેના પર ભડકી ગયા. તેણે કહ્યું કે ‘તારે આ પ્રસંગ બગાડ્યો છે? તારો ગુસ્સો હોય તો તારા ઘરે રાખીને આવવોય. તારે જવું હોય તો અહીંથી જતો રહેજે, પરંતુ આ છોકરીઓનું અપમાન કરવાનો તને કોઈ અધિકાર નથી!’

એ સાંભળીને આજુબાજુના બીજા વડીલો પણ શિખામણ આપવા લાગ્યા કે ‘ભાઈ, તારો સ્વભાવ જ ખરાબ છે. આ છોકરીઓ ચંપલ પહેરીને પીરસે છે એમાં તારા સિવાય કોઈને વાંધો નથી. તું ગમે ત્યાં ગુસ્સો કરવા મારે છે. સમય અને જગ્યા તો જો. આપણે છોકરીવાળા છીએ એટલે આપણને તો કોઈ કશુંક કહી જાય તો પણ શાંતિ રાખવી

આંખવગા આકાશમાં, સૂરજ સળગે સાત કોણે માંડી વાત, પ્રીત્યું તારી સાંભરે શબ્દ સહજતા-છંદ સહજતાના કવિ સોલિડ મહેતા

સોલિડ મહેતા

સોલિડ મહેતાની મુખ્ય કૃતિઓમાં પ્રથમ છે. ‘શબ્દાયન’, ‘શબ્દાયન’ ગઝલસંગ્રહ છે. શબ્દાયન નામ પોતે જ કવિની કાવ્યદૃષ્ટિનો સંકેત આપે છે. શબ્દક અયન-શબ્દોની યાત્રા. અર્થાત્ કવિ માટે શબ્દ માત્ર અભિવ્યક્તિનું સાધન નથી, પરંતુ અનુભૂતિ સુધી પહોંચવાનું માધ્યમ છે. બીજો સંગ્રહ છે. ‘ચતુષ્કલ’ નામ છંદ અને લય તરફના કવિના વિશેષ અભિગમ તરફ પણ સંકેત કરે છે. ‘સંભૂતિ’ પણ સોલિડ મહેતાના કાવ્યસર્જન સાથે સંકળાયેલું પુસ્તક છે અને ગુજરાતી ગઝલના ગ્રંથસૂચિમાં તેની નોંધ મળે છે.

આ કૃતિઓને એક સાથે જોતા સોલિડ મહેતાના સર્જનનું એક મહત્ત્વનું લક્ષણ સામે આવે છે-શબ્દ, લય અને અસ્તિત્વની અનુભૂતિનું ‘આંતરસંબંધન.’

સોલિડ મહેતાની એક ગણ કે બે ગણવાળી ગઝલો એમની વિશેષતા છે. પણ ગઝલનું મૂલ્યાંકન મુખ્યત્વે નીચેનાં પરિણામોથી કરી શકાય : આધુનિક સંવેદના, અસ્તિત્વબોધ, એકાંત અને આંતરિક સંઘર્ષ, પ્રતીકાત્મકતા, ભાષા અને શબ્દપ્રયોગ, છંદપ્રયોગ, ગઝલના પરંપરાગત સ્વરૂપ સાથેનો સંવાદ અને કલ્પનાની દૃશ્યાત્મકતા.

સોલિડની ગઝલમાં બહારની દુનિયા કરતાં અંતરજગત વધારે મહત્ત્વનું બને છે, જેમકે : હોવાપણાનો કરશું મુલાસો એકાંત ભીનું પડઘાય ત્યારે

આ શેરમાં ‘હોવાપણું’ અસ્તિત્વની સમસ્યાનુ પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જ્યારે ‘એકાંત’ માત્ર એકલા રહેવાની સ્થિતિ નથી, તે

આધુનિક માનવીની આંતરિક સ્થિતિ છે. અહીં ‘ભીનું પડઘાવું’ અત્યંત અર્થસભર પ્રયોગ છે. સામાન્ય રીતે પડઘો ધ્વનિ સાથે જોડાય છે, પરંતુ કવિ તેને ‘ભીનો’ બનાવે છે. પરિણામે એકાંતને સંવેદનાત્મક અને સ્પર્શનીય અનુભવ મળે છે. આ પ્રકારની અભિવ્યક્તિ સોલિડ મહેતાની ગઝલને માત્ર નિવેદનાત્મક બનતી અટકાવે છે.

પ્રતીકો અને કલ્પના વૈવિધ્યની વાત કરીએ તો ‘સોલિડ’ પ્રકૃતિ અને રોજ-બ-રોજના જીવનમાંથી પ્રતીકો લે છે. આ જુઓ શેર :

ડુબી જશે આ ઘરમાં ઉદાસી સાતે સમુદ્રો છલકાય ત્યારે અહીં ‘ઘર’ માત્ર ભૌતિક ઘર નથી. તેને માનવીના આંતરિક અસ્તિત્વનું પ્રતીક માનીએ તો શેરનો અર્થ વધારે ઊંડો બને છે. ‘સાત સમુદ્ર’ સામે ‘ઘર’નું સંયોજન એક પ્રકારનુ વિરોધાભાસી કલ્પના વિશ્વ ઊભું કરે છે. આ ઘર-અંતરજ ગત, સમુદ્ર-વિશાળ ભાવવિશ્વ અને ઉદાસી-આંતરિક ખાલીપો પડે. આ રીતે નાનું ઘર અને વિશાળ ‘સાત સમુદ્ર’ વચ્ચેનું પ્રમાણભેદ કાવ્યાત્મક તાણ સર્જે છે.

એકાંત એ સોલિડ મહેતાની વિશેષ સંવેદના છે. એમની ગઝલોમાં એકાંત વારંવાર અનુભવાય છે. પરંતુ આ એકાંત રોમેન્ટિક એકાંત નથી. તે અસ્તિત્વવાદી એકાંત તરફ જાય છે, આધુનિક મનુષ્ય સમાજમાં રહે છે છતાં પોતાની અંદર એકલો છે. સોલિડ મહેતાની આ ગઝલ આવા આંતરિક વિખંડનને શબ્દદેહ આપે છે. બીજા અર્થમાં તેમની ગઝલને આધુનિક માનવની ‘INNER LONLINESS’ ની કવિતા તરીકે પણ જોઇ શકાય.

વિવિધ છંદ પ્રયોગ આ કવિની વિશિષ્ટતા છે. એમના સર્જનમાં છંદ પ્રત્યેનું જાગૃત વલણ ખાસ નોંધપાત્ર છે. ‘ચતુષ્કલ’ નામ પોતે છંદીય સંવેદનાનું સૂચક છે. ડો. રમણીકલાલ માહુએ નોંધ્યું છે કે આ કવિએ ‘શબ્દાયન’માં માલિની, વસંતતિલકા, ઇન્દ્રવજા જેવા શુદ્ધ રૂપમેળ છંદોમાં જ નહીં, પણ ગઝલ માટે અલ્પપરિચિત કે અપરિચિત દિંડી, સોરઠ, પૃથ્વી, હંસી, ભુજંગી, હાઇકુ, તાન્કા, જેવા છંદોમાં ગઝલો સજીને સુકળ મેળવી આપ્યા છે. ગુજરાતી ભાષામાં પહેલીવાર સંઇકથી ય વધુ છંદ-ગઝલોના આ પ્રથમ સંગ્રહને આવકારતા ‘ભલે ઊગા ભાણે’ .. કહેતા કૃતાંજલિ થઇ જવાય છે.

આપણાં અગ્રગણ્ય વિવેચક રાધેશ્યામ શર્માએ કહ્યું છે કે રમેશ આચાર્ય જેવા કવિ ‘સોલિડની કાવ્યરૂપમાં મૂર્તિ છંદોની મહારતને પોંખે છે.’ હસમુખ ગોવાણી કહે છે ‘ગુજરાતી ગઝલની પરંપરા, પ્રયોગ અને પ્રવાહિતામાં ગઝલ આરાધના આ ઓલિયા કવિનો પારદર્શી પ્રાણાયમ પરમની પ્રતીતિનો પરિચાયક છે. તમારી રચનાઓમાં પ્રગટતો નવો-ન્વેશ તમારી સર્જક ચેતનાની ઘોતક છે. શબ્દાયનની ગઝલોમાં છંદોને સાદગી અને સફાઈપૂર્વક પ્રયોજવાની તમારી કાળજી પ્રગટી છે.-‘પાય મહાભાહુ.’

એમના પ્રથમ કાવ્ય સંગ્રહ ‘અંતરિયાળ’ વિશે રમાણલાલ જોશીએ નોંધેલું : ‘છંદમાં ગઝલ નિપજાવવાના પ્રયોગો લેખે’ એક વસંતતિલકા ગઝલ ‘એક ઇન્દ્રવજ્ર ગઝલ’, ‘એક પૃથ્વી ગઝલ’ જેવી રચનાઓ તેમણે આપી છે. કેટલાંક ગીતોમાં પણ લયની મંજૂલતા સ્વાભાવિક છે. તેમનું ભાષાકર્મ દાદ માગી લે છે.

પ્રસ્તાવનામાં માય ડિયર જયુએ કહ્યું છે : એક ભાવક તરીકે મને સૌથી વધુ આશા સોલિડના દુહાના રચના વિધાનમાં છે. કવિચિત્રની એકલાતને, રિક્તતાને, વિકલતાને કરુણતાને દુઃખાબદ રચનાઓ સરસ રીતે વ્યક્ત કરી શકે છે.

‘ચતુષ્કલ’ ગઝલ સંગ્રહ વિશે સોલિડના મિત્ર કવિ એસ. એસ. રાહીએ કરેલી વાત ઘણી જ અર્થગંભીર છે. રાહી કહે છે : તેમના નવા ગઝલ સંગ્રહ ‘ચતુષ્કલ’ની ચાલીસ રચનાઓમાં સોલિડ કસોટીની એરણ પર ચઢ્યા છે. તેમાંથી તેઓ કેટલેક અંશે પાર ઉતર્યા છે. લાઘવ અને સંકેત તો ગઝલનાં આભૂષણો છે. આ બે તત્વો પાસેથી તેમણે ધૈર્યપૂર્વક કામ લીધું છે. માત્ર આઠ માત્રના એક મિસ્ત્રામાં ભાવોર્મિને ઠાંસી ઠાંસીને ભરવાનો પરિશ્રમ અહીં રંગે-બહાર લાવ્યો છે. રદીફના ચમકારા અને કાફિયાના પડકારા વચ્ચે ક્યાંક ક્યાંક શેરિયત ઝબકી ઊઠતી જણાય છે.

કવિની પ્રયોગ પ્રીતિનો સાક્ષ્યુચરો ચહેરો આ ગઝલોમાં દૃષ્ટિગોચર થાય છે. સંગ્રહની બધી જ ગઝલોના મકતાના શેરમાં શાયરે તખલ્લુસ વણી લઇને રચનાઓની સુંદરતામાં વધારો કર્યો છે. કેટલાંક શેરમાં ગઝલનો મૂળભૂત મિજાજ સ્વાભાવિક લ્હેજ-લ્હેકામાં વ્યક્ત થયો છે. હિન્દી-ઉર્દૂ શબ્દોની સંગાથે લેહકબોલીના શબ્દોની સૃષ્ટિ નવો તાજો માહોલ ખડો કરી દે છે.

કવિ સંસ્કૃત વૃત્તોને ગઝલમાં એવી રીતે વણે છે કે જેથી કશું જ આગંતુક લાગતું નથી. એમની એક ઇન્દ્રવજ્ર ગઝલમાં થયેલો પ્રયોગ જોઇએ :

આકાશ આખું ચક્રાય ત્યારે

ચારે દિશાઓ તરડાય ત્યારે

ફૂંકાય છે લૂ હર એક સ્વાસે

ઇચ્છા ત્રણોમાં કલવાય ત્યારે

એમના માટે ગઝલ માત્ર ભાવની મુક્ત અભિવ્યક્તિ નથી, લય અને છંદ પણ સર્જનાત્મક શિસ્ત છે. સોલિડ મહેતાની ગઝલની શક્તિ અને મર્યાદાની વાત પણ જરૂરી છે. વિષયની પસંદગી આધુનિક અને આંતરમુખી છે. ભાવ અસ્તિત્વવાદી અને એકાંતસભર છે. ભાષા અર્થઘન અને પ્રયોગશીલ છે. કલ્પના પ્રતીકાત્મક અને દૃશ્યાત્મક છે. છંદમાં વૈવિધ્ય, સંસ્કૃત છંદોની જાણકારી અને સફળતાથી પ્રયોજવાની આવડત. ગઝલમાં પરંપરા સાથે સંવાદ અને સાથે સાથે નવીનતાની જાગૃતિ. ક્યારેક કલ્પના કૃત્રિમ લાગે. સમગ્ર રીતે આધુનિક ગુજરાતી ગઝલમાં અભ્યાસપાત્ર પ્રયોગશીલ કવિ તરીકે એમનું સ્થાન છે.

આમ સોલિડ મહેતાની ગઝલનું મૂળ સૌંદર્ય તેમની શબ્દ સંવેદના અને છંદ નિષ્ઠામાં છે, જ્યારે તેમનું સાહિત્યિક મહત્ત્વ પરંપરાગત ગઝલના માળખામાં આધુનિક અસ્તિત્વબોધને વ્યક્ત કરવાની તેમની સર્જનાત્મક આવડતમાં રહેલું છે.

સોલિડ મહેતાની ચાર દાયકાની ગઝલ સાધનામાંથી માણવા જેવા શેર જોઇએ.

સંબંધના લેભાસમાં અકબંધ છે નકશા બધા ને બંધ મુઢીમાં સદા ઝૂંચ્યાં કરે છે જિંદગી

એ જાણીને વાળી લીધા અપરિચિત પથ પર ચરણને મે સંબંધોમાં વીટાયેલો સકલ પગરવ છળ થઇ શકે છે

સ્પર્શો સુના એકાંતોની અરસપરસ અચર જ ઢળવાથી મારામાં કે મારું હોવું અસરવશ વિહવળ થઇ શકે છે.

છે ભાર સુક્કી પાંપણે હોવાપણો કેં કેટલા આવી મળે ચહેરા એને

સહવાસના પંખી બધાં ઊઠી ગયાં કેવળ રહ્યા ટહુકા તણા પડ્યા અને

નગર તરફનો રસ્તો ન મોડી શકાશે ચરણ લઇ લઇ સાથે ન દોડી શકાશે

સકલ સ્મરણ વચ્ચે સાવ લીલી ઉદાસી ચહકમહક આંખોથી હજી નીતરે છે

એકાંતના પોલાણમાં આહો ભરે છે જિંદગી થીજી ગયેલી વેદનામાં વિસ્તરે છે જિંદગી

આંખવગા આકાશમાં, સૂરજ સળગે સાત કોણે માંડી વાત, પ્રીત્યુ તારી સાંભરે

જાતને તો કદી ઓળખી ના શક્યા અન્યના દોષને યાદ શું રાખવા ?

પિંડમાં પરહરી જે ફરી સળવળે એ જ તો માતભર તે જ છે, તત્ત્વ છે

દોષ શું આપવો આપણે અન્યને શોક કે હર્ષ છે ક્યાં વળી કાયમી ?

સામ - સામે રહે એકબીજા છતાં જાતને કેટલા જાણતા હોય છે.

બિન્દાસ આ નગર છે ચોપાસ કાય ઘર છે

સ્વાસો વિશે છલકતું એકાંત પાનખર છે

કો’ દૃશ્યની મમતમાં આકાશથી નજર છે

આયુષ્યની શણે શણે અસ્તિત્વની અસર છે

સંબંધ છે ઉભયથી કે એટલી ખબર છે

સમાજે જવાતુ મહેંકી જવાતુ

રે બેઉ આંખો કશું કેં ઘવાતું

ઢળે સાંજ ભારે થવું આભ રાતું

કહો કેમ પંખી સવારે જ ગાતું

કારણે શું હશે આંખને જાદવા જાણતો હોય તો બોલ હૈ જાદવા

કલરવે ડુબતું હોય આકાશ તો કેમ ન થાય મન કોઇને યાહવા

ભરી લે આંખોમાં સ્ખલિત શણાં નીલ સ્મરણો પ્રવેશી લોહીમાં સમય છળશે એક શણાંમાં

મને તારું હોવું અલગ કરશે જાત તુજથી વળાવી સૌ પાછા સ્વજન વળશે એક શણાંમાં

પરિણામની તૈયારી છે? તો ગુસ્સો કરો!

AI

જોઈએ. એને બદલે તું અત્યારે આ છોકરીઓ પર ગુસ્સો કરવા બેઠો. ચૂપચાપ બેસી રહે.’

આમ તો પેલો યુવાન સાચો હતો અને પેલી છોકરીઓ ખોટી હતી, પરંતુ તેની વાત સાંભળવા માટે કોઈ તૈયાર નહોતું. તેણે સાચી વાત માટે ગુસ્સો કર્યો હતો છતાં પણ તેણે ઠપકો સાંભળવો પડ્યો.

‘ઇન્સ્ટાગ્રામ’ પર ‘ધ નૂર’ નામના એક અકાઉન્ટમાં ગુસ્સાને કારણે ગેરસમજણનો ભોગ બનતી વ્યક્તિઓ વિશે એક વીડિયો જોયો એટલે ઉપરોક્ત ઘટના યાદ આવી.

‘ઇન્સ્ટાગ્રામ’ના એ વીડિયોમાં કહેવાયું હતું: ‘ખબર છે લોકો જેને સૌથી વધુ ખોટા સમજતા હોય છે એ માણસો કોણ હોય છે? એ જે વધુ ગુસ્સાવાળા હોય છે. એવા માણસો માટે લોકો કહે છે કે આ માણસને એટિટ્યુડ છે, આ માણસ તોછરો છે, પણ સચ્ચાઈ કંઈક અલગ જ હોય છે. એ માણસ જેને ગુસ્સો જલદી આવે છે હકીકતમાં તેનું દિલ બહુ સાફ હોય છે. તેને સામે મીઠું-મીઠું બોલીને પાછળથી જુદું બોલતાં નથી આવડતું હોતું.

છે: ‘મનુષ્યનું સૌથી મોટું દુભાવ્ય છે છે કે તેને કોઈ ઉછેરે તો તે તરત પ્રતિક્રિયા આપે છે. કોઈએ તમને એક શબ્દ કહ્યો અને તમે આગ બની ગયા, કોઈએ તમારું અપમાન કર્યું અને તમે તૂટી પડ્યા. તમારો ગુસ્સો, તમારો અવાજ, તમારો ઈંગો એ જ શણે સામે આવી જાય છે, પણ સાંભળો જેને ઉછેરની નિયંત્રિત કરી શકાય તે ક્યારેય સ્વતંત્ર નથી બની શકતા. તમારો ગુસ્સો તમારી કમજોરી છે. તમારું મૌન તમારી શક્તિ છે. જ્યારે દુનિયા તમને ચેલેન્જ કરે, તમને દુ:ખ પહોંચાડવાની કોશિશ કરે, તમને ભડકાવે તો તરત પ્રતિક્રિયા ન આપો. ઊભા રહો. મૌન થઈ જાઓ. મૌનનો મતલબ દબાઈ જવું નથી, મૌનનો મતલબ જોવાનું છે.’

દુનિયામાં આવું બનતું જ રહે છે કે માણસ સાચો હોય પણ તેના ગુસ્સાને કારણે તે ખોટોમાં ખપી જાય. ગુસ્સાને કારણે તેણે કોઈનું સાંભળી લેવું પડે કે નુકસાન પણ સહન કરવું પડે.

ટૂંકમાં, ગુસ્સો કરવો નહીં. અને કરવો જ હોય તો પરિણામોની તૈયારી રાખીને કરવો.

અનોખા હરિહરેશ્વર મંદિરની પ્રદક્ષિણામાં પર્વત-ખડકો ને દરિયાકિનારો પણ આવે!

હરિ = વિષ્ણુ હર = શિવ ઈશ્વર = પરમેશ્વર.

આ ગ્રાંથેય શબ્દથી બનતા હરિહરેશ્વર જેવું નામ ધરાવતું એક અનોખું, વિશિષ્ટ મંદિર છે મહારાષ્ટ્રના રાયગડમાં. શ્રીવર્ધન તાલુકામાં આવેલું પ્રાચીન હરિહરેશ્વર મંદિર ભગવાન શિવને સમર્પિત પ્રસિદ્ધ તીર્થસ્થળ છે. આ મંદિર કોણે અને ક્યારે બનાવ્યું એની ચોક્કસ માહિતી ઉપલબ્ધ નથી. હા, મંદિર કેટલું જૂનું છે તેની સ્થાપના-તારીખ નિશ્ચિત નથી. મંદિરની આસપાસનો પ્રદક્ષિણા માર્ગ ચંદ્રાવ મોરેએ બનાવ્યો હોવાનું પણ જણાવાય છે. પણ મહારાષ્ટ્ર સરકારના રાયગડ જિલ્લા પોર્ટલ મુજબ, આ મંદિરને પેશવા પરિવારના કુલદેવતા માનવામાં આવતું હતું અને તેનો જીર્ણોદ્ધાર ૧૭૨૩માં પેશવાઓએ જ કરાવ્યો હતો.

હરિહરેશ્વર મંદિર નામ કેમ પડ્યું? અહિંયા ‘હરિ’ એટલે ભગવાન વિષ્ણુ અને ‘હર’ એટલે ભગવાન શિવ બંને છે. મુખ્ય મંદિર સાથે કાળભૈરવ અને યોગેશ્વરી દેવીનાં મંદિરો પણ છે. હરિહરેશ્વરના દર્શન પહેલાં કાળભૈરવના દર્શન કરવાની પરંપરાગત માન્યતા છે.

હરિહરેશ્વરની સૌથી મોટી વિશેષતા એ છે કે મંદિર અરબી

સમુદ્રના કિનારે અને અદ્ભુત પ્રાકૃતિક સૌંદર્યની વચ્ચોવચ છે. અહીંની પરંપરાગત પ્રદક્ષિણા કરવા માટે પર્વત, ખડકો અને દરિયાકિનારા પાસેથી પસાર થવું પડે છે. ઘણાં સ્થળોએ પથ્થરની સીડીઓથી બને છે. આ પ્રદક્ષિણાને સામાન્ય રીતે ‘કોશી/કોશ પ્રદક્ષિણા’ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. જોકે પ્રદક્ષિણા કરતી વખતે દરિયાની સ્થિતિ એટલે કે ભરતી-ઓટને ધ્યાનમાં રાખવી પડે છે.

હરિહરેશ્વર ક્ષેત્રનાં મુખ્ય ધાર્મિક સ્થળોમાં હરિહરેશ્વર મંદિર, કાળભૈરવ મંદિર, યોગેશ્વરી દેવી મંદિર, સિદ્ધિવિનાયક મંદિર, હનુમાન મંદિર ઉપરાંત સમુદ્ર કિનારાનાં વિવિધ તીર્થસ્થાનો છે.

ભક્તિ અને શ્રદ્ધા સાથે અહીં મન-મસ્તિષ્ક પ્રસન્ન થઈ જાય એવું પ્રકૃતિનું ભારોભાર અદ્ભુત સૌંદર્ય છે. એક રસપ્રદ સંયોજન છે અહીં. ધાર્મિક વાતાવરણ અને દરિયાકાંઠાની ભૌગોલિક રચના એવી છે કે મંદિર, પર્વત અને સમુદ્ર ત્રણેય એક જ યાત્રાનો ભાગ બની જાય છે. તેથી હરિહરેશ્વર માત્ર ‘મંદિર દર્શન’ નહીં, પરંતુ એક સંપૂર્ણ અને અનોખો આધ્યાત્મિક-પ્રાકૃતિક અનુભવ બની રહે છે.

એક બાજુ સાવિત્રી નદીનું મુખ છે તો બીજી તરફ અરબી સમુદ્ર, આસપાસની ટેકરીઓ, નાળિયેર-સોપારીનાં વૃક્ષો અને ખડકાળ દરિયાકિનારો. આ સંગમ તેને ધાર્મિક સાથે પર્યટન સ્થળ બનાવે છે. હરિહરેશ્વર, શ્રીવર્ધન અને દિવેઆગર મળીને લોકપ્રિય કોકણ પ્રવાસ પટ

બાયોમિથેનેશનઃ શ્રદ્ધા - સાયન્સનો સથવારો

મુંબઈના પ્રખ્યાત લાલબાગયા રાજા સાર્વજનિક ગણેશોત્સવ મંડળ ખાતે મુંબઈ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ‘પ્રસાદથી ઊર્જા’ નામની પહેલ શરૂ કરવામાં આવી. ઉત્સવ દરમિયાન અન્ન, છત્ર અને પ્રસાદ કક્ષમાં ભેગા થતા ભીના કચરાને વિખૂટો પાડી કસ્તુરબા, જીટીબી અને સાયન હોસ્પિટલના બાયોમિથેનેશન પ્લાન્ટમાં મોકલવામાં આવે છે. દસ દિવસમાં આશરે ૮૦ ટન ભીના કચરા પર પ્રક્રિયા કરી એમાંથી લગભગ ૭૭૪૪ યુનિટ રિન્યુએબલ વીજળીનું ઉત્પાદન કરવાનું આયોજન છે. બાયોમિથેનેશન પ્રક્રિયાથી ઉત્પન્ન થતી વીજળીનો ઉપયોગ હોસ્પિટલના દર્દીના રૂમ, કોરિડોર તથા અન્ય કોમન વિસ્તારમાં લાઈટિંગ માટે કરવામાં આવશે. ટૂંકમાં ‘પ્રસાદથી ઊર્જા’ પહેલનો હેતુ વિશાળ પાયે ઉજવાતા જાહેર તહેવારો દરમિયાન ઉત્પન્ન થતા ભીના કચરાને ઊર્જા ઉત્પન્ન કરવા માટે વૈજ્ઞાનિક રીતે પ્રક્રિયા કરી શકાય છેએ દર્શાવવાનો છે. એનાથી પરંપરાગત કચરાના નિકાલ પ્રણાલીઓ પરનો બોજ ઘટે છે.

આ બાયોમિથેનેશન છે શું?

બાયોમિથેનેશન પ્લાન્ટના વપરાશથી પ્રદૂષણમાં ઘટાડ થાય છે. કચરો ખુલ્લામાં સડવાને બદલે પ્લાન્ટમાં વપરાતો હોવાથી મિથેન સીધો વાતાવરણમાં ભળતો નથી, જેથી ગ્રીનહાઉસ અસરમાં ઘટાડો થાય છે. વેસ્ટ - બગાડમાં ઘટાડો થાય છે. પાલિકાનો ભીનો કચરો, છાણ અને કૃષિ કચરાનું યોગ્ય વ્યવસ્થાપન થાય છે.

લાઈટના બિલમાં યુનિટની હાજરી

તમે જો લાઈટનું બિલ ધ્યાનથી જોયું હશે તો એમાં ઢગલાબંધ વિગત આપવામાં આવી હોય છે. એમાંની એક વિગત બિલ ચુકવણીની રકમ નક્કી કરે છે - તમે કેટલા યુનિટ્સ વાપર્યા? એ યુનિટની સંખ્યા બિલની રકમ નક્કી કરે છે - ટૂંકમાં કેટલા પૈસા ભરવાના એ જણાવ્યું હોય છે. પ્રતિ યુનિટ વીજળીના દર નક્કી હોય છે અને એને યુનિટ સાથે ગુણાકાર કરતા બિલની મૂળ રકમ નક્કી થાય છે. ત્યારબાદ એમાં વિવિધ ચાજીર્સ ઉમેરી બિલ તૈયાર થાય છે.

એક યુનિટ વીજળી એટલે શું એ જાણો છો?

એક યુનિટ વીજળી એટલે એક કિલોવોટ - અવર (1 kWh) ઊર્જા. ૧૦૦૦ વોટ (1 Kilowatt)નો પાવર ધરાવતું કોઈ ઉપકરણ સતત એક કલાક સુધી ચાલુ રાખો ત્યારે જે વીજળી વપરાય એ એક યુનિટ કહેવાય છે. સરળ ભાષામાં સમજીએ તો ૧૦૦ વોટનો બલ્બ ૧૦ કલાક ચાલુ રહે ત્યારે એક યુનિટ વીજળી વપરાય છે. નહાવા જતી વખતે તમે ગરમ પાણી માટે ગીઝર વાપરો છો એ સામાન્યપણે ૨૦૦૦ વોટનું હોય છે. આ ગીઝર અડધો કલાક ચાલુ રહે તો એક યુનિટ વીજળી વપરાય. સીલિંગ ફેન - છત પરના પંખા

જૂઈ પાર્થ feedback@bombaysamachar.com

એક દો તીન ચાર, ગણપતિ કા જયજયકાર; પાંચ છે સાત આઠ, ગણપતિ હમારે સાથ; ઈક્કીસ બાર્ડસ તેઈસ ચોબીસ, ગણપતિ હમારી ચોઈસ; ગણપતિ બાપ્પા મોરિયા, મંગલભૂમિર્ મોરિયા, બોલો શ્રી ગણપતિ ગજાનન મહારાજ કી જય!

સમગ્ર પારેખ અને શિંદે પરિવારે ભાવપૂર્વક ગણપતિની આરતી સંપન્ન કરી.

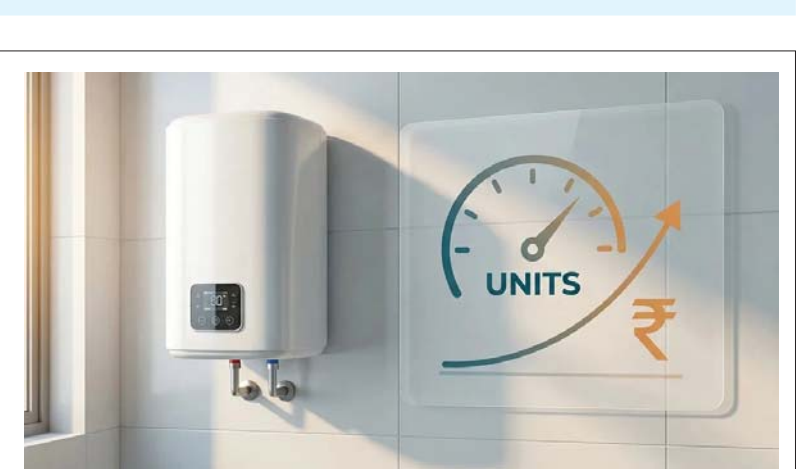
કલ્યાણીબેટા, ચાલો બધાને આરતી આપી પ્રસાદ આપી દો, પછી બધા સાથે જમવા બેસીએ. ભાવનાબહેનના કઠ્ઠા પ્રમાણે કલ્યાણીએ કર્યું અને પછી મિત્રો પરિવાર સાથે જમવા બેઠાં.

સાસુવહુએ મળીને ગુજરાતી-મહારાષ્ટ્રિયન ભાણાની શ્રેષ્ઠ વાનગીઓ બનાવી હતી. ભોજન બાદ સહુએ ભજન કીર્તન કર્યું. ભેંગાં આનંદ કરીને પછી છૂટાં પડ્યાં.

આજથી બે વર્ષ પહેલાં પારેખ પરિવારમાં ગણેશ ઉત્સવનું નામોનિશાન નહોતું. ભાવનાબહેન જરા જુનવાણી પ્રકારનાં સાસુ, કલ્યાણી મહારાષ્ટ્રિયન હતી. એનાં અને હેમાંગનાં પ્રેમ લગ્ન હતાં. લગ્ન કરવા બંનેના પરિવારનો સખત વિરોધ હતો, પણ હેમાંગ-

હાનિકારક ગ્રીનહાઉસ વાયુઓનું પ્રમાણ ઘટે છે અને પ્રદૂષણ મુક્ત ગ્રીન એનર્જી મળે છે. મુંબઈના ભાભા એટોમિક રિસર્ચ સેન્ટર (બીએઆરસી) દ્વારા વિકસાવાયેલું નિસર્ગરુણ મોડલ આનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. જે કચરો રહિત (Zero-Garbage) વ્યવસ્થા પ્રદાન કરે છે. નિસર્ગરુણ પ્લાન્ટ શું છે? મુંબઈનો ભાભા એટમિક રિસર્ચ પ્લાન્ટ (બીએઆરસી) નવીન પદ્ધતિ અમલમાં મૂકવા સહિત વિવિધ કારણસર ખ્યાતિ ધરાવે છે. અહીંનો નિસર્ગરુણ બાયોગેસ પ્લાન્ટ બીએઆરસી દ્વારા વિકસિત કરવામાં આવેલી અત્યાધુનિક ટેકનોલોજી છે. આ ટેકનોલોજી શહેરો અને સંસ્થાઓમાં ઉદ્ભવતા જૈવિક કચરા (Biodegradable waste - organic waste)નું સ્થળ પર જ યોગ્ય વ્યવસ્થાપન કરવાનો છે. સંસ્કૃતમાં ‘નિસર્ગરુણ’ શબ્દનો અર્થ થાય છે કુદરતનું ઋણ ચૂકવવું. આ પદ્ધતિથી કોઈ કચરો નથી થતો અને ઝીરો પ્રદૂષિત પાણીના સિદ્ધાંત પર કામ કરે છે.

સામાન્યપણે ૫૦ વોટના હોય છે અને એ ૨૦ કલાક ચાલુ રહે ત્યારે એક યુનિટ વીજળી વપરાય. દોઢ ટનનું એર - કન્ડિશનર એક કલાક વાપરવા સરેરાશ ૧.૫ યુનિટ વીજળી લાગે. હવે ખ્યાલ આવ્યો ને કે ગીઝર અને એસીના વપરાશમાં રેશનિંગ - મર્યાદા કેમ રાખવામાં આવે છે?

તહેવાર મારો-તમારો કે આપણો?

કલ્યાણીએ ધીરજપૂર્વક એ લોકોની હા પાડવાની રાહ જોઈ અને છેવટે બેય પરિવારે ના-મને પણ એમનાં લગ્ન કરાવ્યાં. કલ્યાણી સંસ્કારી અને ખૂબ હોંશીલી. લગ્નના છ મહિનામાં ગણેશોત્સવ આવ્યો. એણે ભાવનાબહેન સમક્ષ ઘેર ગણપતિ તેડવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરી, કારણ કે વર્ષોથી કલ્યાણી એના પિયરમાં એ જ સંસ્કાર સાથે ઊછેરી હતી. આ બનાવ સમયે એને કહી દેવામાં આવ્યું હતું કે જે ઘરમાં પરણીને આવ્યા હો એના જ નિયમો માનવાના હોય. આપણા ઘરમાં ક્યારેય આ પ્રકારની ઉજવણીઓ થઈ નથી અને થશે પણ નહીં.

ભાવનાબહેનની આ વાતથી કલ્યાણીની લાગણી ખૂબ દુભાઈ હતી. એ વર્ષે એ કંઈ ના બોલી. બીજા વર્ષે એ કોઈને પૂછ્યા વિના ગણપતિની નાનકડી મૂર્તિ લઈ આવી. પોતે એકલી બેસીને પૂજાપાઠ કરે અને કોઈને પ્રસાદ સુધ્યાનું દબાણ ના કરે. ઘરના બધા આ જોયા કરે, પણ ભાવનાબહેને ગયા વર્ષે કહ્યું હતું એની વિરુદ્ધ કલ્યાણીનો સાથ આપવાની કોઈની હિંમત ના ચાલે. અંતે વિસર્જનના દિવસે કલ્યાણી સાથે હેમાંગ જોડાયો. હેમાંગને જોઈ એના પપ્પા પણ અને ગણપતિ બાપ્પાના વિસર્જનની પહેલી ડૂબકી સમયે ભાવનાબહેન પણ જોડાયાં. એમણે કલ્યાણીની માફી માગી અને કહ્યું કે બેટા, ભગવાનમાં કામમાં આડી આવનારી હું કોણ? હવેથી આપણે તારા અને અમારા બધા તહેવારોને આપણા બનાવીને ધામધૂમથી સાથે મળીને ઊજવીશું.

આપણા સમાજમાં એક વણબોલી પ્રચલિત પ્રથા પ્રવર્તે છે કે દીકરીમાંથી વહુ બને એટલે પિયરનું ભૂલીને સાસરાના જ વહેવારો અને તહેવારો, રીતરિવાજો, સામાજિક પ્રસંગો સાચવવાના ને ઊજવવાના. જે દીકરી વીસ-પચીસ-ત્રીસ વર્ષ સુધી જે જોતી મોટી થઈ છે એ ઘડીભરમાં ભૂલવું શક્ય છે? લગ્ન આંતરજાતીય હોય કે પોતાની જ જ્ઞાતિમાં, ઘેર ઘેર વારતહેવાર ઊજવવાની રીત થોડી તો અલગ પડે જ, પરંતુ એના કારણે નવાને આવકાર ના આપવો એ કેટલી હદે ઉચિત ગણાય એ વિચારવા જેવું છે. કહેવાય છેને કે લગ્ન માત્ર બે વ્યક્તિઓનું

હા..આઆકછી: સાયન્સની દષ્ટિએ શુભ

શહેરમાં રહેતા લોકો કોઈ છીક ખાય અને ‘બ્લેસ યૂ’ કહે, પણ કાઠિયાવાડમાં તો ‘ઘણી ખમ્મા’ સંભળાય. છીક શરીરની એક અત્યંત મહત્ત્વપૂર્ણ રક્ષણાત્મક પ્રણાલી છે. આપણા નાકની અંદરની ત્વચામાં કોઈ પણ પ્રકારની બળતરા અથવા બાહ્ય કણો પ્રવેશો ત્યારે શરીર તેને બહાર ફેંકવા માટે આ પ્રક્રિયા કરે છે.

છીક આવવા પાછળનું વિજ્ઞાન સમજવા જેવું છે. નાકની અંદર ઘૂળના રજકણો, પરાગરજ, ધૂમાડો, તીખા મસાલા (જેમ કે મરી) અથવા વાયરસ પ્રવેશો ત્યારે નાકની અંદર બળતરા થાય છે. બળતરા થતાં જ ચહેરા પરની નસ મગજના નીચેના ભાગમાં આવેલા સ્નીઝ સેન્ટરને સંદેશો મોકલે છે કે નાકમાં કંઈક ગરબડ છે અને સાફ કરવાની જરૂર છે. આંખો, ગળું અને મોં આપોઆપ બંધ થઈ જાય છે. છાતીના સ્નાયુઓ સંકોચાય છે અને ફેફસાં પર દબાણ આવે છે અને ફેફસાંમાંથી હવા અત્યંત તીવ્ર વેગ સાથે નાક અને મોં વાટે બહાર નીકળે છે. નાકની અંદર રહેલા કચરો, લાળ અને જંતુઓ બહાર ફેંકાઈ જાય છે.

છીકના અજીબોગરીબ પ્રકાર છે. ફક્ત ઘૂળ કે કચરાથી જ નહીં, પણ અન્ય વૈજ્ઞાનિક કારણસર પણ લોકોને છીક આવે છે. કેટલાક લોકો ભૂગ્ના તેજસ્વી પ્રકાશ સામે જોતા જ છીક ખાવા લાગે છે. કેટલાક લોકોને વધુ પડતું જમી લીધા પછી પેટ ભરાઈ જતાં જ છીક આવે છે. ભ્રમરના વાળ ખેંચતી વખતે પણ છીક આવી શકે છે. છીકતી વખતે હંમેશાં મોં આંડે રૂમાલ રાખવાથી જંતુઓ હવામાં અન્ય લોકો સુધી ન ફેલાય અને એમને તકલીફ ન થાય.

આટલું વાંચ્યા પછી જો તમે મહત્ત્વપૂર્ણ કામ માટે ઘરની બહાર નીકળી રહ્યા હો અને અચાનક કોઈને છીક આવે તો તેને કામમાં અવરોધનો સંકેત માનવાની ભૂલ નહીં કરતા, કારણ કે છીક તો ખરાબી દૂર કરે છે એટલે એ શુભ ગણવી જોઈએ, શું કયો છો?

સૌથી યુવાન ગ્રહની ઉંમર છે ફક્ત ૧૦ લાખ વર્ષ!

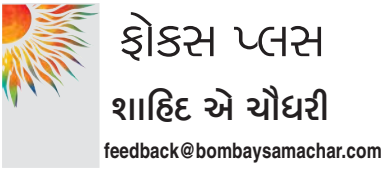
સંસ્કૃતનું એક સુભાષિત છે કે **ગ્રહા રાજ્યં પ્રયચ્છન્તિ ગ્રહા રાજ્યં હરન્તિ ચ**। મતલબ કે ગ્રહો (પ્રસન્ન થાય તો) રાજ્ય આપે અને (અપ્રસન્ન હોય તો) ગ્રહો રાજ્ય હરી લે છે. જોકે, ખગોળ વિજ્ઞાન આની સાથે સહમત નથી થતું. વિજ્ઞાન માટે ગ્રહ એટલે વિશાળ કુદરતી ખગોળીય પિંડ કે જે કોઈ તારા (દા.ત. સૂર્ય)ની આસપાસ નિશ્ચિત ભ્રમણકક્ષામાં પ્રદક્ષિણા કરતો હોય. આપણા સૌર મંડળમાં આઠ ગ્રહ (બુધ, શુક્ર, પૃથ્વી, મંગળ, ગુરુ, શનિ, પ્રજાપતિ અને વરુણ) છે. પહેલા નવ હતા પણ પછી વૈજ્ઞાનિક વ્યાખ્યામાં ખરો ન ઉતરવાને કારણે પ્લુટોની ૨૦૦૬ માં ગ્રહ તરીકે હકાલપટ્ટી કરવામાં આવી હતી. તાજેતરમાં ખગોળશાસ્ત્રીઓએ બ્રહ્માંડમાં અત્યાર સુધીનો સૌથી યુવા ગ્રહ (Youngest Exoplanet) શોધી કાઢ્યો છે, જેનું નામ Elias 2-24 બ રાખવામાં આવ્યું છે. આપણા સૌર મંડળથી બહાર હોવાને કારણે એકઝોપ્લેનેટ કહેવાય છે. આ નવો શોધાયેલો ‘બેબી’ ગ્રહ ૧૦ લાખ વર્ષ કરતાં પણ ઓછી ઉંમરનો હોવાથી તેણે અત્યાર સુધીના સૌથી યુવા ગ્રહ હોવાનો રેકોર્ડ તોડી નાખ્યો છે. આપણી પૃથ્વી અંદાજે ૪.૫ અબજ વર્ષ જૂની છે.પૃથ્વીથી આ ગ્રહ ૪૫૦ પ્રકાશ વર્ષ દૂર છે. આ ગ્રહ બ્રહ્માંડના રહસ્યો અને પૃથ્વી પર જીવનની શરૂઆત કેવી રીતે થઈતે સમજવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે. ■

નહીં, બે પરિવારો અને બે સંસ્કારોનું મિલન છે. તો પછી તહેવારો હોય કે રોજિંદી રીતભાત કે ખાણીપીણી, એમાંથી બાકાત કેવી રીતે રહી શકે! અરે, રસોડું સંસ્કૃતિઓને જોડવાનું સુંદર માધ્યમ બની શકે, ખાસ કરીને આંતરજાતીય લગ્નોમાં. જ્યારે બંને પક્ષની શ્રેષ્ઠતમ વસ્તુઓ અપનાવવાનો અને માણવાનો મોકો મળે ત્યારે નવા તરફ ઉદાસીનતા રાખવી એ થોડું ખૂંચે છે.

તહેવારોનો મૂળ ભાવ છે કે સગાંસંબંધીઓ મિત્રો જે સામાન્ય સંજોગોમાં નથી મળતાં એમને મળી સાથે ઉજવણી કરી શકાય. એમા માટું તમારું નહીં ફક્ત આપણું જ હોઈ શકે. પરંપરા વારસામાં મળે છે, પણ પરિવારો તેને નવીરીતે જીવંત રાખે છે. તો પછી નિયમો પણ પરિવાર તરીકે સહુનું મન અને માન જળવાય એવા હોય તો સાચે જ ઘર મંદિર લાગે. એ સમજવાની જરૂર છે કે નવું અપનાવવું એટલે જૂનાનો અંત નહીં પણ એમાં નવાનો ઉમેરો.

લગ્ન પછી વહુને સાસરીના રીતરિવાજ અપનાવવાની અપેક્ષા રાખીએ છીએ, તો ક્યારેક એના પિયરના એકાદ રિવાજને પણ અપનાવી શકાય, કારણ કે વહુ પણ કોઈની દીકરી છે. જે વાતાવરણમાં એ નાનપણથી ઉછરી છે એ વાતાવરણ એની પાસેથી છીનવી લીધા કરતાં એનું પોતાનામાં ભેળવી દેવું શું ખોટું? સંસ્કારનો અર્થ પોતાની પરંપરાને પકડીને બીજાની પરંપરાને નકારી દેવાનો નથી. સંસ્કારનો સાચો અર્થ તો બીજાના ભાવને સમજવાનો છે. ઘરમાં ગણપતિની મૂર્તિ મોટી હોય કે નાની, આરતી કોઈ પણ ભાષાની કેમ ન હોય, પ્રસાદમાં મોઢક હોય કે લાડુ, આનાથી ભગવાન સુધી પહોંચતી પ્રાર્થનામાં ફેર પડવાનો? ફરક તો આપણા મનમાં કોની કરેલી દીવાલોમાં છે. એ આ દીવાલો તોડી દઈએ તો કદાચ સમજાય કે તહેવારો વહેંચવાથી ઓછા નથી થતા, પણ ઉજવણીઓ વધતી જાય છે.

આ વિશે બોલો, તમે શું કહો છો? ■

ફેડબેક@bombaysamachar.com

જ્યારે હનુમાનજી ભગવાન રામના સંદેશ સાથે લંકાના અશોક વાટિકા પહોંચ્યા ત્યારે સંદેશ મેળવીને માતા સીતા ખૂબ જ ખુશ થઈ ગયાં હતાં અને આ બદલ તેમણે હનુમાનજીને કોઈ ભેટ આપવા માગતાં હતાં, પરંતુ આસપાસ કોઈ ફૂલ મળ્યું નહીં. એટલા માટે તેમણે આંકડાના પાનના છોડમાંથી તાજાં પાન તોડીને તેનો હાર બનાવીને હનુમાનજીના ગળામાં પહેરાવ્યો હતો. શુદ્ધ પ્રેમનું આ પ્રતીક સીધું માતા સીતા પાસેથી આવ્યું હોવાથી આ પાન હનુમાનજીને ખૂબ જ પ્રિય બન્યાં, કારણ કે તે તેમની માતા પાસેથી આવ્યાં હતાં.

તેથી જ્યારે પૂજા દરમિયાન હનુમાનજીને આંકડાના પાનનો હાર પહેરાવવામાં આવે છે ત્યારે તેઓ ખૂબ જ ખુશ થઈ જાય છે કારણ કે તે તેમને માતા સીતાની યાદ આપાવે છે અને ભક્તને શાંતિ અને સાડું સ્વાસ્થ્ય આપવા ઉપરાંત, અવરોધો પણ દૂર કરે છે. પાન, જેને ઐતિહાસિક રીતે તંબુલા તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, તેનો ઉલ્લેખ પ્રાચીન સંસ્કૃત અને તમિળ સાહિત્યમાં જોવા પાંચમી સદીમાં કાલિદાસનાં લાખણોમાં શ્રેવા મળે છે. ચરક સંહિતા જેવા પ્રાચીન આયુર્વેદિક ગ્રંથોમાં પાનની પ્રશંસા કરવામાં આવી છે, જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે તે

દૂરના ટાપુથી આવેલું પાન છે ભારતીય સંસ્કૃતિનો એક ભાગ

પાનમાં મદદ કરે છે, શ્વાસને તાજગી આપે છે અને શરીરના દોષોને સંતુલિત કરે છે. કામસૂત્રમાં જણાવાયું છે કે પાન યાવવાથી રોમાંસ વધે છે.

આ પૃષ્ઠભૂમિમાં પાન ભારતીય સંસ્કૃતિનો અભિન્ન ભાગ બનવું સ્વાભાવિક હતું, જ્યાં સુધી પ્રાચીન અને મધ્યયુગીન હિન્દુ રાજ્યો (જેમ કે કન્નોજ)માં, રાજા પાસેથી પાન લેવું એ શાહી સન્માન માનવામાં આવતું હતું. સ્વાગત અને વિદાય દરમિયાન વપરાતા પાનની સંખ્યા દ્વારા સ્થિતિ દર્શાવવામાં આવતી હતી - રાજા માટે ૩૨ પાન, રાજકુમાર માટે ૨૪, વિદ્વાન વ્યક્તિ માટે ૧૨ અને સામાન્ય વ્યક્તિ માટે ચાર. ઔપચારિક સમારંભોમાં યજમાન બંને હાથે પાન અર્પણ કરતો હતો અને બીજાઓની સામે પાન ખાવું અથવા તેને અર્પણ કરવાનો ઇનકાર કરવો તે અભદ્ર માનવામાં આવતું હતું.

હરીક પાસેથી પાન સ્વીકારવાની ફરજ પાડવામાં આવવી એ અપમાનજનક માનવામાં આવતું હતું. જાતિ પર પણ આ જ તર્ક લાગુ પડે છે: નીચલી જાતિના વ્યક્તિ પાસેથી પાન સ્વીકારવું એ ઉચ્ચ જાતિના વ્યક્તિને પ્રદૂષિત માનવામાં આવતું હતું. મહિલા દ્વારા પુરુષને પાન આપવું તેને આમંત્રણ ગણાતું હતું.

મુઘલ કાળ દરમિયાન પાનનો વપરાશ લલિત કલાના સ્તરે પહોંચ્યો. ચાંદી અને સોનાના પાનદાન કુલીન જીવનનો એક આવશ્યક ભાગ બની ગયા. થોમસ રો જેવા યુરોપિયન પ્રવાસીઓએ લખ્યું હતું કે સમ્રાટ જહાંગીરના પોતાના પાનદાન પાસેથી પાન મેળવવું એ અપાર રાજદ્વારી સન્માનનું પ્રતીક હતું. દિલ્હી અને લખનઉમાં નવાબી યુગ દરમિયાન પાન શેર-ઓ-શાયરી (બોક્સ જુઓ), સંગીત અને ગણિકાઓની સંસ્કૃતિનો એક ભાગ બની ગયું - ‘પાન ખાચે સૈયા હમારો, સાંવલી સુરતિયા, હોઠ લાલ લાલ, હાથ, હાથ, મલમલ કા કુર્તા, મલમલ કે કૂર્ત પે છિંટ લાલ લાલ.’

બ્રિટિશ કાળ દરમિયાન, પાનનો ભદ્ર સાંસ્કૃતિક દરજ્જો ઘટવા લાગ્યો. બ્રિટિશ વહીવટી અને સેનિટરી દષ્ટિકોણ પાનને ‘ગંદા સ્વદેશી રિવાજ’ તરીકે જોતા હતા. છાલ અને તમાકુ ધરાવતાં પાન ખાવાની આદત મોં અને ગળાના કેન્સર સાથે જોડાયેલી હતી, પરંતુ આ ‘કોલોનિયલ કલંક’ હોવા છતાં પાનનો વપરાશ રોજિંદા સ્ટ્રીટ ફૂડ તરીકે (તમને દેશના લગભગ દરેક શહેરમાં પાનની દુકાન મળશે), ભોજન પછીની પાચન વાનગી તરીકે અને લગ્ન, તહેવારો અને ઉજવણીઓમાં મહેમાનોનું મનોરંજન કરવાના માર્ગ તરીકે ચાલુ રહ્યો.

જ્યારે અગાઉ ફક્ત ત્રણ પ્રકારનાં પાન

ભાગ નહોતાં. તેમના મતે પાન સંસ્કૃત ગ્રંથોમાંથી આવ્યા અગાઉ પૂર્વી અને દક્ષિણ ભારતમાં લોકપ્રિય હતાં.

તમિલ સંગમ કવિતા સોપારીના પાનથી પરિચિત ૨,૦૦૦ વર્ષ જૂના વિશ્વનું વર્ણન કરે છે. પતિયોલાર્ કવિતામાં પાનના વ્યસ્ત બજારોનું વર્ણન છે જ્યાં પાન વેચાતાં હતાં. મદુરાઈકાંચી કવિતામાં પાનની ખેતી અને વેચાણનો ઉલ્લેખ મળે છે, જ્યારે કુડુમ્બિકાર્ કવિતામાં કહેવામાં આવ્યું છે કે સોપારી સાથે પાન આપવું એ આતિથ્ય અને પ્રેમનું પ્રતીક હતું.

અગરમમાં મહેમાનોને સૌપ્રથમ સોપારી આપવામાં આવતી હતી. ભૂટાનમાં જ્યારે બે લોકો મળે છે ત્યારે તેઓ ડોમા યાવવા (અને સોપારી અને પાન વહેંચવા) આપતા હોય છે. પટનાયકનું કહેવું છે કે દૂરના ટાપુઓથી વેપારી જહાજો દ્વારા ભારતમાં આવ્યું હતું. કર્ણાટકના બેલુરમાં આવેલ ચેન્નાકશવ મંદિર (૧૨મી સદીમાં હોયસાલા રાજવંશ દ્વારા બંધાયેલું) તેની બાહ્ય દીવાલો પર એક મહિલાને પાન પકડીને દર્શાવે છે, જે દર્શાવે છે કે ભારતમાં પાનને કેટલી ઝડપથી સ્વીકૃતિ મળી અને હવે કોઈ પણ હિન્દુ સમારંભ તેના વિના પૂર્ણ થતો નથી.

પૌરાણિક કથાઓ અને સંસ્કૃતિ દરવાન પૌરાણિક ૫૦ પુસ્તકોના લેખક પેરવટ ઉત્તર ભારતમાં પાન પાનનું ધાર્મિક, રામાયણ કે મહાભારતમાં ક્યાંય પણ પાનનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી, કારણ કે તે સંસ્કૃતનો

■

મોર્નિંગ
મ્યૂસિંગ
રાજ ગોસ્વામી
feedback@
bombaysamachar.com

૧૩ સપ્ટેમ્બરે દિલ્હી નજીક આવેલા હરિયાણાના ગુરુગ્રામમાં ગોલ્ડ્ કોર્સ રોડ પર સવારે એક આઘાતજનક ઘટના બની. એક મહિલા બાઇકર પોતાની મોટરસાઇકલ પર જઈ રહી હતી ત્યારે એક કારે તેને જોરદાર ટક્કર મારી. ટક્કર એટલી જોરદાર હતી કે મહિલા બાઇક પરથી ઊછળીને રસ્તા પર પટકાઈ પડી અને તેની મોટરસાઇકલ કેટલાય મીટર સુધી રસ્તા પર ઘસડાતી ગઈ. સૌથી ચોકાવનારી વાત એ હતી કે કારચાલકે ગાડી ઊભી રાખીને ઈજાગ્રસ્ત મહિલાની મદદ કરવાને બદલે ત્યાંથી ભાગી જવાનું પસંદ કર્યું.

આ અકસ્માત નહોતો. કાર ચાલકને ગુસ્સો આવ્યો હતો અને તેણે બાઈક સવાર મહિલાને સબક શીખવાડવા માટે પોતાની કાર અથડાવી હતી. બાઈક પર કેમેરા ફીટ કરેલો હતો અને તેમાં આ આખી ઘટના રેકોર્ડ થઈ. તેનો વીડિયો સોશ્યલ મીડિયા પર બહુ વાયરલ થયો પછી પોલીસે મહિલાના હત્યાના પ્રયાસના ગુના હેઠળ કાર ચાલકની ધરપકડ પણ કરી..

આ ઘટનાને જોતી વખતે દરેકના મનમાં એક અસ્વસ્થ કરી નાખતો પ્રશ્ન ઊભો થયો: આખરે એક પુરુષ ડ્રાઈવરના મનમાં એવું શું બને કે એક મહિલા સામેનો ગુસ્સો તેને એટલી હદે લઈ જાય કે તેની કાર જ તેના માટે હિંસાનું સાધન બની જાય?

ભારતમાં આવી ઘટનાઓને આપણે ‘રોડ રેજ’ કહીએ છીએ- વાહન ચલાવતી વખતે પડતી મુશ્કેલીના કારણે આવતો ગુસ્સો. ભારતમાં લાખો લોકો રોડ પર એકબીજા સાથે ઝઘડતા હોય છે, હોર્ન વગાડતા હોય છે, એકબીજાનો રસ્તો કાપતા હોય છે, ધમકીઓ અને ગાળો આપતા હોય છે, પણ મોટા ભાગના લોકો તેમનાં વાહનનો ઉપયોગ હથિયાર તરીકે નથી કરતા.

એટલે સવાલ કેવળ ગુસ્સાનો નથી. સવાલ એ છે કે પોતાનું વાહન બીજી વ્યક્તિને અથડાવી દેવાની હિંસા પાછળ કઈ માનસિકતા હોય છે? ગુરુગ્રામમાં આવું જ કંઈક બન્યું હતું. બાઈકર યુવતીના કેમેરામાં કેદ થયેલાં દૃશ્યોમાં દેખાય છે કે એક કાર સતત તેની બાઈકની આસપાસ રહીને જાણે તેની સાથે રેસ કરી રહી હતી. યુવતી વારંવાર હાથના ઈશારાથી તેને દૂર રહેવા અને પોતાની બાઈકથી અંતર જાળવવા કહી રહી હતી. એટલે કે, તે કોઈ મુકાબલો કરવા માંગતી નહોતી. ઊલટું, તે સ્પષ્ટપણે કહી રહી હતી- મારી નજીક ન આવો,

મને મારી રીતે જવા દો. પણ કદાચ કારમાં બેઠેલા પુરુષ માટે આ માત્ર એક સામાન્ય વિનંતી નહોતી. તેને જાણે આ ઈશારો પોતાની સત્તા સામેના પડકાર જેવો લાગ્યો. ‘મારી વાત કેમ નથી માનતી? અને તે પણ બાઈકવાલી?’નો અહેસાસ ‘આને પાઠ ભણાવવો જોઈએ’ સુધી પહોંચ્યો અને ક્ષણભરનો અહંકાર એવી હિંસામાં ફેરવાઈ ગયો, જેની કિંમત એક નિર્દોષ યુવતીને પોતાના શરીરથી ચૂકવવી પડી. તે ફંગોળાઈ ગઈ. નસીબ જોગે ગ્લોઅર અને હેલ્મેટના કારણે તે બચી ગઈ.

કદાચ પેલાને અંદાજ પણ નહોતો કે તેની આવી નિષ્ફર ‘મર્દાનગી’ રેકોર્ડ થઇ રહી છે.

અહીંથી એક મોટો સામાજિક પ્રશ્ન ઊભો થાય છે- એક સ્ત્રીનું ‘દૂર રહો’ કહેવું પણ કોઈ પુરુષના અહંકાર માટે એટલો મોટો પડકાર કેમ બની જાય છે?!

આપણા સમાજમાં છોકરાઓને નાનપણથી જ ઘણી બાબત સીધી

મર્દાનગીને બ્રેકની જરૂર છે!

એ એક માત્ર રોડ અકસ્માત ન હતો - એક પુરુષ કારચાલકનો અહમ્ હતો

કે પરોક્ષ રૂપે ભણાવવામાં આવે છે કે પોતાની વાત મનાવો. કોઈની સામે નમો નહીં. હાર ના માનો. મર્દ બનો. આવી ‘શિક્ષા’ની સાથે તેમને એટલી મજબૂતીથી એવું નથી શીખવાડવામાં આવ્યું કે ‘ના’ સાંભળવી તે પણ મર્દ હોવાનો જ હિસ્સો છે. અસહમતીનો સ્વીકાર કરવો તે પણ તાકાત છે. કોઈ મહિલા તમને ના કહી દે તો તે પુરુષ હોવાનું અપમાન નથી.

અહીંથી એક સમસ્યા શરૂ થાય છે. એક આત્મવિશ્વાસી છોકરી જ્યારે બાઈક પર રેસિંગ કરતી હોય, એકલી ડ્રાઈવ કરતી હોય, કોઈ પુરુષને છેટા રહેવાનું કહેતી હોય અથવા તેના વ્યવહાર પ્રત્યે આપત્તિ વ્યક્ત કરતી હોય તો એક સાધારણ પુરુષ માટે આ એકદમ સામાન્ય વાત છે, પણ જે બાવડેબાજ પુરુષનો આત્મવિશ્વાસ તેના મર્દ હોવા પર ટકેલો હોય, તેના માટે આ વાત ‘અપમાન’ જેવી બની જાય. તે છોકરીની વાત નથી સાંભળતો - તે પોતાના અહમ્ને સાંભળતો હોય છે : ‘તું મને હુકમ કરે છે?’

બાળપણમાં જ્યારે દાદીમા આકાશ તરફ આંગળી ચીંધીને કહેતાં કે ‘ત્યાં ઉપર બધું જ સચવાય છે’ ત્યારે એ વાત કોઈ પૌરાણિક કલ્પના લાગતી, પરંતુ આજે જ્યારે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના આરે ઊભા રહીને જોઈએ છીએ ત્યારે એ વાત શબ્દશઃ સાચી પડતી દેખાય છે. માનવજાત પોતાની સૌથી અમૂલ્ય સંપત્તિપોતાના વિચારો, સંવેદનાઓ, સર્જનાત્મકતા અને સ્મૃતિઓને હવે પૃથ્વીની ધૂળિયા સીમાઓમાંથી મુક્ત કરીને અનંત બ્રહ્માંડના ખોળામાં મૂકવા જઈ રહી છે. દાદીમા જે ‘કલાઉડ’ની વાતો કરતાં હતાં, તે હવે વાસ્તવમાં પૃથ્વીના વાયુમંડળને ભેદીને અવકાશમાં પોતાનું કાયમી ઘર બનાવી રહ્યું છે.

આજે એક સામાન્ય માણસ જ્યારે પોતાના સ્માર્ટફોન પર એક નાનકડો ફોટો સેવ કરે છે કે આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) સાથે સંવાદ સાધે છે ત્યારે એ સહેલી પ્રક્રિયા પાછળ પૃથ્વી પર એક મોટો ભોગ અપાતો હોય છે. વિશ્વભરમાં પથરાયેલા ગીગાવાટ ક્ષમતાના ટેરા-સ્કેલ ડેટા સેન્ટર્સ આજે હજારો મેગાબાઇટ કોલસા કે પરમાણુ ઊર્જાનો વ્યય કરી રહ્યા છે.

સૌથી ગંભીર પ્રશ્ન થર્મલ મેનેજમેન્ટનો છે

હાર્ડ-વર્કર્મિસ કમ્પ્યુટિંગ (HPC) ક્લસ્ટર્સ અને લાખો પ્રોસેસર્સ જ્યારે રાત-દિવસ ગણતરીઓ કરે છે ત્યારે અસહ્ય ગરમી પેદા થાય છે. આ સિલિકોન ચિપ્સને ઠંડી રાખવા માટે દરરોજ કરોડો લિટર મીઠું પાણી બિલિંગ પ્લાન્ટ્સ અને ફૂલિંગ ટાવર્સમાં વરાળ બનીને ઊડી જાય છે. એક બાજુ ગ્લોબલ વોર્મિંગ અને પાણીની કંટાળદી અને બીજી બાજુ ઝેટાબાઇટ્સમાં વિસ્તરતી માનવ ડિજિટલ ભૂખધરતી માતા હવે આ ભાર વેંઢારવા અસમર્થ બની રહી છે.

શૂન્યાવકાશનું વરદાન ને સૌર ઊર્જાનો અખૂટ પ્રવાહ
આ સંકટમાંથી મુક્તિનો માર્ગ બતાવે છે અંતરીક્ષનું ભૌતિકશાસ્ત્ર. લો અર્થ ઑર્બિટ (LEO)

જયેશ ચિતલિયા | feedback@bombaysamachar.com

સૌપ્રથમ બધાએ જાણી લેવું જોઈએ કે આ ઈસ્યુ મારફત એનએસઈને કોઈ ફંડ મળવાનું નથી. એક્સચેંજ તેના સંસ્થાકીય રોકાણકારોના શેરોને પબ્લિક માટે ઓફર કર્યા છે, જેથી ફંડ આ સંસ્થાઓને ફાળે જશે. કમાશે પણ આ સંસ્થાઓ જ, પરંતુ એક લિસ્ટેડ કંપની બન્યા બાદ એનએસઈમાં રોકાણ કરવા માટે નાના-મોટા રોકાણકારો આવતા જશે અને ટ્રેડર્સ પણ સક્રિય બનશે. પરિણામે એનએસઈની પારદર્શકતા અને જવાબદારી વધશે. એનાં શેર્સ સતત ડિવિડંડ આપે અને તેના ભાવમાં વૃદ્ધિ થતી રહે એવી વિશાળ રોકાણકાર વર્ગની અપેક્ષા પણ વધશે. જેને પૂર્ણ કરવા અને પોતાના વિકાસ માટે એક્સચેંજે સતત બિઝનેસ વધારવા-આવક અને નફો વધારવા સક્રિય રહેવું જોઈશે. હવે તેની પરીક્ષા જાહેરમાં થશે. અલબત્ત, એનએસઈ એક સજ્જ અને સક્ષમ કંપની છે, પણ તેને રોકાણકારોએ સમય આપવો પારો.

એક પત્રકાર પરિપદમાં એક્સચેંજનું સફળ ટ્રાન્સફોર્મેશન કરનાર મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને સીઈઓ આશિષકુમાર ચૌહાણે કહ્યું હતું કે એક્સચેન્જની અગ્રતા એક નિયમનકારની ભૂમિકા નિભાવવાની રહેશે અને ત્યારબાદ તે કમર્સિયલ એન્ટીટી-કંપની તરીકેની. હવે પછી એનએસઇ બિઝનેસ માટે વધુ વિકલ્પો તરફ ધ્યાન વધારશે એમ જણવાતા આશિષકુમાર ચૌહાણે ઉમેર્યું હતું કે એક્સચેંજ કોમ્પીટીટીવ, કરન્સી, ઈટીએફ અને ઇજાઆર જેવી પ્રોડક્ટસની વૃદ્ધિની તકા ચકાસી રહ્યું છે, જેથી આવકના સ્ત્રોતોમાં વિવિધતા આવે.

► નવાં સાદનો મારફત આવક પર ફોકસ

અત્યાર સુધી એક્સચેંજની મોટાભાગની આવક ટ્રાન્ઝેક્શન ફીમાંથી આવતી રહી છે. તેમાં વૈવિધ્ય લાવવા માટે ઇલેક્ટ્રોનિક્સટી ફ્યુચર્સ, ઇજાઆર અને કોમોડિટીઝ જેવાં નવાં નાણાકીય સાધનો અજમાવાઈ રહ્યા છે. આની સફળતાને આધારે માત્ર ટ્રાન્ઝેક્શન ચાર્જિસ પરની એક્સચેંજની નિર્ભરતા ઘટશે. એક્સચેન્જના ડેટા મુજબ છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં તેની કુલ આવકમાં ટ્રાન્ઝેક્શન ચાર્જનો હિસ્સો ૭૯ ટકા રહ્યો હતો. જોકે આવકનાં નવાં સ્ત્રોતો ઝડપથી વધી રહ્યાં છે. નોંધનીય

સ્પેસ ડેટા સેન્ટર્સ: ધરતીના બોજને હળવો કરતી બ્રહ્માંડની ક્રાંતિ

એટલે કે પૃથ્વીથી ૫૦૦થી ૧,૦૦૦ કિલોમીટરની ઊંચાઈએ સ્થાપિત થનારા આ ઑર્બિટલ ડેટા સેન્ટર્સ પાસે બે અદ્ભુત કુદરતી વરદાન છે :

અખૂટ સૌર ઊર્જા

વાતાવરણની ગેરહાજરી અને વાઘાળાના અવરોધ વગર, હાર્ડ-એક્સિશિયન્સી ગેલિયમ આર્સેનાઇડ (GaAs) મલ્ટિ-જંક્શન સોલાર પેનલ્સ ચોવીસે કલાક અવિરત અને પૂર્ણ ક્ષમતાથી વીજળી પેદા કરી શકે છે. પૃથ્વી પર જે સોલાર સેલ ૨૦% ક્ષમતા આપે છે તે અવકાશમાં ૭બલ કરતાં વધુ કાર્યક્ષમતાથી ઊર્જા સિંચે છે.

રેડિયેટિવ કૂલિંગ

અંતરીક્ષમાં હવા નથી હોતી, તેથી ત્યાં કન્વેક્શન દ્વારા ઠંડક ન થઈ શકે; પરંતુ થર્મલ રેડિયેશન પેનલ્સ દ્વારા સર્વિસની ગરમીને સીધી માઇનસ ૨૭૦ ડિગ્રી સેલ્સિયસ (−૨૭૦°C) ધરાવતા ડીપ સ્પેસના શૂન્યાવકાશમાં ફેંકી શકાય છે. એક ટીપું પણ પાણી વાપર્યા વિના, પ્રકૃતિના પોતાના નિયમથી સુપરકમ્પ્યુટર્સ શીતળ રહી શકે છે.

NSEમાં શા માટે લાંબાગાળાનું રોકાણ કરવું જોઈએ? એનએસઈ (નેશનલ સ્ટોક એક્સચેંજ) શેર્સનું એલોટમેન્ટ મેળવવા અસંખ્ય લોકો ઉત્સુક હશે. એનો IPO આવતી કાલે સોમવારે (૨૧ સપ્ટેમ્બરે) બંધ થઈ જશે, એ પહેલાં કેટલીક વાત જાણીને સમજી લેવી જોઈએ.

વાત એ પણ ખરી કે એનએસઈના લિસ્ટિંગનો લાભ બીએસઈને પણ ભરપૂર મળશે.

► વેલ્યુએશન કેવા બદલાશે?

એનએસઈની ઓફર ફોર સેલ ૨૧ સપ્ટેમ્બર સુધી રહેશે, પ્રાઇસ બેન્ડ શેરટીક રૂ. ૧૭૦૦ થી ૧૭૮૫ છે, એક્સચેંજ આ ઓફર માર્ગે રૂ. ૨૨,૫૬૧.૫ કરોડ એકત્ર કરવાનો લક્ષ્યાંક રાખે છે. આમાં એનએસઈને કોઈ ફંડ મળતું નથી, પણ આ ઓફર અને લિસ્ટિંગને પગલે એક્સચેંજનું વેલ્યુએશન નક્કી થશે. પ્રાઇસ બેન્ડની ઉપલી મર્યાદા એટલે કે રૂ. ૧૭૮૫ના ભાવને ગણતરીમાં લઈએ તો આ વેલ્યુએશન રૂ. ૪.૪૨ લાખ કરોડનું રહેશે.

જોકે તેની સામે મોટો પડકાર ડેરિવેટિવ્ઝ ટ્રેડિંગની આવક જાળવી રાખવાનો પણ છે અને નવાં આવકનાં સાધનો ઊભાં કરવાનો પણ છે. તેનો પ્રયાસ વધુ રોકાણકારોને ઇક્વિટી ડેરિવેટિવ્ઝમાં લાવવાનો પણ રહેશે. તે રિટેલ-નાના રોકાણકારોને વધુ નિયંત્રિત રીતે ડેરિવેટિવ્ઝનો લાભ લેવામાં મદદ મળી શકે એવો પ્રયાસ કરશે. રોકાણકારોનું જોખમ ઘટે અને અવેરનેસ વધે એ પણ તેનો એક ઉદ્દેશ રહેશે. એનએસઈ એક્સચેંજ ટ્રેડઝ ફંડ (ઇટીએફ)ના વિકાસની ઊંચી શક્તતા જોઈ રહ્યું હોવાથી તેને વિકસાવવાનો પ્રયાસ કરશે. આપણા દેશમાં ઇટીએફ ઉદ્યોગનું કદ ખૂબ જ નાનું હોવાથી, ફાઇનાન્સીએલાઇઝેશન વધવાની સાથે તેમાં પણ વિસ્તરણનો ભરપૂર અવકાશ હોવાનું નિષ્ણાતો માને છે.

► ગોલ્ડ માર્કેટ પર જોર

એનએસઇએ ફિઝિકલ ગોલ્ડને પ્રમાણિત એક્સચેન્જ-ટ્રેડેડ ફોર્મેટમાં લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ઇજાઆર (ઇલેક્ટ્રોનિક ગોલ્ડ રિસિપ્ટ) શરૂ કર્યા છે. આ પ્રોડક્ટ શુદ્ધતા, પ્રમાણિકતા અને પારદર્શકતા સંબંધી વિશ્વાસ ઊભો કરે છે અને સોનાના વેપારની કાર્યક્ષમતામાં પણ સુધારો કરે છે. એક્સચેન્જ ઇજાઆરનો ઉપયોગ કોલેટરલ તરીકે અને સિક્યોરિટીઝ વિરાણ લેવામાં પણ થઇ શકે તેવી સંભાવના છે. અલબત્ત, આ વિષયમાં સોના પરના જીએસટીની સમસ્યાનો ઉકેલ શોધવો જરૂરી છે, જો આ મામલો સ્પષ્ટ થાય તો સોનાની બજારનું કદ વધુ મોટું બની શકે છે.

એવી જ રીતે પેલામાં એક ખતરનાક ભાવ પેદા થયો હતો- ‘આને બતાવવું પડશે કે અહીં કોની તાકાત ચાલે છે!’

આ કેવળ વ્યક્તિગત કે એકલદોકલ સમસ્યા નથી. આ એ સામાજિક સંસ્કારની વાત છે, જેમાં પુરુષને અધિકાર અને સ્ત્રીને ચલાવી લેવાનું શીખવાડવામાં આવે છે. છોકરીને કહેવામાં આવે છે- દલીલ ના કરીશ, વધુ ના બોલીશ, સહન કરી લેજે. છોકરાને કદાચ એટલી ગંભીરતાથી એ નથી શીખવાડવામાં આવતું કે કોઈ છોકરી તને ના પાડે, દલીલો કરે કે સામો જવાબ આપે, તો તું ત્યાં અટકી જજે અથવા પાછળ હટી જજે.

બીજી તરફ, છોકરીઓને તો એ શીખવાડવામાં આવે છે કે પુરુષોના વ્યવહારથી કેવી રીતે બચવું, પણ છોકરાઓને એ નથી કહેવામાં આવતું કે સ્ત્રી સાથે કેવી રીતે પેશ આવવું.

અહીં વર્ણવેલી આ ઘટનાનું એક બીજું પણ દુ:ખદ પાસું છે. અગર કોઈ વ્યક્તિથી દુર્ઘટના થઇ પણ જાય તો દુર્ઘટના પછી કેવી રીતે વ્યવહાર કરવો? એ ત્યાં ઊભો રહી જાય. ઘાયલ વ્યક્તિને જીએ. મદદ માગે. એમ્બ્યુલન્સને બોલાવે, પણ મોટાભાગના કિસ્સામાં અપરાધી ઘટનાસ્થળ છોડીને ભાગી જાય છે અને એટલે જ એ ઘટના ક્ષણિક ગુસ્સાની કે ‘રોડ રેજ’ની નથી રહેતી. તેમાં પોતાની જવાબદારીથી બચવાની માનસિકતા દેખાય છે. તાકાત એ નથી કે કમજોરને ડરાવો. તાકાત એ છે કે ગુસ્સા પર બ્રેક મારો. કોઈ મહિલા તમને દૂર હટી જવાનું કહે તો અપમાનિત મહેસૂસ ન કરવું એ તાકાત છે. સડક પર હાર-જીતનો ફેસલો નહીં કરવાનો ભાવ તાકાત છે અથવા ‘મારાથી ભૂલ થઇ ગઈ’ કહેવું એ તાકાત છે.

આપણા સમાજમાં પુરુષોને આવી ભાવના તો આપવામાં આવી છે, પણ ભાવનાઓને સંભાળવાની શિક્ષા ઓછી આપવામાં આવી છે. તેમને અધિકાર તો આપવામાં આવ્યા છે, પણ અસ્વીકાર સહન કરવાની તાકાત આપવામાં નથી આવી. તેમને હરીફાઈ તો શીખવાડવામાં આવી છે, પણ પરાજય સહન કરવાની વૃત્તિ આપવામાં નથી આવી. તેમને તાકાત કોને કહેવાય તે તો ભણાવ્યું છે, પણ સંયમ શું કહેવાય તેની સમજ નથી આપવામાં આવી એટલા માટે ગુરુગ્રામની સડક દુર્ઘટનાને એક મહિલા રેસર અને એક વાહન ચાલકનો ઝઘડો ગણીને ભૂલી જવાનું આસાન છે, પણ થોડા ઊંડા ઊતરીને વિચારીએ તો તે આપણા સમાજનો એક આચનો છે. સવાલ એ નથી કે એ દિવસે પેલાને કેટલો ગુસ્સો આવ્યો હતો; સવાલ એ છે કે આપણે આપણા છોકરાઓમાં ગુસ્સા, અસ્વીકાર અને સ્ત્રી સ્વતંત્રતા વિશે શું ભરી રહ્યા છીએ?

કારણ કે અસલી મર્દાનગી કોઈ છોકરીને સડક પર પાડી દેવામાં નથી- અસલી મર્દાનગી એ ક્ષણે મર્દાનગી પર બ્રેક મારી દેવામાં છે. ■

રેડિયેશન-લેઝર લિંક્સ-ગતિશીલ એન્જિનિયરિંગ

અંતરીક્ષ એ સ્વપ્ન જેવું સુંદર છે એટલું જ કૂર પણ છે. ત્યાં ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉપકરણ મોકલવાં એ બાળકના રમકડાં જેવું નથી. અવકાશમાં ભટકતા સોલાર ફ્લેયર્સ, કોસ્મિક કિરણો અને વાન એલન બેલ્ટના આયનાઇઝિંગ રેડિયેશન સિલિકોન સેમિકન્ડક્ટર્સને ક્ષણભરમાં બાળી નાખે કે મેમરીના બિટ્સ ઉલટાવી દે (સિંગલ ઇવેન્ટ અપસ્ટે - SEU) અને ડેટાને કરંપ્ટ કરી નાખે. આ માટે સામાન્ય સર્વિસ નહીં, પણ રેડિયેશન-હાર્ડ (Rad-Hard) ચિપ્સ, સિલિકોન-ઓન-ઇન્સ્યુલેટર (SOI) ટેકનોલોજી અને ગેલિયમ નાઇટ્રાઇડ (GaN) આધારિત અત્યંત સક્ષમ પાવર અમ્પ્લિફાયર્સ તેમ જ ફોલ્ટ-ટોલરન્ટ આર્કિટેક્ચરની જરૂર પડે છે. ડેટા ટ્રાન્સફર માટે હવે જૂની રેડિયો ફ્રિક્વન્સી (RF) ટાઈ પડી રહી છે. ફી-સ્પેસ ઑપ્ટિકલ કમ્યુનિકેશન (FSOC), એટલે કે અત્યંત પાતળા લેઝર બીમ દ્વારા અવકાશ અને પૃથ્વી વચ્ચે ગીગાબિટ્સ નહીં, પરંતુ સેંકડો ટેરાબિટ્સ પ્રતિ સેકન્ડ (Tbps)ની ઝડપે ડેટાનું આદાન-પ્રદાન શક્ય બને છે. ઓછી ઊંચાઈ ધરાવતી LEO ભ્રમણક્ષાને કારણે લેટન્સી (Latency)એટલે કે સંદેશો પહોંચવામાં થતો સમયગાળો ઘટીને માત્ર ૧ પથી ૨૫ મિલિસેકન્ડ્સ થઈ જાય છે, જે સામાન્ય યુઝરને પૃથ્વીના લોકલ નેટવર્ક જેટલી જ સરળ અને ઝડપી અનુભૂતિ આપે છે.

સહિયારા આકાશમાં માનવ ચેતનાનું અમરત્વ

આ માત્ર હાર્ડવેર, ફોટોનિક્સ કે થર્મલ ફ્લક્સની વાત નથી- આ માનવ અસ્તિત્વના રક્ષણની કથા છે. પૃથ્વી પર આપણો ડેટા ધરતીકંપ, પૂર, જ્વાળામુખી કે માણસે રચેલાં યુદ્ધો અને સરહદી વિવાદોની ભીતિમાં જીવે છે. અંતરીક્ષ કોઈ એક દેશની સીમામાં બંધાયેલું નથી- તે સમગ્ર માનવજાતનું મુક્ત આકાશ છે. ત્યાં તરતા આ ડિજિટલ સંગ્રહાલયોમાં આપણી સાહિત્યિક કૃતિઓ, સંગીત, ઐતિહાસિક તસ્વીરો અને પૃથ્વીના દરેક બાળકના હૃદયની ડિજિટલ છાપ સુરક્ષિત રહેશે. કાલે જ્યારે આપણી પૃથ્વી પર કોઈ મહાસંકટ આવે ત્યારે પણ માનવજાતની સામૂહિક બુદ્ધિમતા અને સંવેદનાઓ તારાઓની વચ્ચે સુરક્ષિત રહેશે.

આવતીકાલે જ્યારે તમે મોડી રાત્રે તમારા સ્માર્ટફોન પર વ્હાલભર્યા સંદેશ ટાઇપ કરશો ત્યારે એ શબ્દો કદાચ પૃથ્વીના કોઈ અંધારા કેબલમાંથી નહીં, પણ અવકાશમાં ધ્રુવના તારા જેવી ચમકતી કોઈ કમ્પ્યુટિંગ પ્રણાલીને સ્પર્શીને, બ્રહ્માંડના મૌન આશીર્વાદ લઈને તમારા સ્વજન સુધી પહોંચશે. વિજ્ઞાન જ્યારે માનવ હૃદય સાથે જોડાય છે ત્યારે આવી જ એક શાંત, ભવ્ય અને સુરક્ષિત ક્રાંતિનો જન્મ થાય છે. ■

NSE વિશે જાણવા જેવું

એનએસઈનો શેર બીએસઈ પર લિસ્ટેડ થવાનો હોવાથી તેના સોદાઓનો લાભ બીએસઈને મળશે. અલબત્ત, એનએસઈની એન્ટ્રી સાથે બીએસઈની ટોચની દસ વેલ્યુએબલ કંપનીઓમાં એનએસઈનું સ્થાન હશે. વિશ્વમાં હાલ લિસ્ટેડ એક્સચેંજોમાં બીએસઈ, લાંડન સ્ટોક એક્સચેંજ, નાસદાક, ન્યુયોર્ક સ્ટોક એક્સચેંજ,

ઈન્ટરકોન્ટિનેન્ટલ એક્સચેંજ, જપાન એક્સચેંજ ગ્રૂપ, હૉંગકોંગ એક્સચેંજ, ટીએમએક્સ કેનેડાનો સમાવેશ થાય છે. એમાં હવે એનએસઈ ઉમેરાશે.

એનએસઈની ઓફર અને લિસ્ટિંગ સાથે ભારતીય મૂડીબજારમાં ઈતિહાસનું નવું પ્રકરણ શરૂ થશે. જેમને એલોટમેન્ટ ન મળે તેમણે આ શેર સમય જોઈ બજારમાંથી લાંબા ગાળા માટે લઈ રાખવામાં પણ શાણપણ રહેશે.

► આગામી દાયકામાં આવી રહેલા કેટલાક ફેરફાર

આશિષકુમારના મતે ટેકનોલોજી તો સતત વિકસતી રહેશે. બજારના ફેસિલિટેટર તરીકે અમે એક એક્સચેન્જ તરીકે મૂળતઃ રોકાણકાર વર્ગ અને વેપાર સાહસિકો વચ્ચે એક વિશ્વાસનું વાતાવરણ સર્જીએ છીએ. આગામી સમયમાં ઘણા બધા ટેકનોલોજિકલ, રેગ્યુલેટરી, કંલાયન્સના ફેરફારો એમ અનેક બાબતોમાં પરિવર્તનો જોવા મળશે, જેમાં મોટા ભાગની કામગીરી આપોઆપ (ઓટોમેશન મારફત) થતી હશે. એનએસઇનું મેનેજમેન્ટ માને છે કે દેશમાં ફાઇનાન્સિયલ માર્કેટના વિકાસની અઢળક સંભાવના રહેલી છે, જેમાં એનએસઈ મહત્વની ભૂમિકા ભજવવાનો વિશ્વાસ ધરાવે છે. આમ તો આ કંપની (એનએસઈ) હાલ દેશનું નંબર વન એક્સચેંજ છે, અનેકવિધ સીમચિન્હો તેના નામે નોંધાઇ ગયા છે. ડેરિવેટિવ્ઝ ટ્રેડિંગ વોલ્યુમથી લઈ માર્કેટ કેપ અને ટર્નઓવરથી લઈ ગ્લોબલ ફ્લક સુધી એનએસઈની વિકાસ ગાથા જાણીતી છે.

બાકી એનએસઈના ઈન્વેસ્ટર્સ અવેરનેસ કમ્પેઈનમાં વપરાતા શબ્દો : ‘સોય-સમજકર ઈન્વેસ્ટ કરના’ નો પ્રયોગ કરીને કહીએ તો હાલ એનએસઈના ભૂતકાળ કરતા તેના વર્તમાન અને ભાવિ તરફ જોવાનો સમય આવી ગયો છે. ■

આઈઆઈટી બૉમ્બેના સ્ટુડન્ટે આત્મહત્યા કરી: ગુનો દાખલ

મૃત્યુ આસપાસના સંજોગોની તપાસની માગણી

મુંબઈ: પવઇમાં ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી (આઇઆઇટી) બૉમ્બેના સ્ટુડન્ટે પરીક્ષામાં મોબાઇલનો ઉપયોગ કરતા પકડાયા બાદ હોસ્ટેલની રૂમમાં આત્મહત્યા કરી હતી. આ ઘટના બાદ વિદ્યાર્થીઓએ કેમ્પસમાં આંદોલન કર્યું હતું અને મૃત્યુની આસપાસના સંજોગોની તપાસની માગણી કરી હતી. મૃતકના પિતાએ આ પ્રકરણે નોંધાવેલી ફરિયાદને આધારે પોલીસે આત્મહત્યા માટે પ્રવૃત કરવાનો ગુનો દાખલ કર્યો હતો.

દરમિયાન મૃતકની માતાએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે તેને પુત્રને ટોચર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેની હત્યા કરાઇ હતી. તેની માતાએ ન્યાયની માગણી કરી છે.

પવઇ કેમ્પસમાં હોસ્ટેલ નંબર-૪ની રૂમમાં શુક્રવારે સાંજના સાહિલ વાકોડે (૨૨) પંખા સાથે ગળાફાંસો ખાધેલી હાલતમાં મળી આવ્યો હતો. ચવતમાળ જિલ્લાનો રહેવાસી સાહિલ એનજી સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ વિભાગમાં બીજા વર્ષનો બીટૅકનો સ્ટુડન્ટ હતો.

આઇઆઇટી બૉમ્બના નિવેદન અનુસાર સ્ટુડન્ટે પરીક્ષામાં પ્રશ્નોના જવાબ મેળવવા ચેટજીટીપીનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

અધિકારીના જણાવ્યા અનુસાર સાહિલની રૂમમાંથી કોઇ પ્રતિસાદ ન મળતાં રૂમમેટ્સને શંકા ગઇ હતી અને તેમણે તાત્કાલિક સત્તાવાળાઓને એલર્ટ કર્યા હતા. ત્યાર બાદ પોલીસને જાણ કરવામાં આવતાં અધિકારીઓ ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યા હતા.

આઈઆઈટીઓમા

૨૦૨૬માં ૧૩ વિદ્યાર્થીઓનું અકાળે મૃત્યુ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: આઈઆઈટી બૉમ્બેમાં સાહિલ વાકોડેની આત્મહત્યા બાદ દેશની પ્રતિષ્ઠિત આઈઆઈટી સંસ્થાઓમાં વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્વાસ્થ્ય અને કેમ્પસ સપોર્ટ સિસ્ટમનો મુલો ગરમાયો છે. ૨૦૨૬નું વર્ષ હજુ પૂરું થયું નથી, પરંતુ ૧૮ સપ્ટેમ્બર સુધી વિવિધ આઈઆઈટીમાં વિદ્યાર્થીઓની આત્મહત્યાના ૧૩ કેસ નોંધાયા છે. સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૧થી ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ સુધીના આંકડાઓ મુજબ ૧૫ આઈઆઈટી કેમ્પસમાં અત્યાર સુધીમાં કુલ ૭૪ કેસ નોંધાયા હોવાનો ચોંકાવનારો ખુલાસો થયો છે. આઈઆઈટી બૉમ્બેના બીજા વર્ષના બીટૅક વિદ્યાર્થી સાહિલ વાકોડેની ૧૮ સપ્ટેમ્બરની આત્મહત્યા બાદ બહાર આવેલા આંકડાઓથી પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓમાં વિદ્યાર્થીઓના કથળતા જતાં માનસિક સ્વાસ્થ્ય પર ગંભીર સવાલો નિર્માણ કર્યા છે.

એનજી સોલેન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ વિભાગના વિદ્યાર્થી સાહિલે પરીક્ષા દરમિયાન મોબાઇલ ફોન અને ચેટજીપીટીના ઉપયોગ અંગેની ઘટનાના ગણતરીના કલાકો બાદ હોસ્ટેલમાં જીવન ટૂંકાવી લીધું હતું. પોલીસે હાલ આ સમગ્ર ઘટનાની તપાસ શરૂ કરી છે. તપાસના ભાગરૂપે વિદ્યાર્થીનો મોબાઈલ ફોન જપ્ત કરવામાં આવ્યો છે અને કેમ્પસના સીસીટીવી ફૂટેજ પણ એકત્ર કરવામાં આવી રહ્યા છે. હાલ ઘટનાની સંપૂર્ણ પરિસ્થિતિ તપાસ હેઠળ છે.

રવિવારે મધ્ય રેલવેમાં નો-બ્લોક

મુંબઈ: મુંબઈ અને ઉપનગરોમાં ગણેશોત્સવની ધૂમ ચાલી રહી છે ત્યારે લાખો ભક્તો લાલબાગચા રાજા, ગણેશગલી, પરેલયા રાજા સહિત વિવિધ પ્રખ્યાત પંડાલોમાં બાપ્પાના દર્શન માટે ઊમટી રહ્યા છે. આ દરમિયાન લોકલ ટ્રેમાં રાહતના સમાચાર સામે આવ્યા છે. દર રવિવારની જેમ આવતીકાલે એટલે કે ૨૦મી સપ્ટેમ્બરના રોજ ગણેશોત્સવ દરમિયાન પ્રવાસીઓની ભારે ભીડને ધ્યાનમાં રાખીને મધ્ય રેલવે અને પશ્ચિમ રેલવે દ્વારા નિયમિત રવિવારનો મેગા બ્લોક રદ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

યુપીઆઈ ચુકવણી પર ટેક્સ ગ્રાહકો માટે કિજિટલ છેતરપિંડી: રાજ ઠાકરે

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર નવનિર્માણ સેના (મનસે)ના પ્રમુખ રાજ ઠાકરેએ શનિવારે કેન્દ્રના ચોક્કસ યુપીઆઈ વ્યવહાર પર ફી લાદવાના નિર્ણયને ભારતીય વેપારીઓ અને ગ્રાહકો માટે ડિજિટલ છેતરામણી ગણાવી એ કોઈ દબાણ હેઠળ લાગુ કરવામાં આવ્યો હોવાની જણાવી સરકારના ઇરાદા પર પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો છે. સરકારે ૧૫ ઓક્ટોબરથી વેપારીઓને કરવામાં આવતા બે હજાર રૂપિયાથી વધુના યુપીઆઈ પેમેન્ટ પર ૦.૪ ટકા ફી લાગુ કરી છે.

માતાએ ન્યાયની માગ કરી, કહ્યું- ‘મારા દીકરાને મારી નાખવામાં આવ્યો’

મુંબઈ: આઈઆઈટી બૉમ્બેના વિદ્યાર્થી સાહિલ વાકોડેના મોતના મામલે તેની માતાએ તેના પર ત્રાસ ગુજારવાના આક્ષેપો કર્યા છે. મૃતક વિદ્યાર્થીની માતાનું કહેવું છે કે તેમના દીકરાને મારવામાં આવ્યો છે અને તેમણે સમગ્ર મામલે ન્યાયની માગ કરી છે.

સાહિલ વાકોડે આઈઆઈટી બૉમ્બેમાં બી.ટેકનો વિદ્યાર્થી હતો અને હાલમાં તેની પરીક્ષાઓ ચાલી રહી હતી. અહેવાલ મુજબ, પરીક્ષા દરમિયાન સાહિલને કથિત રીતે નકલ કરતા પકડવામાં આવ્યો હોવાની માહિતી સામે આવી હતી.

કેમ્પસમાં વિરોધ પ્રદર્શન

મુંબઈ: મુંબઈના પવઈ સ્થિત આઈઆઈટી બૉમ્બેમાં એક વિદ્યાર્થી દ્વારા આપઘાત કરવામાં આવ્યા બાદ આજે પણ તેની અસર સમગ્ર કેમ્પસમાં જોવા મળી હતી. ઘટનાના વિરોધમાં મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓએ આંદોલન શરૂ કર્યું હતું, જેના કારણે આઈઆઈટી કેમ્પસમાં થોડા સમય માટે તણાવપૂર્ણ સ્થિતિ સર્જાઈ હતી.

પ્રાથમિક માહિતી અનુસાર, બી.ટેકના વિદ્યાર્થીનું નામ સાહિલ વાકોડે હોવાનું જણાવાઈ રહ્યું છે. વિદ્યાર્થીને પરીક્ષા દરમિયાન કથિત રીતે નકલ કરતા પકડવામાં આવ્યો હોવાની માહિતી સામે આવી હતી. ત્યારબાદ શિક્ષકોએ તેની સામે કાર્યવાહી થઈ શકે છે તેમ જણાવ્યું હતું. આ પછી વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલમાં ગયો હતો અને સાંજના સમયે તેણે કથિત રીતે આપઘાત કરી લીધો હતો.

વિદ્યાર્થીના આપઘાતના મામલે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ હજુ પણ કેમ્પસમાં વિરોધ પ્રદર્શન કરી રહ્યા છે.

શિક્ષણ

પદ્ધતિ સામે

સવાલો

૧૮ સપ્ટેમ્બર સુધી વિવિધ

આઈઆઈટીમાં ૧૩ કેસ

૨૦૨૬ ૧૩
૨૦૨૫ ૧૬
૨૦૨૪ ૧૪
૨૦૨૩ ૧૪
૨૦૨૨ ૧૪
૨૦૨૧ (સપ્ટે.-ડિસે.) ૩

૫ વર્ષનો કુલ આંકડો: ૭૪

આઈઆઈટી બૉમ્બેમાં આત્મહત્યાના નોંધાયેલા કેસ

► ૨૦૨૬ સાહિલ વાકોડે બીટૅક, એનજી સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬

► ૨૦૨૬ નમન અગ્રવાલ બીટૅક, સિવિલ એન્જિનિયરિંગ ૪ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૬

► ૨૦૨૬ સોહિલ રાજકુમાર સાંગવાન બીટૅક, મટિરિયલ એન્જિનિયરિંગ ૨૮ જુલાઈ ૨૦૨૬

► ૨૦૨૫ રોહિત સિન્હા બીટૅક, મટિરિયલ એન્જિનિયરિંગ ૨ ઓગસ્ટ ૨૦૨૫

► ૨૦૨૩ દર્શન સોલંકી બીટૅક, કેમિકલ એન્જિનિયરિંગ ૧૨ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૩

► ૨૦૨૨ દર્શન માલવિયા એમટેક, ડિઝાઇન ૧૭ જાન્યુઆરી ૨૦૨૨

બીએમસીની ચોમાસા બાદ શિયાળાની તૈયારી

વાયુ પ્રદૂષણને રોકવા રસ્તા ધોવાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈમાં સામાન્ય રીતે ચોમાસાની વિદાય દરમ્યાન તહેવારોની ઊજવણી સાથે વાતાવરણમાં પ્રદૂષણનું પ્રમાણ વધવાનું શરૂ થઈ જાય છે. હવાની ગુણવત્તા કથળી જતી હોય છે. તેથી આ વર્ષે ‘પાણી પહેલા પાળ’ મુજબ પાલિકા કમિશનરે શિયાળાના આગમન પહેલા જ હવા અને ધૂળના પ્રદૂષણને રોકવા માટે એકથી ૧૫ ઓક્ટોબર દરમ્યાન રસ્તા ધોવા માટે વિશેષ ઝુંબેશ ફરી શરૂ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે. તેમ જ આ ઝુંબેશ હેઠળ જ ગલીઓ અને રસ્તાઓની સફાઈની સાથે જ મોટા પ્રોજેક્ટની આસપાસ કવર લગાવવા અને પ્રદૂષણ ફેલાવતી પ્રવૃત્તિઓ પર નજર રાખવા માટે નોડલ અધિકારીની નિમણૂક કરવામાં આવવાની છે. મુંબઈમાં ચોમાસું લગભગ પૂરું થઈ ગયું છે

શરદ પવારના પક્ષે કેન્દ્રને યુએસ ટૅરિફ ધમકીના આર્થિક પરિણામો સ્પષ્ટ કરવા કહ્યું

મુંબઈ: રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પક્ષ (એનસીપી - એસપી)એ શનિવારે કેન્દ્ર સરકાર રશિયન ઊર્જા ખરીદતા દેશો પર ૧૦૦ ટકા સુધીના ટૅરિફને અધિકૃત કરતા નવા યુએસ કાયદાના કારણે ભારતના આર્થિક જોખમનું વિગતવાર મૂલ્યાંકન જાહેર કરે એવી માગણી કરી હતી.

પક્ષના વરિષ્ઠ નેતા અને પ્રવક્તા મહેશ તાપસેએ દ્વિપક્ષીય રાજદ્વારી સંબંધોની અસરકારકતા પર સવાલ કરી ચેતવણી આપી કે વોશિંગ્ટનના દબાણ હેઠળ ભારતને રશિયન તેલની અધાત ઘટાડવા દબાણ કરવાથી નાગરિકો પર બળતણના ઊંચા ભર્યનો બોજ આવી પડશે. અમેરિકાના રાષ્ટ્રપતિ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ગુરુવારે રશિયા અને ઈરાન પર પ્રતિબંધ મૂકવાના કાયદાની ભારતને ફાળ પડી છે

‘શૈક્ષણિક કારકિર્દી પર કોઈ પ્રતિકૂળ અસર નહીં પડે’ એવો વિશ્વાસ અપાયો હતો

આઈઆઈટી બૉમ્બેના જણાવ્યા અનુસાર, આ મામલે વિદ્યાર્થી સામે કોઈ શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરવામાં આવી નહોતી. સંબંધિત શિક્ષક અને વિભાગના વડાએ સાહિલ સાથે વાતચીત કરી હતી, તેને કાઉન્સેલિંગ આપવામાં આવ્યું હતું અને આ ઘટનાની તેની શૈક્ષણિક કારકિર્દી પર કોઈ પ્રતિકૂળ અસર નહીં પડે એવો વિશ્વાસ અપાવ્યો હતો. આ વાતચીત બાદ સાહિલ પોતાના હોસ્ટેલના રૂમમાં પરત ગયો હતો. જોકે, મોડી સાંજે તે પોતાના રૂમમાં મૃત હાલતમાં મળી આવ્યો હતો. વિદ્યાર્થીના નિધન પર આઈઆઈટી બૉમ્બેએ ઊંંડું દુ:ખ વ્યક્ત કર્યું છે.

આઈઆઈટી બૉમ્બેના વિદ્યાર્થી સાહિલ વાકોડેના મોત બાદ તેની માતાએ પોતાના દીકરા સાથે કથિત રીતે ત્રાસ ગુજારવામાં આવ્યો હોવાના આક્ષેપ કર્યા છે અને જવાબદારો સામે કડક કાર્યવાહી કરવાની માગ કરી છે, જેથી તેમના દીકરાને ન્યાય મળી શકે. આ ઘટનાની વિરોધમાં મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓએ આંદોલન શરૂ કર્યું હતું.

મુંબઈમાં ૧ ઓક્ટોબરથી

૩૯,૧૧૧ ઝૂંપડાં સામે કાર્યવાહી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈના ૩૯,૧૧૧ ઝૂંપડાના ગેરકાયદે બાંધકામને તોડી પાડવાની કાર્યવાહી મુંબઈ મહાનગરપાલિકા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવવાની છે. પહેલી ઓક્ટોબરથી ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૬ એમ ત્રણ મહિના સુધી વિશેષ ઝુંબેશ હાથ ધરાશે, જે અંતગત ૧૪ ફૂટ અને તેના કરતા વધુ ઊંચાઈના ઝૂંપડાઓ સામે કાર્યવાહી કરીને ગેરકાયદે બાંધકામને તોડી પાડવામાં આવશે. મુંબઈમાં ૩૯,૧૧૧ ઝૂંપડા ૧૪ફૂટથી ઊંચા પાલિકાના આસિસ્ટન્ટ કમિશનર (વિજિલન્સ) દેવેન્દર સિંહના જણાવ્યા મુજબ બૃહ-મુંબઈ (મુંબઈ શહેર અને ઉપનગર) વિસ્તારમાં કુલ ૨,૨૩,૧૫૦ ઝૂંપડા આવેલા છે, તેમાંથી ૩૯,૧૧૧ ઝૂંપડાં ૧૪ ફૂટ અને તેના કરતા વધુ ઊંચાઈના હોવાનું જણાઈ આવ્યું છે. તેમાંથી ૩,૩૪૮ ઝૂંપડાં શહેર વિભાગમાં અને ૪,૩૪૮ ઝૂંપડાં પશ્ચિમ ઉપનગરમાં અને ૩૧,૨૨૭ ઝૂંપડાં પૂર્વ ઉપનગરમાં આવેલા છે. અત્યાર સુધી ૪,૫૮૪ ઝૂંપડાં સામે પહેલાં જ કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે. ૬૧૧ ઝૂંપડાઓને નોટિસ ફટકારવામાં આવી છે. બાકીના ઝૂંપડામાં રહેતા લોકોને સંબંધિત બાંધકામ જાતે જ તોડી પાડવાની અન્યથા આકરી કાર્યવાહીનો સામનો કરવા તૈયાર રહેવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

મુંબઈમાં ગેરકાયદે બાંધકામ વિરોધમાં મહાનગરપાલિકાના પ્રશાસકીય વિભાગ મારફત વોર્ડ સ્તરે કાર્યવાહી ચાલી રહી છે. ૨૪

મહારાષ્ટ્ર ટીઇટી પેપર લીક

જૂતાના સોલમાં છુપાવી પ્રશ્નપત્રો પ્રેસમાંથી બહાર કઢાયા: ચાર્જશીટ

થાણે: મહારાષ્ટ્ર ટીચર એલિજિબિલિટી ટેસ્ટ (ટીઇટી)ના પ્રશ્નપત્રો આગ્રાના પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાંથી બે કર્મચારી દ્વારા માત્ર ૮,૦૦૦ રૂપિયાના બદલામાં જૂતાના સોલમાં છુપાવીને બહાર કાઢવામાં આવ્યા હતા, એમ થાણે શહેર પોલીસે ભિવંડીની સ્થાનિક કોર્ટમાં શુક્રવારે દાખલ કરેલીદ્વાર ૩,૫૦૦ પાનાંની ચાર્જશીટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે. ચાર્જશીટમાં માસ્ટરમાઇન્ડ જિજ્ઞેન્ન ગુપ્તા સહિત ૧૮ આરોપીનાં નામ છે. ગુપ્તા

અગાઉ ઓડિશા પેપર લીકમાં સંબંધાયેલો હતો. તપાસ ચાલી હોવાથી ૧૬ શંકાસ્પદની પહેલેથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે બે મુખ્ય સાથીદાર અશોક સાવ અને પ્રકાશ મિસાળ ફરાર છે.વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું કે તપાસ આગળ વધતા સપ્લિમેન્ટરી ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવશે. ૨૮ જૂનના નિર્ધારિત પરીક્ષાના એક દિવસ પહેલા આ રેકેટ પ્રકાશમાં આવ્યું હતું

રાજ્યમાં આવતા અઠવાડિયે વરસાદનું જોર વધશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈ સહિત મહારાષ્ટ્રના અમુક જિલ્લામાં ગયા અઠવાડિયે વરસાદે ફરી હાજરી પૂરાવી હતી, છતાં હજી અનેક વિસ્તારોમાં જોરદાર વરસાદ પડે તેની રાહ જોવાઈ રહી છે. ત્યારે બંગાળના ઉપસાગરના હવામાનમાં થયેલા ફેરફારને કારણે રાજ્યમાં ફરી વરસાદનું આગમન થવાની શક્યતા છે. આગામી ૨૦થી ૨૫ સપ્ટેમ્બર દરમ્યાન મહારાષ્ટ્ર અને ગોવામાં વરસાદનું જોર વધવાની શક્યતા છે. તેથી રાજ્યના અનેક જિલ્લાને રાહત મળવાની શક્યતા છે.

બિઝનેસમેનને પ્રેમજાળમાં ફસાવી ૧.૮ કરોડ રૂપિયા પડાવ્યા

થાણે: ૫૭ વર્ષના બિઝનેસમેનને પ્રેમજાળમાં ફસાવી છેલ્લાં બે વર્ષમાં ૧.૮ કરોડ રૂપિયા પડાવવા બદલ ૩૦ વર્ષની મહિલા વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. મહિલાએ બળાતકારનો ખોટો કેસ દાખલ કરવાની ધમકી આપીને બિઝનેસમેન પાસેથી વધુ ૧.૭૫ કરોડ રૂપિયાની માગણી કરી હતી, એમ પોલીસે જણાવ્યું હતું.

પોલીસ અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ મહિલાએ ઑગસ્ટ, ૨૦૨૪થી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ દરમિયાન પરસ્પર સંમતિથી બિઝનેસમેન સાથે શારીરિક સંબંધ બાંધ્યા હતા અને આ સમયગાળામાં વિવિધ કારણો બતાવીને તેણે રૂપિયા પડાવ્યા હતા.

જ્યારે મહિલા તેને બ્લકમેઇલ કરવા લાગી ત્યારે પરિસ્થિતિ વણસી હતી. મહિલાએ બિઝનેસમેન સામે બળાતકારનો ખોટો કેસ દાખલ કરવાની અને તેના વાંધાજનક ફોટા તેમ જ વીડિયો તેના પરિવારના સભ્યોને મોકલવાની ધમકી આપી હતી અને

(પીટીઆઇ)■

‘અમારે ત્યાં પધારો...’: જાપાનમાં એથલીટોને રહેવા માટે ૨,૦૦૦ ભારતીય મૂળના લોકોની ઑફર

નાગોયા: જાપાનમાં એશિયન ગેમ્સના આયોજન વિશે ધ્યાંધ્યા છે ત્યારે જાપાનમાં રહેતા ભારતીય મૂળના લોકોએ આ રમતોત્સવમાં ભાગ લેવા આવેલા ભારતીય એથલીટોને રહેવાની સુવિધા પૂરી પાડવાની ઑફર કરી છે. લગભગ ૨,૦૦૦ જેટલા ભારતીય મૂળના નિવાસીઓને ત્યાં સ્પર્ધકોના રહેવાની વ્યવસ્થા થઈ શકે એવી ગોઠવણ થઈ રહી છે.

ગેમ્સ વિલેજ નથી એટલે ધાંધિયા

જાપાનમાં ભારતથી ૫૦૦થી પણ વધુ એથલીટો-ખેલાડીઓ એશિયન ગેમ્સમાં

ભાગ લેવા ગયા છે. તેમની સાથે ૨૦૦થી પણ વધુ કોચિંગ સ્ટાફ સહિતના અધિકારીઓ છે. એથલીટો માટેની રહેવાની વ્યવસ્થા બાબતમાં નાગોયામાં ગેરવ્યવસ્થા છે. સામાન્ય રીતે કોઈ પણ મોટા રમતોત્સવ પહેલાં એથલીટો અને ખેલાડીઓ માટે ગેમ્સ વિલેજ બનાવવામાં આવતું હોય છે, પરંતુ જાપાનના સત્તાધીશોએ ખર્ચમાં કાપ મૂકવાના હેતુથી એશિયન ગેમ્સ વિલેજ નથી બનાવ્યું અને સ્પર્ધકો માટે કૂઝ શિપમાં અથવા લાકડાંના તથા લોખંડના કન્ટેનર્સમાં બનાવવામાં આવેલા રૂમોમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી છે. જોકે ૪૫ દેશના

૧૭,૦૦૦ જેટલા સ્પર્ધકો તથા અધિકારીઓ જાપાનમાં આવ્યા છે જેમાંના ઘણાએ રહેવા માટેની વ્યવસ્થા બાબતમાં નારાજગી અને વિરોધ વ્યક્ત કર્યા છે. તેમના મતે પોતાની કિટ રાખવા જેટલી પણ જગ્યા નથી એટલા બધા નાના રૂમ ફાળવવામાં આવ્યા છે તેમ જ પલંગની સાઇઝ પણ ઠીક નથી.

ઇન્ડિયન ઓલિમ્પિક અસોસિયેશન (આઇઓએ)એ કે ટલાક ભારતીય એથલીટોને કન્ટેનરના રૂમમાંથી હોટેલમાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપી છે તેમ જ બીજી કેટલીક હોટેલ-રૂમો બુક કરી

રાખી છે.

આઇઓએના ખજાનચી અને જાપાનમાં ભારતીય સંઘના ચીફ સહદેવ યાદવે કહ્યું છે, ‘ભારતીય એથલીટો માટે જો રૂમ પૂરતી નહીં હોય તો અહીં ઘણા ભારતીય પરિવારો છે જેમને ત્યાં તેમની રહેવાની વ્યવસ્થા થઈ શકશે. આ પરિવારો એથલીટોને પોતાને ત્યાં રહેવાની વ્યવસ્થા કરી આપવા ઉત્સુક છે.’

ભારતના પુરુષ ક્રિકેટરો રવિવારે જાપાન જવા રવાના થયા બાદ બાવીસમીએ જાપાન સામે ઐતિહાસિક મેચ રમશે. એશિયન ગેમ્સમાં શ્રેયસ ઐયરના સુકાનમાં ભારતની પ્રથમ મેચ ૨૮મી સપ્ટેમ્બરે રમાશે. ■

એશિયન ગેમ્સનો જાપાનીઝ સ્ટાઈલમાં આરંભ

એશિયાડની હાઇ-ટેક ઓપનિંગ સેરેમનીમાં જાપાનના સાંસ્કૃતિક અને વર્તમાન સમયના પોશાકમાં સજ્જ પર્ફોર્મર્સ.

તેજિન્દરપાલને બદલે પવન સેહરાવત ૨૦મા એશિયાડમાં ભારતનું આજનું ૨૦ હરીફાઈનું શેડયૂલ: મહિલા ક્રિકેટમાં જંગ કેમ ભારતનો દવજવાહક બન્યો?

નાગોયા: અહીં એશિયન ગેમ્સની શનિવારની ઓપનિંગ સેરેમનીમાં દવજવાહક તરીકે ભારતીય એથલીટોના સંઘનું નેતૃત્વ ઓલિમ્પિક્સ મેડલ વિજેતા મનુ ભાકરની સાથે ગોળા ફેંકનો ચંદ્રક વિજેતા તેજિન્દરપાલ સિંહ તૂર જોડાવાનો હતો, પરંતુ છેલ્લી ઘડીએ ભારતીય સત્તાધીશો દ્વારા ફેરફાર કરવામાં આવ્યો અને તૂરના સ્થાને કબડી ખેલાડી પવન સેહરાવતને મનુ ભાકરની સાથે જોડાઈ જવા કહેવામાં આવ્યું હતું જેનું કારણ અનોખું, હાસ્યાસ્પદ અને ચર્ચાસ્પદ છે.

તેજિન્દરપાલ સિંહ તૂર ગોળા ફેંકનો એથલીટ છે અને તેનો સમાવેશ ભારતના એથેલેટિક્સ સાથે સંકળાયેલા સ્પર્ધકોમાં થાય છે. આ તમામ એથલીટો પાસે ઓપનિંગ કે ક્લોઝિંગ સેરેમનીને લગતી કિટ હતી જ નહીં, કારણકે તેઓ ભારતીય એશિયન ગેમ્સના આયોજકોના શેડયૂલ મુજબ આ બેમાંથી કોઈ પણ સેરેમનીમાં ભાગ નહોતા લેવાના એટલે એથલીટોને માત્ર તેમની સ્પર્ધા માટેની કિટ આપવામાં આવી હતી. તૂરની પ્રસંગ સંબંધિત કિટ ભારતમાં જ પડી હતી. જોકે

શુક્રવારે (છેલ્લી ઘડીએ) નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે મનુ ભાકરની સાથે તેજિન્દરપાલ સિંહ તૂર ભારતીય સંઘનું દવજ સાથે નેતૃત્વ સંભાળશે. તેજિન્દરપાલ સિંહ તૂરે પત્રકારોને કહ્યું, ‘સેરેમનીને લગતી મારી કિટ જાપાનમાં નાગોયા વિમાનીમથકે બપોરે ૩.૦૦ વાગ્યે પહોંચવાની હતી. ત્યાંથી એ કિટ મેળવીને ઓપનિંગ સેરેમનીના ચથળે સમયસર પહોંચવું મારા માટે શક્ય નહોતું એટલે મેં આયોજકોને વાકેફ કરી દીધા હતા કે મારી કિટ નથી આવી એટલે હું

નાગોયામાં ગઈ કાલે દવજવાહકો મનુ ભાકર અને પવન સેહરાવત. તેજિન્દરપાલ તૂર (ઉપર) આ બહુમાનથી વંચિત રહ્યો છે.

દવજવાહક તરીકે હાજરી નહીં આપી શકું.’

ભારતીય એથલીટો ટોક્યો શહેરની ત્સુકુબા યુનિવર્સિટીમાં તાલીમ લઈ રહ્યા છે, જ્યારે ઓપનિંગ સેરેમનીનો સમારોહ નાગોયામાં યોજાયો હતો. ફ્લેંગબેરર તરીકે મનુ ભાકરની સાથે તૂરને બદલે કબડીના ચેમ્પિયન ખેલાડી પવન સેહરાવતના નામની જાહેરાત કરાઈ હતી. પાછલી એશિયન ગેમ્સમાં ભારત કબડીનો ગોલ્ડ મેડલ જીત્યું હતું અને પવન સેહરાવત એ વિજેતા ટીમમાં હતો. ■

ગુજરાત

ગુજરાત સરકારે ગોધાવી માટેની ટીપી ગાંધીધામના ‘કાસેઝ’માં કરોડોના ઓવર વેલ્યુએશન કૌભાંડ પર કસ્ટમ એસઆઈઆઈબી ત્રાટકી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાત સરકારે અમદાવાદમાં ગોધાવી માટે ગ્રીલિમિનરી ટાઉન પ્લાનિંગ (ટીપી) સ્કીમ નંબર ૪૫૭ને મંજૂરી આપી છે, જેમાં અંતિમ પ્લોટ વિસ્તારો, સીમાઓ, સ્થાનો અને જમીન-ઉપયોગની જોગવાઈઓમાં ઘણા ફેરફારો કરવામાં આવ્યા હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી.

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગુહનિર્માણ વિભાગે તાજેતરમાં ગુજરાત ટાઉન પ્લાનિંગ અને અર્બન ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૭૬ની કલમ ૬૫ હેઠળ એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું છે. આ યોજના અમદાવાદ અર્બન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (ઓડા) દ્વારા તૈયાર કરવામાં

આવી હતી અને ટાઉન પ્લાનિંગ ઓફિસર દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવી હતી.

મંજૂર થયેલા સુધારાના ભાગ રૂપે, અંતિમ પ્લોટ ફાળવતા પહેલા ઘણા કિસ્સાઓમાં મૂળ જમીનના ટુકડામાંથી ૧૦% કપાત લાગુ કરવામાં આવી છે. સરકારે ઘણા અંતિમ પ્લોટના કદમાં પણ ફેરફાર કર્યા છે.

સરકારે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે પ્રારંભિક ટીપી સ્કીમ, તેના નકશામાં પણ ફેરફાર કરી તેને અપડેટ કરવામાં આવે. મંજૂર કરાયેલી યોજના કામકાજના દિવસોમાં કામકાજના કલાકો દરમિયાન ઓડા ઓફિસમાં જાહેર જનતા માટે પણ ખુલ્લી રાખવામાં આવશે, તેવી માહિતી

પણ સૂત્રોએ આપી હતી.

આ યોજના ગોધાવી અને આસપાસના વિસ્તારોમાં રોડ નેટવર્ક અને અન્ય માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસને સરળ બનાવશે તેવી અપેક્ષા છે. પ્રસ્તાવિત રમતગમત સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ અને આગામી રમતગમત સંકુલને કસ્ટમ વિભાગે લાલ આંખ કરી છે. કસ્ટમ્સની સ્પેશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ એન્ડ ઈન્વેસ્ટિગેશન બ્રાન્ચની ટીમે શનિવારે વહેલી સવારે આકસ્મિક દરોડો પાડી કાસેઝ સ્થિત એક એકમમાં ધામા નાખતાં ગેરરીતિ આચરતા કૌભાંડીઓ અને દાણચોરોમાં ભારે ફફડાટ વ્યાપી આવી રહી છે. ■

ગુજરાત

ગુજરાત સરકારે ગોધાવી માટેની ટીપી ગાંધીધામના ‘કાસેઝ’માં કરોડોના ઓવર વેલ્યુએશન કૌભાંડ પર કસ્ટમ એસઆઈઆઈબી ત્રાટકી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાત સરકારે અમદાવાદમાં ગોધાવી માટે ગ્રીલિમિનરી ટાઉન પ્લાનિંગ (ટીપી) સ્કીમ નંબર ૪૫૭ને મંજૂરી આપી છે, જેમાં અંતિમ પ્લોટ વિસ્તારો, સીમાઓ, સ્થાનો અને જમીન-ઉપયોગની જોગવાઈઓમાં ઘણા ફેરફારો કરવામાં આવ્યા હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી.

શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગુહનિર્માણ વિભાગે તાજેતરમાં ગુજરાત ટાઉન પ્લાનિંગ અને અર્બન ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૭૬ની કલમ ૬૫ હેઠળ એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું છે. આ યોજના અમદાવાદ અર્બન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (ઓડા) દ્વારા તૈયાર કરવામાં

આવી હતી અને ટાઉન પ્લાનિંગ ઓફિસર દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવી હતી.

મંજૂર થયેલા સુધારાના ભાગ રૂપે, અંતિમ પ્લોટ ફાળવતા પહેલા ઘણા કિસ્સાઓમાં મૂળ જમીનના ટુકડામાંથી ૧૦% કપાત લાગુ કરવામાં આવી છે. સરકારે ઘણા અંતિમ પ્લોટના કદમાં પણ ફેરફાર કર્યા છે.

સરકારે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે પ્રારંભિક ટીપી સ્કીમ, તેના નકશામાં પણ ફેરફાર કરી તેને અપડેટ કરવામાં આવે. મંજૂર કરાયેલી યોજના કામકાજના દિવસોમાં કામકાજના કલાકો દરમિયાન ઓડા ઓફિસમાં જાહેર જનતા માટે પણ ખુલ્લી રાખવામાં આવશે, તેવી માહિતી

પણ સૂત્રોએ આપી હતી.

આ યોજના ગોધાવી અને આસપાસના વિસ્તારોમાં રોડ નેટવર્ક અને અન્ય માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસને સરળ બનાવશે તેવી અપેક્ષા છે. પ્રસ્તાવિત રમતગમત સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ અને આગામી રમતગમત સંકુલને કસ્ટમ વિભાગે લાલ આંખ કરી છે. કસ્ટમ્સની સ્પેશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ એન્ડ ઈન્વેસ્ટિગેશન બ્રાન્ચની ટીમે શનિવારે વહેલી સવારે આકસ્મિક દરોડો પાડી કાસેઝ સ્થિત એક એકમમાં ધામા નાખતાં ગેરરીતિ આચરતા કૌભાંડીઓ અને દાણચોરોમાં ભારે ફફડાટ વ્યાપી આવી રહી છે. ■

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભુજ: કંડલા સ્પેશિયલ ઈકોનોમિક ઝોન ખાતે કથિત રીતે મોટા પાયે ચાલી રહેલા ઓવર વેલ્યુએશનના મોટા આર્થિક કૌભાંડ સામે કંડલા કસ્ટમ વિભાગે લાલ આંખ કરી છે. કસ્ટમ્સની સ્પેશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ એન્ડ ઈન્વેસ્ટિગેશન બ્રાન્ચની ટીમે શનિવારે વહેલી સવારે આકસ્મિક દરોડો પાડી કાસેઝ સ્થિત એક એકમમાં ધામા નાખતાં ગેરરીતિ આચરતા કૌભાંડીઓ અને દાણચોરોમાં ભારે ફફડાટ વ્યાપી ગયો છે.

પ્રાપ્ત વિગતો અનુસાર, કાસેઝના ચોક્કસ યુનિટ દ્વારા માલ-સામાનના નિકાસ કે આયાતમાં ઓવર વેલ્યુએશન કરવામાં આવી રહ્યું હોવાની સચોટ માતમી એસઆઈઆઈબી ટીમને મળી હતી. આ માતમીના આધારે અધિકારીઓની ટુકડીએ વહેલી સવારથી જ કંપની પરિસરમાં તપાસ હાથ ધરી હતી અને યુનિટના તમામ મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજો, હિસાબી ચોપડાઓ, કોમ્પ્યુટર ડેટા અને બિલિંગ વ્યવહારોની ઊંડાણપૂર્વક છાનબીન શરૂ કરવામાં આવી છે.

પ્રાથમિક તપાસમાં આ કૌભાંડના તાર ગુજરાત બહાર સુધી લંબાયેલા હોવાના ચોકાવનારા સંકેતો મળી રહ્યા છે.

અમદાવાદ સ્થિત યુનિટધારક માત્ર કાળજ પર જ હોવાની, એટલે કે ‘ડમી’ હોવાની પ્રબળ આશંકા સેવાઈ રહી છે, જ્યારે આ સમગ્ર રેકૅટનું અસલ સંચાલન મુંબઈ સ્થિત માધ્યોઓ દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું હોવાનું સૂત્રો જણાવી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત, સ્થાનિક સ્તરે ક્લિયરન્સ અને અન્ય ગોઠવણો કરી આપતા વ્યેટીયાઓ તેમ જ ગોંઠવણીકારોની ભૂમિકા પણ

કસ્ટમ્સની શંકાના દાયરામાં આવી ગઈ છે.

તપાસ પૂર્ણ થયા બાદ આ બહુચર્ચિત કૌભાંડમાં મોટા ખુલાસાઓ અને નાણાકીય ગોટાળાઓ બહાર આવવાની પૂરી સંભાવના છે. જોકે, આ દરોડા અંગે કાસેઝના જનસંપર્ક અધિકારીએ તેને નિયમિત (રૂટીન) તપાસ ગણાવી હતી. છતાં એસઆઈઆઈબીની સઘન તપાસને પગલે સ્થાનિક નેટવર્ક પૂર્ણ પાડનારા મદદગારો સામે કાયદાનો ગાળિયો ક્યારે કસાશે તેના પર સૌની નજર ટકેલી છે. ■

લગ્નની ઓનલાઈન કંકોતરી ડાઉનલોડ કરતા સાવધાની રાખજો, વૃદ્ધે ₹ ૧૫.૪૫ લાખ ગુમાવ્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: દેશમાં સાયબર ગડિયાઓ હવે લોકોને છેતરવા માટે નવા નવા કીમિયા અજમાવે રહ્યા છે. અત્યાર સુધી અમરિટોચો ચલણ, લાઈટ બિલ સહિતની વિવિધ એપીકે ફાઈલ મોકલીને સાયબર ઠગાઈ કરવામાં આવતી હતી, ત્યારે હવે ફરી લગ્નની ઓનલાઈન કંકોત્રીના નામે એપીકે ફાઈલ મોકલીને છેતરપિંડીનો કિસ્સો બહાર આવ્યો છે. મણિનગરમાં રહેતા ૬૪ વર્ષીય વૃદ્ધ આ નિવૃત્ત છે. પહેલા તેઓ જ્યાં નોકરી કરતા હતા ત્યાંના એક પરિચિત વ્યક્તિના મોબાઈલ નંબર પરથી તેમના વોટ્સએપ પર વેડિંગ ઈન્વિટેશન કાર્ડના નામે એપીકે ફાઈલ આવી હતી. પરિચિતના નંબર પરથી મેસેજ આવ્યો હોવાથી વૃદ્ધને શંકા ગઈ નહોતી. તેમણે એપીકે ફાઈલ ડાઉનલોડ કરીને તેના પર ક્લિક કર્યું હતું. જોકે, ફાઈલ ખોલ્યા બાદ તેમણે તરત જ તે બંધ કરી દીધી હતી. ફાઈલ ડાઉનલોડ કર્યાના આશરે એક મહિના બાદ વૃદ્ધના મોબાઈલ ફોનમાં એક પછી એક અનેક ઓટીપી

આવવા લાગ્યા હતા. તે સમયે વૃદ્ધ ધ્રોંગધ્રા ગયા હોવાથી તેમણે પત્નીને બેંકમાં મોકલી ખાતાની પાસબુક પ્રિન્ટ કરાવવા કહ્યું હતું. જોકે, બેંકમાં હડતાળ હોવાથી બે દિવસ સુધી પાસબુક પ્રિન્ટ થઈ શકી નહોતી. બે દિવસ બાદ પાસબુક પ્રિન્ટ કરાવતાં વૃદ્ધના ખાતામાંથી અલગ અલગ ૨૬ ટ્રાન્ઝેક્શન થયા હોવાનું સામે આવ્યું હતું. યુપીઆઈ મારફતે કુલ રૂ. ૧૫.૪૫ લાખ તેમના ખાતામાંથી ટ્રાન્સફર કરી લેવામાં આવ્યા હતા. આ જોઈ પરિવારજનો ચોંકી ગયા હતા.

વૃદ્ધે કંકોતરીની ફાઈલ મોકલનાર પરિચિત વ્યક્તિનો સંપર્ક કરતાં તેનો ફોન પણ હેક થયો હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. ગૌર-સોમનાથના યુઝરને પણ આ રીતે મિત્રના દીકરાના લગ્નની ફાઈલ આવી હતી, પરંતુ નજીકના લોકો પણ વોટ્સ એપ પર લગ્નનું આમંત્રણ આપે તે ન ગમતું હોવાથી તેમણે ફાઈલ ખોલી ન હતી. થોડી મિનિટો બાદ વોટ્સ એપ પણ તેમની માહિતી મળી હતી કે મિત્રનો ફોન હેક થયો છે અને આવો કોઈ લગ્નપ્રસંગ ઘરમાં નથી. ■

₹ ૧૦ હજારમાં ૧૦ વર્ષની જીમ મેમ્બરશિપ, જીમ માલિકને કર્મચારીઓએ ₹ ૧.૬૬ કરોડનો ચૂનો લગાવ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: શહેરના જીમ લોજના માલિક સાથે તેમના જ બે કર્મચારીએ મળી ૧.૬૬ કરોડની છેતરપિંડી કરી હોવાની ફરિયાદ પોલીસ ચોપડે નોંધાઈ હોવાની માહિતી મળી હતી. મળતી વિગતો અનુસાર જીમ લોજના વિજય સેંગર દ્વારા જીમની ૧૦મી વર્ષગાંઠ નિમિત્તે ૧૦ હજારમાં ૧૦ વર્ષની મેમ્બરશિપ આપવાની ઑફર રાખવામાં આવી હતી. જોકે, ૧ જુલાઈથી ૧૦ જુલાઈ સુધીની આ ઑફર સમયમર્યાદા પૂરી થતાં બંધ કરી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ જીમના માલિક વિજય સેંગર નવા પ્રોજેક્ટના કામે બે મહિના માટે બહારગામ ગયા હતા. તેમની ગેરહાજરીનો લાભ લઈ સેન્ટર હેડ જૈનિશ શુક્લા અને બ્રાન્ચ મેનેજર મનીષ શર્માએ બંધ થયેલી સ્કીમ ફરી શરૂ કરી ૧૫૦૦ લોકોને મેમ્બરશિપ વેચી ૧.૬૬ કરોડ રૂપિયા કથિત રીતે ઘરભેગા કરી દીધા હતા, જે અંગે સેંગરે કાંઠમ ગ્રાંથમાં ફરિયાદ નોંધાવતાં પોલીસે વધુ તપાસ આદરી છે.

વિજય સેંગર ૧૦ સપ્ટેમ્બરે પરત આવ્યા ત્યારે જીમમાં એવા ગ્રાહકો આવતા જોવા મળ્યા જેમણે અગાઉની સ્કીમમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવ્યું ન હતું, પરંતુ તેમની પાસે જીમની ફી ભર્યાના પુરાવા હતા. આ રકમ જીમના સત્તાવાર બેંક ખાતામાં જમા થઈ ન

હોવાનું ધ્યાનમાં આવતા તેમણે તપાસ કરાવી હતી. તપાસ દરમિયાન માલિકની ગેરહાજરીમાં બંધ થયેલી સ્કીમ ફરી શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું જણાયુ હતું. સેંગરની ફરિયાદ મુજબ બ્રાન્ચ મેનેજર મનીષ શર્મા ગ્રાહકોને એજન્ટ તરીકે મળતો હતો અને ૧૦ હજારમાં ૧૦ વર્ષની મેમ્બરશિપની સ્કીમ સમજાવી યુપીઆઈ તથા રોકડથી નાણાં મેળવી મેમ્બરશિપ આપી દેતો હતો. આ ઉપરાંત તમામ બ્રાન્ચના સ્ટાફને પણ સ્કીમ ચાલુ હોવાની જાણ કરવામાં આવી હતી. જૈનિશ શુક્લાએ ગ્રાહકોમાં વિશ્વાસ ઊભો કરવા પોતાની પત્ની ભારતી શુક્લા સાથે મળીને જીમમાં ભાગીદારી હોવાનું ખોટું એગ્રીમેન્ટ બનાવ્યું હતું, જે એગ્રીમેન્ટના આધારે જીમ લોજના મળતા નામથી બેંક ખાતું ખોલાવવામાં આવ્યું હતું અને મેમ્બરશિપની રકમ આ ખાતામાં લેવામાં આવતી હતી. સેંગરની ગેરહાજરીમાં તેમના જ કર્મચારીઓ જૈનિશ શુક્લા, મનીષ શર્મા અને ભારતી શુક્લાએ મળીને બે મહિના દરમિયાન ૧૫૦૦થી વધુ ગ્રાહકોને મેમ્બરશિપ આપી હોવાનો અને અને રૂ. ૧.૬૬ કરોડથી વધુ રકમ મેળવવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ છે. સમગ્ર માલકે વિજય સેંગરે કાંઠમ બ્રાંચની આર્થિક ગુના નિવારણ શાખામાં ફરિયાદ નોંધાવતા પોલીસે ફરિયાદના આધારે તપાસ શરૂ કરી હોવાની માહિતી સૂત્રોએ આપી હતી. ■

અંબાજીમાં ભાદરવી પૂનમનો મેળો, શ્રદ્ધાળુઓ માટે વિવિધ સુવિધા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાતના પ્રસિદ્ધ શક્તિપીઠ અંબાજીમાં તા. ૨૦થી ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ દરમિયાન યોજનારા ભાદરવી પૂનમ મહામેળાને લઈને તંત્ર દ્વારા તડામાર તૈયારીઓ કરવામાં આવી છે.

ગુજરાત સરકાર અને ગુજરાત પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડ દ્વારા વિવિધ વિભાગો સાથે સંકલન કરીને મહામેળા દરમિયાન યાત્રાળુઓને વધુ સારી સુવિધાઓ મળી રહે, તે માટે રેસ્ટ શેલ્ટર, પાર્કિંગ, શૌચાલય, પીવાનું પાણી, આરોગ્ય સેવા, સુરક્ષા વ્યવસ્થા, સીસીટીવી, મોબાઇલ ચાર્જિંગ અને ફ્રી ફૂડ શેલ્ટર સહિતની વિવિધ સુવિધાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

રાજ્ય સરકારે આપેલી વિગતો અનુસાર મેળા દરમિયાન લાંબી યાત્રા કરીને આવતા ભક્તોને આરામ મળી રહે, તે માટે કુલ ૧૨,૩૦૦ ચો.મી. વિસ્તારમાં રેસ્ટ શેલ્ટર તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે. પીવાના પાણી માટે મુખ્ય હાઇવે અને યાત્રામાર્ગો પર કુલ ૩૦ વોટર પેગોડા બનાવાયા છે.

લાખો યાત્રાળુઓની અવજવરને ધ્યાનમાં રાખીને સ્વચ્છતા વ્યવસ્થા પણ સુઠક કરવામાં

આવી છે. રેસ્ટ શેલ્ટર ખાતે ૮ ટોઇલેટ બ્લોક બનાવાયા છે, જેમાં કુલ ૮૦ બાથ યુનિટ, ૮૦ ડબલ્યુસી યુનિટ, ૨૪ ચુરિનલ અને ૩૨ હેન્ડવોશ યુનિટની વ્યવસ્થા છે. મહામેળા દરમિયાન મોટી સંખ્યામાં વાહનો અંબાજી પહોંચવાના હોવાથી વાહન વ્યવસ્થાપન માટે કુલ ૨,૬૭,૨૬૫ ચો.મી. વિસ્તારમાં પાર્કિંગની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. તમામ સુવિધાઓ હડાઇ રૂટ અને દાંતા રૂટ પર પૂરતા પ્રમાણમા ઉપલબ્ધ કરવામાં આવી હોવાનું સરકારે જણાવ્યું હતું. આ સાથે તમ્બીની સુવિધાઓ, ૧૨૫ ફાયર એક્રિસ્ટન્સિયાર સહિત જરૂરી વિશુત્ત અને પ્રકાશ વ્યવસ્થાઓ પણ ગોઠવાઈ છે. રેસ્ટ શેલ્ટરોમાં મલ્ટિપલ મોબાઇલ ચાર્જિંગ પોઇન્ટ્સ ઉપલબ્ધ રહેશે. સાથે જ નોંધણી પેગોડા, પાણીના કાઉન્ટર, માહિતી અને માર્ગદર્શન માટેના સાઇનજે સહિતની વિવિધ સુવિધાઓ પણ છે. સ્થાનિક કારીગરો અને વેપારીઓને વ્યવસાયિક તકો મળી રહે તે માટે મેળા વિસ્તારમાં આશરે ૧,૩૦૦ ચો.મી. માટે મુખ્ય હાઇવે અને યાત્રામાર્ગો પર કુલ ૩૦ વોટર પેગોડા બનાવાયા છે.

લાખો યાત્રાળુઓની અવજવરને ધ્યાનમાં રાખીને સ્વચ્છતા વ્યવસ્થા પણ સુઠક કરવામાં

ફેડરલે વ્યાજદર વધાર્યા છતાં ફૂડતેલના ભાવ ઊંચા મથાળેથી પાછા ફરતાં સોના-ચાંદીની તેજીને ટેકો મળ્યો

વીતેલા સપ્તાહના આરંભે પશ્ચિમ એશિયાના ભૂરાજકીય તણાવમાં વધારો થવાથી એક તબક્કે બ્રેન્ટ કૂડતેલના વાયદામાં ભાવ વધીને બેરલદીઠ ૧૦૭ ડૉલર સુધી પહોંચી જવાથી કુગાવામાં વધારો થવાની ચિંતા સપાટી પર આવી હોવાથી સોનાના ભાવ દબાણ હેઠળ રહ્યા હતા. વધુમાં અમેરિકી ફેડરલ રિઝર્વની ઓપન માર્કેટ કમિટીએ ગત ૧૫-૧૬ સપ્ટેમ્બરની બેઠકના અંતે બજારની અપેક્ષાનુસાર વ્યાજદરમાં ૨૫ બેસિસ પોઈન્ટનો વધારો કરવાની સાથે સાથે ભવિષ્યમાં વ્યાજદરમાં વધુ વધારો કરવાના પણ સંકેત આપતાં ન્યૂ યૉર્ક ખાતે સોનાના ભાવમાં બે ટકા જેટલો કડાકો બોલાઈ ગયો હતો. જોકે, ત્યાર બાદ સંઉદી અરેબિયા તેની પૂર્વ-પશ્ચિમની પાર્ઠિપલાઈન દ્વારા તેનો કૂડતેલનો પ્રવાહ પુનઃ સ્થાપિત કરવા કાર્ય કરી રહ્યું હોવાના અહેવાલો વહેતા થતાં કૂડતેલના ભાવમાં વધ્યા મથાળેથી ઘટાડો નોંધાતા વૈશ્વિક બજારમાં સોના અને ચાંદીના ભાવમાં પણ ઘટ્યા મથાળેથી ફરી સુધારો જોવા મળ્યો હતો. આમ વૈશ્વિક બજારને અનુસરતા સ્થાનિક ઝવેરી બજારમાં પણ બેતરફી વધઘટને અંતે બન્ને કિંમતી ધાતુઓમાં સાપ્તાહિક ધોરણે સુધારો નોંધાયો હતો.

ઈન્ડિયા બુલિયન એન્ડ જ્વેલર્સ એસોસિયેશનની આંડકડીય માહિતી અનુસાર ગત સપ્તાહના આરંભે વેરારહિત ધોરણે હાજરમાં ૧૦ ગ્રામદીઠ ૯૮૯ ટય સ્ટાન્ડર્ડ સોનાના ભાવ આગલા સપ્તાહના અંત અથવા તો ગત ૧૧મી સપ્ટેમ્બરના રૂ. ૧,૫૩,૨૭૮ સામે ઘટીને રૂ. ૧,૫૧,૦૫૦ના મથાળે

બૂલ્યા બાદ સપ્તાહ દરમિયાન નીચામાં રૂ. ૧,૫૦,૯૦૨ અને ઉપરમાં સપ્તાહના અંતે રૂ. ૧,૫૩,૭૨૭ના મથાળે બંધ રહેતા સાપ્તાહિક ધોરણે ભાવમાં ૦.૨૮ ટકાનો અથવા તો રૂ. ૪૪૦નો

કો મોડિટી રમેશ ગોહિલ

વધારો થયો હતો. તે જ પ્રમાણે ૯૯૯ ટય ચાંદીના વેરારહિત ધોરણે કિલોદીઠ ભાવ આગલા સપ્તાહના અંતના રૂ. ૨,૩૩,૬૪૨ સામે ઘટીને રૂ. ૨,૨૭,૬૫૦ની સપાટીએ બૂલ્યા બાદ નીચામાં રૂ. ૨,૨૭,૬૫૦ અને ઉપરમાં સપ્તાહના અંતે રૂ. ૨,૩૬,૯૦૮ના મથાળે બંધ રહેતા ભાવમાં સાપ્તાહિક ધોરણે કિલોદીઠ રૂ. ૩૨૬૬ની અથવા તો ૧.૩૯ ટકાની વૃદ્ધિ જોવા મળી હતી. જોકે, અમેરિકી ફેડરલ રિઝર્વ તંગ નાણાનીતિના અણસાર આપ્યા હોવાથી ભાવઘટાડાના આશાવાદ હેઠળ સ્થાનિકમાં ખાસ કરીને સોનામાં જવેલરી ઉત્પાદકો

અને રિટેલ સ્તરની લેવાલી શુષ્ક રહી હતી અને માત્ર રોકાણકારોની રોકાણલક્ષી છૂટીછવાઈ માગ જોવા મળી હતી, જ્યારે ચાંદીમાં ઔદ્યોગિક વપરાશકારોની ખપપૂરતી અને સ્ટોકિસ્ટોની છૂટીછવાઈ માગ રહી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. વિશ્વ બજારમાં ગત સપ્તાહ દરમિયાન કૂડ તેલના ભાવઘટાડાને ટેકે સોનાના ભાવમાં ટકાથી વધુનો વધારો થયો હતો, જ્યારે ચાંદીમાં લગભગ ત્રણ ટકા જેટલો વધારો થયો હતો. એક તરફ કૂડતેલના ભાવમાં ઘટાડાથી કુગાવાની ચિંતા ઓછી થઈ અને બીજી તરફ અમેરિકી બોન્ડની ચીલડ ઓછી થવાથી સોના અને ચાંદી સહિતની તમામ કિંમતી ધાતુઓને ટેકો મળ્યો હોવાનું એસએમસી ઈન્વેસ્ટમેન્ટ એન્ડ એડ્વાઈઝર્સ વિશ્લેષકે જણાવતા ઉમેર્યું હતું કે સંઉદી અરેબિયા તેની પૂર્વ-પશ્ચિમ પાઠપલાઇન દ્વારા અથવા તો ૧.૩૯ ટકાની વૃદ્ધિ જોવા મળી હતી. જોકે, અમેરિકી ફેડરલ રિઝર્વ તંગ નાણાનીતિના અણસાર આપ્યા હોવાથી ભાવઘટાડાના આશાવાદ હેઠળ સ્થાનિકમાં ખાસ કરીને સોનામાં જવેલરી ઉત્પાદકો દ્રષ્ટ ખાગામી સપ્તાહે અખાતી

દેશોનાં નેતાઓને મળવાના છે, જેમાં મધ્ય પૂર્વમાં વિકાસનો મુદ્દો કેન્દ્ર સ્થાને રહેવાની શક્યતા વ્યક્ત કરતાં તેમણે ઉમેર્યું હતું કે યુએસ ટ્રેઝરી ચિલ્ડ પણ એક કરતાં વધુ વર્ષની ઊંચી સપાટીએથી પાછી ફરી છે. ગત અઠવાડિયાની શરૂઆતમાં થોડા સમય માટે પાંચ ટકાની ઉપર ગયા પછી ઘટીને ૪.૯૩ ટકા આસપાસની સપાટીએ રહી હતી. ચિલ્ડના ઘટાડાથી સોના અને ચાંદીને થોડી રાહત મળી છે, જોકે નાણાકીય નીતિ માટેનો અંદાજ અનિશ્ચિતતા પેદા કરી રહ્યો છે. હાલમાં રોકાણકારો ત્રણ વર્ષમાં પ્રથમ વખત વ્યાજ દરમાં વધારા બાદ ફેડરલ રિઝર્વના નીતિ દષ્ટિકોણનું મૂલ્યાંકન કરી રહ્યા છે. ફેડરલ રિઝર્વ સંકેત આપ્યો હતો કે કુગાવાના દબાણને રોકવા માટે વધુ તંગ નાણાનીતિ જરૂરી હોઈ શકે છે. જોકે, બજાર વર્તુળો હાલના તબક્કે આગામી ઓક્ટોબરમાં બીજા દરમાં વધારાની ૫૩ ટકા શક્યતા જોઈ રહ્યા છે. જોકે, ફેડરલ સિવાય ગત સપ્તાહે બેંક ઓફ ઈંગ્લેન્ડે ગુરુવારે વ્યાજ દર યથાવત્ રાખવાની સાથે ચેતવણી આપી છે કે વધુ વધારો કરવાની જરૂર પડી શકે છે, જ્યારે બેંક ઓફ જાપાને પણ ગત શુક્રવારે દર ૩૧ વર્ષના ઉચ્ચ સ્તરે વધારવાની સાથે કુગાવાના જોખમોને પહોંચી વળવા માટે વધુ વ્યાજદર વધારાની શક્યતા નકારી ન શકાય, એમ જણાવતા તેમણે ઉમેર્યું હતું કે અમારા મતાનુસાર આગામી સપ્તાહે કોમેક્સ વિભાગ પર સોનાના ઔસદીઠ ભાવ ૪૨૫૦થી ૪૫૧૦ની રેન્જમાં અને ચાંદીના ભાવ ઔસદીઠ ૬૨ થી ૬૮ ડૉલરની રેન્જમાં રહે તેવી શક્યતા

છે, જ્યારે સ્થાનિકમાં સોનાના ઓનલાઈન વાયદામાં ભાવની રેન્જ ૧૦ ગ્રામદીઠ રૂ. ૧,૪૯,૫૦૦થી ૧,૫૬,૬૦૦ની અને ચાંદીના ઓનલાઈન વાયદાની રેન્જ કિલોદીઠ રૂ. ૨,૩૦,૦૦૦થી ૨,૪૮,૦૦૦ની રહે તેવી શક્યતા જણાય છે.

દરમિયાન ગત સપ્તાહના અંતે કૂડતેલના ભાવઘટાડાને ટેકે ન્યૂ યૉર્ક મર્કન્ટાઈલ એક્સચેન્જના કોમેક્સ વિભાગ પર હાજરમાં સોનાના ઔસદીઠ ભાવ આગલા બંધ સામે ૧.૨ ટકા વધીને ૪૮૯૦.૧૧ ડૉલર અને ડિસેમ્બર ડિલિવરી વાયદામાં ભાવ ૦.૬ ટકા વધીને ૪૪૨૪.૯૦ ડૉલર રહ્યા હતા, જ્યારે હાજરમાં ચાંદીના ભાવ ૨.૩ ટકાનો વધારો થઈને ૬૬.૭૦ ડૉલર આસપાસના મથાળે રહ્યા હતા. હાલમાં કૂડતેલના ભાવ ઘટી આવતા કુગાવાલક્ષી દબાણ હળવું થઈ રહ્યું હોવાથી સોનાના ભાવના સુધારાને ટેકો મળી રહ્યો છે, વધુમાં આગાઉ જે ખેલાડીઓની ઓવરસોલ્ડ પોઝિશન હતી તે વેચાણો કપાવાને કારણે પણ સુધારો જોવા મળી રહ્યો હોવાનું એવરબેન્કનાં વૈશ્વિક બજારનાં પ્રમુખ ક્રિસ ગેકેનીએ જણાવ્યું હતું. એકંદરે મધ્ય પૂર્વના દેશોમાં તણાવ વધવાને કારણે સંઉદી અરેબિયાથી તેલના પુરવઠાની ચિંતા સપાટી પર આવતા કુગાવામાં વધારાનું જોખમ તોખાટી રહ્યું હતું, ગત સપ્તાહના અંતિમ ત્રણ સપ્તામાં કૂડતેલના ભાવમાં ઘટાડો આવ્યો હોવાથી કુગાવાની ચિંતા ઓછી થતાં સોના અને ચાંદી સહિતની કિંમતી ધાતુઓમાં ભાવ ઘટતા અટકી સુધારાતરફી જોવા મળ્યા હોવાનું સૂત્રોએ ઉમેર્યું હતું. ■

વિદેશી હૂંડિયામણની અનામતમાં ૪.૯૨૪ અબજ ડૉલરનો ઘટાડો

મુંબઈ: ગત ૧૧મી સપ્ટેમ્બરના રોજ પૂરા થયેલા સપ્તાહમાં ખાસ કરીને દેશની વિદેશી ચલણી અસ્કયામતો અને સોનાની અનામતોમાં ઘટાડો થવાને કારણે કુલ અનામત ૪.૯૨૪ અબજ ડૉલરના ઘટાડા સાથે ૭૮૦.૭૮૨ અબજ ડૉલરની સપાટીએ રહી હોવાનું રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ સાપ્તાહિક આંડકડીય માહિતીમાં જણાવ્યું હતું. નોંધનીય બાબત એ છે કે આ પૂર્વેના સપ્તાહે અનામત ૪૪.૯૦૩ અબજ ડૉલરના જંગી ઉછાળા સાથે ૭૮૫.૭૦૬ અબજ ડૉલરની ઐતિહાસિક ઊંચી સપાટીએ રહી હતી.

નોંધનીય બાબત એ છે કે અગાઉ ગત ફેબ્રુઆરીના અંતે વિદેશી હૂંડિયામણની અનામત વિક્રમ સપાટીએ પહોંચી હતી, પરંતુ ત્યાર બાદ અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચે યુદ્ધ થતાં કૂડતેલના ભાવમાં આવેલા વધારાને કારણે ડૉલર સામે રૂપિયામાં થતાં ધોવાણને અટકાવવા રિઝર્વ બેન્કનો હાજર બજારમાં હસ્તક્ષેપ રહેતાં અનામતમાં સતત ઘટાડો થઈ રહ્યો હતો. જોકે, ત્યાર બાદ વિદેશી હૂંડિયામણની અનામતનું ભંડોળ વધારવા માટે રિઝર્વ બેન્કે કન્સેર્નલ સ્વેપ ફેસિલિટી શરૂ કરતાં ૧૬ અબજ ડૉલરનો આંતરપ્રવાહ રહ્યો હોવાથી એકંદરે વિદેશી હૂંડિયામણના ભંડોળમાં વૃદ્ધિ થઈ હતી.

દરમિયાન સમીક્ષા હેઠળના સપ્તાહમાં દેશની કુલ અનામતોમાં બહોળો હિસ્સો ધરાવતી વિદેશી ચલણી અસ્કયામતો ૨.૩૭૨ અબજ ડૉલરના ઘટાડા સાથે ૬૪૫.૭૯૬ અબજ ડૉલરના સ્તરે રહી હતી. જોકે, વિદેશી ચલણી અસ્કયામતોમાં સપ્તાહ દરમિયાન ડૉલર ઉપરાંત યુરો, પાઉન્ડ અને ચેન જેવાં અન્ય મુખ્ય ચલણો સામે થયેલી વધઘટને પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવતી હોય છે.

વધુમાં સપ્તાહ દરમિયાન દેશની સોનાની અનામતો ૨.૫૯૧ અબજ ડૉલર ઘટીને ૧૧૧.૨૨૫ અબજ ડૉલરા સ્તરે રહી હતી, જ્યારે ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ સાથેના સ્પેશિયલ ડ્રોઈંગ રાઈટ્સ ૩.૯ કરોડ ડૉલર વધીને ૧૮.૮૪૫ અબજ ડૉલરના સ્તરે અને ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ સાથેની અનામત ૪.૯૧૬ અબજ ડૉલરની સપાટીએ રહ્યા હોવાનું રિઝર્વ બેન્કે યાદીમાં ઉમેર્યું હતું. ■

નવી અધતન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ ખનન અને ધાતુના ક્ષેત્રની કાયાપલટ કરી શકે

નવી દિલ્હી: ભારતના ખાણકામ અને ધાતુનાં ક્ષેત્રને વધુ ઉત્પાદક અને વૈશ્વિક સ્તરે સ્પર્ધાત્મક બનાવવામાં નવાં યુગની એઆઈ અને વિશ્વસનીય ડેટા જેવી ટેકનોલોજી પરિવર્તનકારી ભૂમિકા ભજવી શકે છે, એમ કોલસા, ખાણ અને સ્ટીલ પરની સંસદીય સ્થાયી સમિતીનાં એક સભ્યએ જણાવ્યું હતું. અત્રે ફિક્કિ દ્વારા આયોજિત રિજિટલાઈઝેશન.એઆઈ ઓટોમેશન એન્ડ ટેકનોલોજી ઈન્ટિગ્રેશન ઓન માર્શિંગ એન્ડ મેટલ્સ એંગેન્ડ પેરિસંવાદને સંબોધતા રાજ્યસભાના સંસદ અને કોલસા, ખાણ અને સ્ટીલ પરની સંસદીય સ્થાયી સમિતિનાં સભ્ય સંસ્મિત પાત્રાએ જણાવ્યું હતું કે રિજિટલાઈઝેશન આ ક્ષેત્રને વધુ પારદર્શક બનાવવામાં પણ મદદ કરશે. એઆઈ અને રિજિટલ ટેકનોલોજી ખાણકામમાં પરિવર્તકારી ભૂમિકા ભજવી શકે છે, જે અમને કામગીરીનું અસરકારક રીતે નિરિક્ષણ કરવામાં, સંસાધનોનો

જવાબદારીપૂર્વક ઉપયોગ કરવામાં અને વિશ્વસનીય પારદર્શક ડેટા એકત્રિત કરવામાં મદદ કરી શકે છે. વધુમાં ટેકનોલોજી તમામ હિસ્સેધારકોમાં સલામતી, ટકાઉપણું અને વિશ્વાસ મજબૂત કરાવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે. એઆઈ અને રિજિટલાઈઝેશન સહિતની ટેકનોલોજીમાં વધુ સારી દેખરેખ, પારદર્શક નિર્ણય લેવાની અને સંસાધન વ્યવસ્થાપનને સક્ષમ કરીને ખનન ક્ષેત્રમાં પરિવર્તન લાવવાની ક્ષમતા છે. જો આપણે ટેકનોલોજીનો અસરકારક ઉપયોગ કરીએ તો તે આપણને સુરક્ષિત, ટકાઉ અને જવાબદાર ખનનની ઈકોસિસ્ટમ બનાવવામાં મદદ કરી શકે છે, એમ તેમણે જણાવતા ડેટા આધારિત અને ટેકનોલોજી સક્ષમ ખાણકામ, પર્યાવરણીય અને ઉત્પાદક કાર્યક્ષમતા તરફ દોરી જશે, પરિણામે ખાણકામ ઉદ્યોગ સાથેના સમુદાયના જોડાણમાં વધારો થશે, એમ તેમણે ઉમેર્યું હતું. ■

નવી દિલ્હી: અગ્રણી રેટિંગ એજન્સી મૂડીઝે વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ માટે ભારતના વૃદ્ધિદરનો અંદાજ તીવ્રપણે વધારીને સાત ટકાનો મૂકવાની સાથે જી૨૦ રાષ્ટ્રોમાં સૌથી વધુ ઝડપી વૃદ્ધિદર રહેવાની શક્યતા વ્યક્ત કરી છે. એકંદરે મધ્ય પૂર્વના દેશોમાં સંઘર્ષ હોવા છતાં ભારતીય અર્થતંત્રની મજબૂતીને કારણે આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. જોકે, મૂડીઝે કૂડતેલના ઊંચા ભાવ અને અલ નિનોને કારણે કુગાવામાં વધારાના જોખમના સંકેતો પણ આપ્યા હતા. મૂડીઝે ભારતના બી ડબલ એડ સોવરિન રેટિંગ્સની સમયાંતરે થતી સમીક્ષા પશ્ચાત્ એક યાદીમાં જણાવ્યું હતું કે મધ્ય પૂર્વની ઘટનાઓની અસર સામે રાજકોષીય નીતિમાં જોવા મળેલા સંચમિત પ્રતિસાદ એ સરકારની રાજકોષીય પાધને ઘટાડીને ૪.૩ ટકાની લક્ષ્યાંકિત સપાટી સુધી જાળવી રાખવાની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. વધુમાં મૂડીઝે જણાવ્યું હતું કે મધ્ય પૂર્વનાં તણાવને કારણે વૈશ્વિક

વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ માટે મૂડીઝે ભારતના વૃદ્ધિદરનો અંદાજ વધારીને સાત ટકા મૂક્યો: ફૂડતેલ અને અલ નિનોને કારણે કુગાવાનું જોખમ

નવી દિલ્હી: અગ્રણી રેટિંગ એજન્સી મૂડીઝે વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ માટે ભારતના વૃદ્ધિદરનો અંદાજ તીવ્રપણે વધારીને સાત ટકાનો મૂકવાની સાથે જી૨૦ રાષ્ટ્રોમાં સૌથી વધુ ઝડપી વૃદ્ધિદર રહેવાની શક્યતા વ્યક્ત કરી છે. એકંદરે મધ્ય પૂર્વના દેશોમાં સંઘર્ષ હોવા છતાં ભારતીય અર્થતંત્રની મજબૂતીને કારણે આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. જોકે, મૂડીઝે કૂડતેલના ઊંચા ભાવ અને અલ નિનોને કારણે કુગાવામાં વધારાના જોખમના સંકેતો પણ આપ્યા હતા. મૂડીઝે ભારતના બી ડબલ એડ સોવરિન રેટિંગ્સની સમયાંતરે થતી સમીક્ષા પશ્ચાત્ એક યાદીમાં જણાવ્યું હતું કે મધ્ય પૂર્વની ઘટનાઓની અસર સામે રાજકોષીય નીતિમાં જોવા મળેલા સંચમિત પ્રતિસાદ એ સરકારની રાજકોષીય પાધને ઘટાડીને ૪.૩ ટકાની લક્ષ્યાંકિત સપાટી સુધી જાળવી રાખવાની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. વધુમાં મૂડીઝે જણાવ્યું હતું કે મધ્ય પૂર્વનાં તણાવને કારણે વૈશ્વિક

સ્તરે સર્જાયેલી અસ્થિરતા સામે ભારતીય અર્થતંત્રએ જે મજબૂતી દાખવી છે તેને પરિણામે અમે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ માટેના વાસ્તવિક જીડીપી વૃદ્ધિના અમારા અનુમાનને અગાઉના છ ટકાથી વધારીને સાત ટકા કર્યો છે. મૂડીઝનાં સાત ટકાના અંદાજની સરખામણીમાં રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાએ વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ માટે ૬.૭ ટકાનો, એસ એન્ડ પી ગ્લોબલ રેટિંગ્સ ૬.૬ ટકાનો, અને ફ્રિય રેટિંગ્સ ૬.૪ ટકા વૃદ્ધિદરનો અંદાજ મૂક્યો છે.

નોંધનીય બાબત એ છે કે ગત નાણાકીય વર્ષમાં ભારતનો આર્થિક વૃદ્ધિ દર ૭.૮ ટકા રહ્યો હતો. વર્તમાન કેલેન્ડર વર્ષ ૨૦૨૬ના પહેલા છમાસિકગાળામાં કારણે મજબૂત ખાનગી વપરાશ, માળખાકીય રોકાણ અને સર્વિસીસ ક્ષેત્રની મજબૂતીને ટેકે દેશનો વૃદ્ધિદર ગત સમગ્ર કેલેન્ડર વર્ષ ૨૦૨૫ના

૭.૩ ટકાના વૃદ્ધિદર સામે ૮.૨ ટકાની સપાટીએ રહ્યો હતો. એકંદરે વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં ભારતની વૃદ્ધિ જી-૨૦ના અર્થતંત્રો અને આજ પ્રકારનું રેટિંગ ધરાવતા અન્ય દેશો પૈકી સૌથી ઝડપી રહેવાની શક્યતા વ્યક્ત કરતાં મૂડીઝે અહેવાલમાં ઉમેર્યું હતું કે તાજેતરમાં કૂડતેલના વધેલા ભાવને કારણે વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં સરેરાશ કુગાવાનો અંદાજિત ૪.૮ ટકા કરતા વધુ રહે તેવી શક્યતા છે. જોકે, ગત નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬માં સરેરાશ કુગાવો ૨.૪ ટકાના સ્તરે રહ્યો હતો.

વધુમાં અલ નિનોને કારણે ચોમાસું અનિયમિત રહેતાં પાઘ ચીજોના ભાવ વધી આવતા તેની માઢી અસર ખાનગી વપરાશ અને આર્થિક પ્રવૃત્તિ પર પડવાની ચેતવણી મૂડીઝે ઉચ્ચારી છે. ઉલ્લેખનીય બાબત એ છે કે ગત ૨૮મી ફેબ્રુઆરીથી પશ્ચિમ એશિયામાં યુદ્ધના મંડાણ સાથે કૂડતેલના ભાવમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો

છે. યુદ્ધ પૂર્વે કૂડતેલના ભાવ જે બેરલદીઠ ૭૨ ડૉલર હતા તેની સામે આ મહિનામાં ભાવ બેરલદીઠ ૧૦૦ ડૉલરની સપાટી પાર કરી ગયા છે. સમીકાનાં જણાવ્યાનુસાર ભારતનું સ્થિર આઉટલુક રાજકોષીય સ્તરે મક્કમપણે સુધારા અને અને મક્કમ વૃદ્ધિદરના આશાવાદનો સંકેત આપે છે.

આ મહિનાના આરંભમાં જાપાનીઝ કેડિટ રેટિંગ એજન્સી જેસીઆરએ ભારતનું સોવરિન રેટિંગ્સ ૩૫ વર્ષનાં લાંબા સમયગાળા પછી અપગ્રેડ કરીને એ- આપ્યું હતું જે મજબૂત આર્થિક વૃદ્ધિ અને મજબૂત નાણાકીય સ્થિતિના સંકેત આપે છે. આ સિવાયની બે વૈશ્વિક રેટિંગ એજન્સી એસ એન્ડ પી અને ફ્રિયે ભારતનું ઈન્વેસ્ટમેન્ટ ગ્રેડ ટ્રીપલ બી રેટિંગ્સ જાળવી રાખ્યું જે ઝડપી વૃદ્ધિ, મજબૂત અર્થતંત્ર, નીતિવિષયક સ્થિરતા અને ઊંચા માળખાકીય રોકાણનો નિર્દેશ આપે છે. ■

ખાંડમાં છૂટાછપાયા કામકાજે મિશ્ર વલણ

નવી મુંબઈ: સ્થાનિક જથ્થાબંધ ખાંડ બજારમાં આજે સપ્તાહના અંતે સ્ટોકિસ્ટોની નવી લેવાલીનો અભાવ ઉપરાંત રિટેલ સ્તરની લેવાલી છૂટીછવાઈ ખપપૂરતી રહેતાં હાજર ભાવમાં મિશ્ર વલણ રહેતા સ્મોલ ગ્રેડની ખાંડમાં ક્વિન્ટલે રૂ. આઠનો સુધારો અને મિડિયમ ગ્રેડની ખાંડમાં ક્વિન્ટલે રૂ. ૧૮થી ૪૦નો ઘટાડો આવ્યો હતો. વધુમાં આજે નાકા ડિલિવરી ધોરણે ઔદ્યોગિક વપરાશકારોની મુખ્યત્વે સ્મોલ ગ્રેડની ખાંડમાં માગને ટેકે ભાવ

ક્વિન્ટલે રૂ. ૩૦ વધી આવ્યા હતા, જ્યારે મિડિયમ ગ્રેડની ખાંડમાં ઉપલા મથાળેથી ક્વિન્ટલે રૂ. ચારનો ઘટાડો આવ્યો હતો. આજે સ્થાનિકમાં અંદાજે ૨૮થી ૨૯ ટ્રકની આવક સામે સ્ટોકિસ્ટોની લેવાલીનો અભાવ અને રિટેલ સ્તરની લેવાલી છૂટીછવાઈ રહેતાં ઉપાડ લગભગ ૨૬થી ૨૭ ટ્રકનો હતો, જેમાં સ્મોલ ગ્રેડની ખાંડના વેપાર ક્વિન્ટલે રૂ. આઠના સુધારા સાથે રૂ. ૪૫૫૦થી ૪૬૭૨માં થયા હતા, જ્યારે મિડિયમ ગ્રેડની ખાંડના વેપાર

નીચલા મથાળેથી ક્વિન્ટલે રૂ. ૧૮ અને ઉપલા મથાળેથી રૂ. ૪૦ના ઘટાડા સાથે રૂ. ૪૬૩૨થી ૪૮૫૨માં થયા હતા. વધુમાં આજે નાકા ડિલિવરી ધોરણે ઔદ્યોગિક વપરાશકારો તથા સ્થાનિક ડીલરોની લેવાલીને ટેકે સ્મોલ ગ્રેડના વેપાર ક્વિન્ટલે રૂ. ૩૦ના સુધારા સાથે રૂ. ૪૩૫૦થી ૪૪૦૦માં થયા હતા, જ્યારે મિડિયમ ગ્રેડની ખાંડના વેપાર ક્વિન્ટલે રૂ. ચારના ગુણવત્તાલક્ષી ઘટાડા સાથે રૂ. ૪૪૨૦થી ૪૪૮૦માં થયાના અહેવાલ હતા. ■

કોપર અને નિકલ સહિતની ચોક્કસ ધાતુઓમાં આગળ ઘપતો સુધારો

મુંબઈ: વૈશ્વિક વિનિમય બજારમાં ડૉલર ઈન્ક્રેસમાં મજબૂત વલણ ઉપરાંત કોપરમાં પુરવઠાબેચની ભીતિ હેઠળ લંડન મેટલ એક્સચેન્જ ખાતે કોપર સહિતની ધાતુઓમાં તેજીનું વલણ રહેતું હોવાના નિર્દેશોને ધ્યાનમાં લેતા આજે સપ્તાહના અંતે સ્થાનિક જથ્થાબંધ ધાતુ બજારમાં વૈશ્વિક અહેવાલોની ગેરહાજરી હોવા છતાં કોપર, ગ્રાસ યુટેન્સિલ્સ સ્કેપ, નિકલ અને ઝિન્ક સ્લેબમાં સ્ટોકિસ્ટોની લેવાલી ઉપરાંત વપરાશકાર ઉદ્યોગની

માગને ટેકે ભાવમાં કિલોદીઠ રૂ. એકથી ૧૦નો સુધારો આગળ ધપ્યો હતો. જોકે, આજે સ્ટોકિસ્ટોની વેચવાલીના દબાણ હેઠળ લીડ ઈન્ગોટ્સમાં કિલોદીઠ રૂ. ત્રણનો અને નિરસ માગે એલ્યુમિનિયમ ઈન્ગોટ્સમાં કિલોદીઠ રૂ. એકનો ઘટાડો આવ્યો હતો, જ્યારે ગ્રાસ શીટ કટિંગ્સ, એલ્યુમિનિયમ યુટેન્સિલ્સ સ્કેપ અને ટીમમાં ટેકેનું વલણ રહ્યું હતું. બજારનાં સાધનોના જણાવ્યાનુસાર આજે સ્થાનિકમાં સ્ટોકિસ્ટોની લેવાલી

ઉપરાંત ઔદ્યોગિક વપરાશકારો તથા સ્થાનિક ડીલરોની માગને ટેકે ગ્રાસ યુટેન્સિલ્સ સ્કેપના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ૧૦ વધીને રૂ. ૯૯૦, કોપર કેબલ સ્કેપ અને કોપર આર્મિચરના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. આઠ વધીને અનુક્રમે રૂ. ૧૩૯૬ અને રૂ. ૧૩૭૬, કોપર સ્કેપ હેવી અને નિકલના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ૧૮૯ના મથાળે અને સાત વધીને અનુક્રમે રૂ. ૧૩૮૫ અને રૂ. ૧૬૧૦, કોપર યુટેન્સિલ્સ સ્કેપ અને કોપર વાયરબારના ભાવ કિલોદીઠ

રૂ. ત્રણ વધીને અનુક્રમે રૂ. ૧૨૮૮ અને રૂ. ૧૪૭૯ અને ઝિન્ક સ્લેબના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. એક વધીને રૂ. ૪૪૫ના મથાળે રહ્યા હતા. જોકે, આજે વેચવાલીના દબાણ સામે સાર્વાત્રિક સ્તરેથી માગ નિરસ રહેતાં લીડ ઈન્ગોટ્સના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. ત્રણ ઘટીને રૂ. ૧૯૯ના મથાળે અને એલ્યુમિનિયમ ઈન્ગોટ્સના ભાવ કિલોદીઠ રૂ. એકના ઘટાડા સાથે રૂ. ૩૫૮ના મથાળે રહ્યા હતા. ■

મર્યાદિત કામકાજે ખાદ્યતેલમાં ટકેલું વલણ

(વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: શિકાગો ખાતે ગઈકાલે સોયા તેલના વાયદામાં ૯૮ સેન્ટનો ઘટાડો આવ્યાના ઓવરનાઈટ અહેવાલ હતા. જોકે

